

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

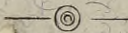

UPPSALA
UNIVERSITET

EN SJÖMANS
RESEMINNEN

JÄMTE

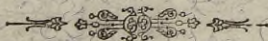
ETT SKEPPSBROTT

SKILDNING UR VÄRKLIGHETEN

AF

AUGUST HÖGMAN.

PRIS: 1 MARK 50 P:NI.

LIBRARY
UNIVERSITY OF
LUND

EN STOMMANS

RESERVA

1875

ALBERT HORN

UNIVERSITETS
BIBLIOTEKET
LUND

Res.
Allm.

EN SJÖMANS
RESEMINNEN

JÄMTE

ETT SKEPPSBROTT

SKILDNING UR VÄRKLIGHETEN

AF

AUGUST HÖGMAN

[1.]

TAMMERFORS
EMIL HAGELBERG & C:OS BOKTRYCKERI, 1890

EN SJÖMANS

RESSEMÄNNEN

JÄMTE

ETT SKEPSSBROTT

SKILDNING ÖFVÄRKLIGHETEN

AUGUST HÖGEMAN

FRÅN NYCKELSTUGAN
FRÅN NYCKELSTUGAN

Det var en augustiafton 1876.
En tjock dimma betäckte med sin slöja staden
Glasgows natursköna omgifningar.

Enhvar, som besökt Brittaniens grönskande öar,
känner såväl denna eviga dimma, som aldrig ens för
en stund helt och hållet aflägsnar sig, aldraminst från
sådana trakter, där en större skepps- och fabriksrörelse
eger rum. Från de på sådana ställen befintliga sten-
kols-lastageplatserna uppfylles luften oupphörligt med
stenkolsdamm, under det man dels från höga torn, dels
från järnvägslastvagnar, längs enkom för ändamålet
inrättade rännor låter stenkolen direkte nedglida i
skeppsrummen, så att äfven stora fartyg inom några
timmar sålunda blifva fullastade.

Den äkta glasgowaren finner sig äfven, på grund,
af vanans makt, så väl under denna eviga molnslöja,
att han knappast trifves annorstädes, där denna hans
födelseorts molniga himmel saknas.

Dagen hade varit stekande het och luften lugn
hela dagen. Men mitt sinne var icke lungt. Mitt hjärta
var fridlöst, en storm rasade inom mitt bröst; mitt
samvete brändes af ånger vid tanken på mitt förgångna,
vilda och tanklösa lif och vid eftersinnande, huru jag,
en slaf under mina begärelser, hejdlöst hade egnat
detta lif åt dryckenskapsdjäfvulens tjänst.

Önskande mig ensamhet och saknande frisk luft,
begaf jag mig från boardingshuset (sjömanskvarteret)
ut på en vandring. Sedan jag sålunda någon tid gått

gata upp och gata ned, ledde slumpen mina steg till hamnen och därifrån åter framåt ned till hafsstranden. Kännande mig litet trött, fann jag en i mitt tycke lämplig hviloplats, där jag satte mig ned för att i fulla drag njuta af den friska hafsluften.

Småningom försjönk jag i tankar, under det jag beundrade den vidsträktta utsigten samt hafsvågornas majestätiska stigande och sjunkande. Tidevattnet hade just börjat falla, följande sin bestämde lag att först under sex timmars tid oupphörligt sjunka samt derpå under lika lång tid åter stiga. Skeppsdockornas dammar voro i följd häraf tillslutna för att vattnet därifrån ej skulle strömma ut och skeppen sålunda bli stående på torra landet.

Aftonsolen försökte likasom med våld genomtränga dimman samt lyckades äfven för en stund skingra densamma och framträda i sin fulla glans, tjusande med sin trolska skönhet och sin sällsamma fågring åtminstone mig, som förut icke iakttagit någonting sådant.

Under det jag sålunda beundrade aftonstämningen kände jag mig själf som en osägligt obetydlig och arm varelse, en onyttig, ensam och olycklig vandringsman, som jag visserligen också var. Allt mera försjönk jag i mina fantasier; irrade, så att säga, som en flygande fågel genom tankevärlden. Klart framstod för min blick mitt eländiga tillstånd, frukten af mitt lättsinniga lefverne.

Två, eller närmare två och ett halft år hade jag redan varit borta från mitt fosterland, som jag lämnat för att i främmande land vinna rikedom och tillfredsställelse, visdom och ära.

Huru hade jag använt denna tid? Huru hade mina förhoppningar förverkligats? Hvar voro nu dessa drömda rikedomar, som jag så förhoppningsfull hade farit ut att söka?

Dessa och andra dylika frågor uppstodo i mitt inre. Hvad hade jag att svara derpå.

Först och främst måste jag bekänna att min börs var jämmerligen tom, och ingenting hade jag heller i besparning på andra håll.

Hvart hade då mina tämmeligen rundliga inkomster tagit vägen; ja, hvart hade de hamnat?

Jo, de talrika, men mer än tvifvelaktiga såkallade «sjömansvännerna» hade vackert tagit dem i sitt förvar, då jag själf icke mäktadt förvara dem; och de voro sålunda äfven så säkert förvarade, att jag aldrig mer ens behöfde besvara mig med att se dem

Hvilka äro då dessa vänliga själar, som ha en så vacker omtanke om dumma sjömanspojkar, hvilka icke själfva förstå förvara sina pengar.

Nå ja, sådana vänner ha sjömännen synnerligen många. Då ett fartyg inträffar i en utländsk hamn kommer genast ombord en hop mycket vänliga såkallade «runare» (sjömanskvarter-föreståndarnes handlangare). Bland dem finnes alltid någon, som förstår dit språk, ja, som är din egen landsman. Han bjuder dig tobak och bränvin, och skulle du icke älska så «stark» vara, så har han också vin, denna «den ädla drufvans äkta saft», som han till ditt välkommande så vänligen bjuder, uppmanande dig därvid allt som oftast att taga duktiga klunkar». Det kostar ju ingenting och det är ju trefligt att få träffa sina egna landsmän. Du erbjudes äfven pengar, ifall du skulle ha lust att på kvällen komma i land, där sedan den hjärtlige runnaren ledsagar dig från ställe till ställe, visande dig sålunda alla möjliga förlusteställen och fina «restaurationer».

Dit går man sedan in och dricker par tre välkomst-skålar; icke heller detta kostar någonting. Det är alldeles på sin plats att bjuda något litet åt en ny-

komling till välkomsthelsing. Ingenting att tacka för, Välkommen bara äfven framdeles.

Runaren ger blott ett ögonkast åt värden, så snart de goda vännerna kommit in i ett sådant hus, och master (värden) förstår genast; men den oerfarne sjömannen märker ingenting.

Så går man då «på bjudning» på par tre ställen sedan beger man sig till «runarens boardingshus», där mistres (frun), missis (fröken i huset) och master (värden) på det hjärtligaste sätt mottaga den ankomne och där han ännu undfägnas med mat och dryck.

Slutligen börja master och runaren af pur vänskap erbjuda honom bättre lön och bättre mat för mindre arbete, om han blott vill lämna sitt fartyg och komma att bo hos dem.

Hvad skulle sjömannen då annat göra än lyssna till de vänliga, ömhjärtade och faderliga rådgifvarne samt lämna det gamla, tråkiga fartyget och dess kapten, som gett honom så usel hyra.

Följande afton befinner sig runaren åter ombord. Han har kommit alldeles oförmärkt; men sak samma, äfven om hvem som helst skulle se honom, han är klädd i sjömansdrägt och kommer för att träffa sina kamrater. På hans råd begär sjömannen pengar af kapten för uppköp af ett och annat, nödvändiga kläder o. s. v. Kapten råkar vara af god natur, tror mannen värkligen vara i behof af pengar, efter han så enträget anhåller derom, och ger honom stundom till och med mer än han vore berättigad till. Stundom händer dock att kaptenen icke är så medgörlig, och sålunda kan sjömannen ha flere månaders hyra innestående.

Men hvad gör det, man rymmer helt simpelt; snart förtjenar man sådana små summor tillbaka.

I nattens tystnad och mörker hjälper runaren till att med båt föra sakerna, kistan, säcken m. m. i land.

På stranden väntar en sluten cab (vagn) den ankommande, och med brinnande fart bär det af till boardinghuset, och ej heller nu fordras af sjömannen någon betalning.

Därpå lefver man lusteliga hos mastern; där finnes värdshus; där får man allt hvad man önskar; om betalningen kommer man nog *sedan* öfverens.

Råkar du själf ha pengar, för runaren dig till danssalongen, där det finnes utskänkning i alla fyra hörn. Där finnes äfven förtjusande skönheter, som med leende miner komma emot dig. Man skulle antaga dem för de finaste herrskapsdamer, så sköna och fina äro de.

Sedan I en stund samspråkat frågar din skönhet hvad du vill dricka. Sedan du svarat hämtar den älskliga genast hvad du begärt, klappar dig på kinden och glömmer icke heller att af samma sort hämta ett glas äfven för sin egen räkning.

Ett tu tre ären I bekanta. I detsamma klingar musiken från salongens läktare och tvingar dig att med din ängel, taga dig en svängom kring salongen, äfven om du annars icke är någon mästare i danskonsten.

Därefter känner sig din sköna så illamående, att du icke har hjärta att neka följa henne till en på andra sidan om tamburen belägen liten kammare, där hon tillfälligtvis bor. Där bjuder hon dig åter för ditt besvär och din artighet något att dricka. Och så fortsättas sedan dessa vilda förlustelser, från hvilka du helt visst icke förmår frigöra dig utan att din börs vid affärden är på kånbart sätt lättad.

Detta lif fortsättes sedan så länge mastern finner för godt. Hela tiden följer runaren dig troget, hvart du än må gå. Slutligen anskaffar dig också den faderlige boardingsmastern det utlofvade nya och

bättre fartyget, där du får den likaledes utlofvade större hyran, och själf behöfver du alls icke bekymra dig om hela saken.

Då du sedan stiger ombord på det ståtliga utländska fartyget, följer runaren dig lika troget som förr till dess fartyget lämnat hamnen. All denna vänliga hjälp kostar ingenting; men efteråt får du klarhet i saken.

Runaren lämnade ditt från sista fartyget erhållna afmönstringsbetyg åt kaptenen och fick ett förskottskvitto, på grund hvaraf han tre dagar efter fartygets afgang lyfter din hyra för en månad, någon gång också för två, allt efter huru lång resa fartyget beger sig på,

Sålunda får du betala den åtnjutna gästfriheten och glädjen med två månaders arbete, för hvilket du eljes skulle fått sticka ett eller tvåhundra mark i egen ficka. Så slinta dina pengar, som du med svett och möda, ofta äfven med lifsfara har förtjenat, ned i krogvärdarnes disklådor och bottenlösa fickor, dessa krogvärdar, som med här omförmälda jämte många andra medel locka till sig oerfarna sjömän och äfven alla andra, som hänge sig åt deras frestande förespeglingar.

Huru många tusen ynglingar ha icke dessa samvetslösa bedragare brakt i olycka. Oräkneliga äro de sjömän, likasom äfven andra ynglingar, hvilka skulle lefva lyckliga, bli rika både i andligt och materielt afseende samt bibehålla både kropp och själ ofördärfvade, om icke dessa dryckenskapstämpel funnes till! Till hvilka laster och vildheter hafva icke dessa varit orsaken! Huru många tusen bittra tårar hafva de icke framprässat på olyckliga hustrus bleka, förvissnade kinder, tills dessa beklagansvärda slutligen, af sorg öfver sin förlorade lycka, med Brustna hjärtan och

krossade sinnen, neddignat i den dystra grafven! Hur mången fader, moder, syster och brud hafva icke sett sina älsklingar såsom krögarnes trogne tjenare, kräla i allahanda smuts och orenlighet, tills de slutligen nedstigit i drinkarens för tidiga graf!

Jag är ju, jag som sitter här på stranden, själf en man, som råkat in på denna väg? Jag torde icke vara ett grand bättre; sådant tyckes åtminstone mitt yttre utseende antyda.

Ett par benkläder af segelduk, tillvärkade af mig själf, en blus af samma fina tyg, ett par stora, tunga sjöstöflar, en gammal, blacknad sjömanströja och en hatt, hvars ålder var svår att bestämma — se där min dräkt.

«Nå», frågar kanske läsaren, «huru hade du så eländiga kläder? Hvar voro de bättre?» — Men detta har jag ju just nyss förklarat.

Under det jag umgicks med ofvan angifna tankar vaknade jag slutligen ur mina betraktelser och märkte då att jag icke mer var ensam på stranden. På ett litet afstånd hade ett mindre sällskap grupperat sig kring en segelbåt och syntes ämna bege sig ut på sjön. Som bäst syntes ett par i snygga sjömansdräkter klädda unga män skjuta ut båten. Som följeslagare hade de ett par kvinnor, den ena alldeles ung, den andra synbarligen redan öfver medelåldern.

Ynglingarne hade redan fått båten ut på vattnet och rott den till trappan af en brygga, ställt upp seglen och brakt allt i ordning.

Men hvad männe kvinnorna väntat på, då de icke stego i båten? Måhända flere deltagare, tänkte jag för mig själf.

Snart tycktes de dock tröttna att vänta och stego tyst ned i båten.

För mig kändes det som om någon sorglig aning

skulle beklämt mitt hjärta och som om jag redan på förhand skulle känt till detta sällskap; mig tyctes att jag borde erbjuda sällskapet min hjälp och att dessa ynglingar icke voro fullt pålitliga att sköta båt och segel; ty säkert skulle en olycka drabba dem

Jag höll just på att närma mig dem, då jag kom att tänka på min klädsel, som ingalunda var egnad att ingifva förtroende. Skamsen vände jag därför om, afstod nedslagen från min föresatts och satte mig på min förra plats, hvarifrån jag hade en vidsträckt utsigt åt hafvet. Jag beslöt att med blicken följa mina obekanta skyddslingar, ty sådana hade dessa personer inom några ögonblick blifvit för mig.

Där satt jag nu och betraktade uppmärksamt de seglande, som under en jämn medvind gledo af med god fart. Början syntes dem sålunde ganska lofvande och intressant.

Men snart märkte mitt vana sjömansöga vid den aflägsna himlaranden någonting, som tycktes ge skäl för mina underliga aningar. Det var en liten svart fläck där längst borta vid horisonten.

Fläcken tilltog ofantligt hastigt och närmade sig allt mer och mer: ett underligt sus hördes där borta, hvarifrån den svarta skepnaden kom.

Hvad är då denna buse? — Enhvar, som färdats på världshafven känner den väl. Det är en orkan hvilken ofta försvinner lika plötsligt, som den kommer. Men olycklig är den seglare, liten eller stor, som då ej vet vara på sin vakt.

Sådant syntes mig äfven mina seglares öde blifva; ty bekymmerlösa och okunniga om den hotande faran ilade de framåt med fulla segel på ungefär en engelsk mils afstånd från stranden.

Jag sprang som en ursinnig på bryggan, ropade och hviftade med näsduken för att varna dem, sköt

till och med ett par skott från min medhafda revolver. Men allt förgäfves. De hörde ingenting, utan rusade med full fart mot den vredgades gap.

Slutligen, Gud ske lof, märka de dock faran och skynda att ta ner seglen. Men tyvärr för sent; orkanen upphann dem innan detta hann ske.

Jag kunde icke låta bli att tillsluta mina ögon. Jag hörde ett hjärtskärande nödrop, ännu ett annat och så ett tredje. Jag försökte skärpa min blick för att få se de seglande; men ingenting syntes

Snart märkte jag dock båten liggande med kölén uppåt, och på vattenytan några människohufvud, som sökte närma sig båten. Nu och då ljödo i mina öron skriande nödrop.

Jag vet ej huru jag i ett ögonblick fick af mig rocken och stöflarna. Med ilande fart skyndade jag ned till stranden och plums var jag i vattnet, i brist af båt, som ej kunde erhållas, klyfvande med eldig ifver de skummande vågorna. Rådande medvind hjälpte mig fram mot olycksstället.

Midt under stormens och hafvets dån närmade jag mig alltmer de olycklige. Ofta betäckte mig de hvirflande vågorna, så att jag var nära att kväfvas. Men slutligen lyckades jag ännu midt i vågorna slita af mig några klädesplagg, hvilka naturligtvis blefvo i hafvet. Jag fick nu likasom nya krafter, och mina ögon voro oafåtligen riktade mot en enda punkt, den unga kvinnan, som, med ansträngning af sina yttersta krafter, tycktes försöka att hålla sig uppe på vågorna.

Men, o fasa! Nu sjönk hon, och jag var dock icke längre än omkring fem famnar ifrån henne. Endast några kraftiga drag till och strax var jag på platsen där hon sjönk. Jag ämnade just dyka efter henne, då på min högra sida en hand och ett svart-hårigt hufvud plötsligt höjde sig ur vattnet.

Blixtsnabbt fattade jag den drunknandes hand och hår med bägge händerna, hvilket handgrepp vålade att äfven jag för ett ögonblick sjönk under vattnet. Men nästa ögonblick var jag igen med min börda på vattenytan. Genast kastade jag mig på rygg samt vände äfven den redan medvetslösa flickan i samma läge invid min venstra sida, höll fast henne med venstra handen och försökte lyfta hennes dödsbleka ansigte upp öfver vattenytan.

På detta sätt sträfvade jag sedan, så mycket krafterna tilläto, emot stranden. Men nu behöfde jag vida vägnar större och uthålligare krafter än förut, ty nu måste jag simma emot strömmen. Denna var visserligen icke mera så stark; men så hade jag också endast ena handen och fötterna fria, då jag med andra handen måste hålla den halfdöda flickan tryckt intill mitt bröst.

Och långsamt gick det. Jag torde varit omkring halfvägs, då jag började känna mina krafter svika. Jag gjorde förtviflade ansträngningar, men kände huru mina rörelser försvagades och lemmar begynte styfna. Tusentals eldstjärnor gnistrade för mina ögon. Plötsligen svartnade allt; jag, hörde vattnet brusa i mina öron öfver mitt hufvud.

Krampaktigt fattade jag med mina bägge armar om flickans midja, och därefter visste jag ingenting. Det kändes blott som om någon skulle gripit mig i nacken och ämnat strypa mig. Jag kände, att jag plötsligt blef uppdragen och hörde äfven röster; men orden kunde jag ej urskilja, fast de hördes i min omedelbara närhet. Det kändes som om man förde mig i ett kärl med skvalpande vatten upp genom luften, upp emot höjden; och ju högre jag kom, desto tydligare började det kännas i min kropp som om den vore lagd i is.

Slutligen vaknade jag, fick upp ögonen och fann mig ligga på en strand midt i en stor folkhop. Ett par poliser försökte lösgöra mina händer och rycka en kvinnogestalt ur min famn.

Mina händer hade lösgjorts från dödens omfamning, och kvinnan fördes till en i närheten väntande vagn. Undrande såg jag mig omkring och förstod icke hvad allt detta hade att betyda. Jag frågade af de närstående hvar jag var och hvad illa jag hade gjort, då poliserna vid mitt uppvaknande höllo på att taga af mig handklofvar.

Något tydligare svar hann jag icke få. Ur hopen hördes blott någon säga: «var icke rädd, jäck (sjöman); du har med fara för eget lif ur sjönöd räddat stadens rikaste skeppsredares enda dotter».

Nu uppklarnade mitt minne. Jag mindes det lilla sällskapet på stranden; mindes huru jag hoppade från den höga bryggan i hafvet samt min ursinniga simfärd till olycksstället; jag mindes huru jag i sista ögonblicket fick fatt i den drunknande unga flickan och jag mindes min strid emot de stormupprörda vågorna, under det jag försökte simma tillbaka till stranden. Jag förstod nu att jag äfven själf varit hart nära att drunkna, men på något för mig okänd sätt blifvit räddad.

Alla dessa tankar och hågkomster flögo genom min hjärna inom några ögonblick, och jag förstod allt samt såg vattnet ännu drypa från mina kläder.

Halfnaken ämnade jag skynda att söka mina kläder och utan att någon märkte det försvinna från platsen. Men till min förvåning fann jag att mina ben icke mera tienstgjorde. Jag föll som en klabb till marken och hade icke krafter att uppstiga. Detta märkte också de öfriga närvarande; somliga skrattade, men de andra, mera förnuftiga, beklagade mig, då de kände mitt tillstånd.

Slutligen, då folkhopen dragit sig längre ned mot stranden för att taga någonting i betraktande, började jag på alla fyra släpa mig bort från skådeplatsen. Så mycket lyckades jag äfven, att jag kom till samma sten, på hvilken jag suttit före olyckshändelsen och till hvilken jag icke hade många alnars väg.

Där fann jag äfven ganska riktigt blusen, tröjan, hatten och stöflarna. Jag hade gärna tagit dem på mig, men mina lemmar voro så styfva, att jag icke förmådde.

Men låtom oss återgå till berättelsen, huru det gick med de andra deltagarne i seglatsen, ty för dem räckte min hjälp icke till, då hela min uppmärksamhet var fäst vid flickan, som jag skyndade att rädda.

Då jag hade märkt de seglandes olycka och i min förtviflan ropat samt aflossat skotten från min revolver, hade jag därmed väckt några herremäns uppmärksamhet. Desse hade äfven sett mig hoppa i sjön. Som de först trodde mig hafva för afsigt att begå själfmord, ämnade de först skynda att hindra mig därifrån. Men i det samma märkte de sakens verkliga förhållande, då de sågo mig simma alltmera utåt, och sedan de hört nödropen märkte de hvar hjälp var af nöden.

De hade skyndat att på stranden lösgöra en båt, med hvilken de sedan kommo till hjälp och hade just hunnit till stället, då jag, jämte den jag skulle rädda höll på att drunkna. De fingo tag i mig om halsen och drogo sålunda oss bägge in i båten.

Andra båtar hade äfven från de närliggande fartygen skyndat till olycksstället samt lyckades också rädda den äldre ynglingen och det andra fruntimret, som var både ynglingarnes och flickans moder. Den räddade sonen hade lyckats hala sin moder upp på båtens köl, hvarest de med njuggan nöd förmådde hålla

sig tills hjälp ankom. Den yngre sonen hade fått sin graf i vågorna, hvarifrån hans lik, efter träget sökande ficks upp först andra dagen. Den andra sonen och modern hämtades till stranden just den stund, då jag återkom till medvetande, och folket sprang då att se de ankomna, i detsamma som jag försökte komma bort ur hopen.

Länge hade jag icke legat på mitt gömställe, då jag hörde, huru man sökte mig. Jag hörde någon säga: «Jag vill se min dotters räddare; sök upp honom; två pund åt den som finner honom».

I detsamma fingo några sigte på mig och ropade: «Här är han! Här är han!» Och innan jag hann yttra ett ord, grepo några karlar fatt i mig och förde mig fram till den, som hade befallt att söka mig.

Sedan denne sett mig och förmärkt mitt tillstånd, befallte han att man skulle föra mig i hans vagn, dit frun och sonen just nyss hade uppstigit. Själf satte han sig bredvid kusken, och utan att någon yttrade ett ord, for man nu med ilande fart till kommerserådets hus.

Flickan var redan hemma i trygghet; genom snabb läkarehjälp hade hon någorlunda repat sig.

Jag börjar icke här skildra faderns, moderns och sonens känslor. Enhvar kan utan vidare föreställa sig dem. Det märkte jag blott, att deras ögon med ett uttryck af synnerlig tacksamhet voro riktade mot mig. Ingen talade ett ord; det förekom som enhvar skulle fruktat att börja samtala. En orsak torde också legat däri, att hvar och en i sitt hjärta tackade Gud för den underbara räddningen. Det förekom mig värdeligen så ofattbart besynnerligt, att Gud hade begagnat mig som medel för räddning af ett människolif samt att jag själf hade varit så godt som i dödens käftar och likväl blifvit ryckt därifrån. Då jag betänkte huru nära evigheten

jag hade varit, så kunde jag icke annat än tacka Herren för hans ousägliga nåd, han, som icke vill någon syndares död. Nådetiden hade äfven för mig ännu blifvit förlängd, och då jag betänkte detta, började en flod af tårar strömma ned för mina kinder. Jag tryckte mitt hufvud ned mot mot vagnsdynorna, för att de öfriga icke skulle märka mitt rörda tillstånd.

Tillika kände jag mig tacksam mot mina reskamrater för att de icke besvarade mig med frågor, utan lämnade mig alldeles ostörd, hvilket för mina trötta nerver var en stor välgärning.

Nu hade vi kommit till handelsmannens gård, dit frun och sonen infördes genom den ena dörren, jag genom den andra. Sedan jag kommit in i ett rum, lade man mig på en soffa, afklädde mig mina våta kläder och påklädde mig rena yllekläder i stället. I detsamma infann sig hos mig en ståtlig herre, som jag strax märkte vara läkare. och hvilken frågade huru jag mädde. Jag svarade: «Någorlunda bra, herr doktor, men jag känner mig dock ofantligt trött, frusen och styf», hvarpå han undersökte pulsen, hjärtslagen m. m. och sade att jag snart åter skulle vara vid mina fulla krafter. Jag fick gå till hvila i en i rummet befintlig, färdigbäddad säng samt fick intaga ett glas af något ämne, som på min kropp kändes värka synnerligen välgörande.

Det dröjde ej länge innan jag föll i en djup sömn, hvarifrån jag vaknade först följande dags afton. Då kände jag mig redan vid mina fulla krafter och vid godt humör. Tillika kände jag en stark matlust och skulle hafva ätit fast den sämsta sjömanskost.

Jag steg upp från bädden och kände mig mycket främmande i det rum, hvarest jag nu befann mig. Jag ville knappt tro mina ögon och kunde icke heller klar-

göra för mig orsaken till att jag nu befann mig på ett så öfvermåttan fint ställe.

Det föreföll mig som om jag skulle varit i himmelen och hört änglarnes sång. Ty från rummet invid klungo musiktoner i mina öron. Då jag noggrannare lyssnade, hörde jag att ett fruntimmer där inne sjöng någon andäktig tacksägelsesång, akompanjerad af piano eller annat instrument. Aldrig i mitt lif har jag hört så ljuftva toner, ty de tycktes framspringa ur den sjungandes innersta hjärtegrund och uttrycka den djupaste tacksamhet, men på samma gång vara ett uttryck för sorgsna känslor.

Detta var heller ingenting underligt, ty den sjungande var en moder, som gladde sig öfver sin sons, sin dotters och sin egen räddning, men sörjde öfver en annan sons oförmodade död.

När sången tystnat blef det mig klart hvar jag var och huru jag hade kommit hit.

Jag hoppade ur sängen och såg en stol, på hvilken en hop kläder var laggd. Där fanns äfven en biljett, hvarpå stod skrifvet: «Kläd på dig, jäck; dessa äro dina!» Det här var ju skönt, tänkte jag, det är ju ej opassande att göra hvad man blifvit befalld; dessa behöfde jag just.

Där nära till stod en kommod, af finaste slag och med alla nödiga tillbehör. Jag tvättade och rakade mig samt började kläda på mig.

Innan kort var jag en så fint och vackert klädd sjömansgosse, att jag ännu aldrig i världen sett maken. Jag ställde mig framför en stor väggspegel, som räckte från golf till tak, och granskade min person, men kände knappt igen mig.

Jag stack händerna i fickorna samt började gå fram och tillbaka öfver golvet, nyfiket tänkande på hvad nu skulle hända och väntande kallelse till måltiden.

Men huru stor blef icke min öfverraskning, då jag i min byxficka hittade en fin penningbörs. Sedan jag öppnat densamma såg jag till först en likadan biljett som den, hvilken åtföljde mina kläder. Där stod «Använd dem till din nytta, sjöman; dessa äro dina!» Jag betraktade penningarna med förvåning, räknade dem och fann dem utgöra jämt tio pund (250 finska mark.

Det här blir trefligt; men jag torde likväl befinna mig i en sagovärld, tänkte jag för mig själf.

I detsamma märkte jag i ett hörn af rummet ett bord, på hvilket tycktes finnas någonting, som var be-täckt med en fin duk.

Där låg igen denna mystiska skrifvelse: «Tag bort duken, jäck: sitt ned och ät!» — Nå det här blir ju muntert, tänkte jag. Men jag lär icke vara vaken, eller yrar jag. Jag knep ming i näsan och i armen. Minsann, gjorde det icke ondt. Men åtminstone be-finner jag mig i något fé-slott, funderade jag åter för mig själf.

Men det fick vara huru det ville, äta måste jag, ty mat fanns af alla möjliga slag. Till och med fanns där för måltidssupen en liten flaska, innehållande på sin höjd helan och halfvan. Jag hade förut sällan ta-git måltidssupen; men nu tog jag en klunk från en li-ten guldbägare. I stil med den sistnämnda var äfven allt annat, som till matbordet hörde, utsökt fint.

Sedan jag ätit och druckit, tände jag en cigarr och kastade mig på soffan, blossande ur min fina ha-vana.

Ett ljufvare paradys än detta önskar jag mig aldrig, tänkte jag åter. Jag hade gärna gått ut, men vågade icke; jag fruktade att jag icke mer skulle slippa tillbaka till denna gudasköna boning. Jag beslöt således att tåligt vänta tills jag skulle få se någon

människa; visserligen skulle väl någon komma, om ingen annan, så åtminstone läkaren. Jag såg på väggklockan; den gick på fäm.

Slutligen kom någon i tamburen. Nu tog han i låsvredet. Jag sprang upp att sitta. Dörren öppnades, och inträdde läkaren. Jag igenkände i honom samme man, som gaf mig det glas, hvilket hos mig värkade en så djup och stärkande sömn.

«God afton, unge hjälte; hur mår Ni?» ljödo hans första ord. Sedan han tillslutit dörren fattade han min hand och tryckte den hjärtligt.

«Bra», svarade jag, «Jag befinner mig ju som i ett fé-slott. Här är allt hvad hågen lyster. Men säg mig, gode doktor, är jag vaken eller är allt detta en dröm; och om det är värlighet, kan Ni då säga mig huru länge det här skall räcka».

Läkaren smålog, och efter att en stund ha sett mig i ögonen vttrade han:

«Jag tror icke att det på samma sätt skall räcka många timmar mer. Men en lycklig ost är du ändå, käre jäck. Mången skulle önska sig vara i dina skor. Enligt hvad jag hört ämnar kommerserådet draga försorg om din framtid. Han anser ingen belöning vara för stor åt dig, ty han älskar gränslöst sin dotter, som du räddade. Jag har fått i uppdrag, min gosse, att föra dig till honom i afton, ifall du redan tillräckligt repat dig. Han vill då tacka dig för din hjältebragd samt äfven annars tala med dig, och säkert ämnar han väl äfven på samma gång belöna dig».

«Gode herr doctor», afbröt jag honom; «jag är ju redan mångfaldigt belönad, ty icke har jag ju utfört någon så utomordentlig hjältebragd. Det samma skulle hvem som hälst i mitt ställe hafva gjord. Jag har blott gjort min skyldighet, om jag ock betedde mig något oförsigtigt, så att äfven mitt eget lif stod i fara.

Om icke andra tagit oss i sin båt, så vore vi nu begge på hafsbottnet.

«Visserligen», svarade läkaren, «men du räddade henne likväl från att drunkna och väckte de andras uppmärksamhet. — Men nu vill jag veta ditt namn och din hemort, så att jag kan presentera dig för kommerserådet m. fl. Mitt namn är Willy Mackvicker;» — han uppsteg under det han yttrade de sista orden, hvarpå jag äfven genast uppgaf mitt namn, tilläggande under en bugning att jag var hemma från U. stad i Finland.

Men ett sådant ställe sade han sig icke känna till, hvarför jag, efter bästa förmåga samt med tillhjälp af en kartbok, som råkade finnas tillhands, försökte angifva dess läge. Litet var det han tycktes veta om Finland, såsom fallet i allmänhet är i hans hemland. Några anse det som en svensk, andra som en rysk provins, och «Ruchin Finn» är här finnarnes allmänna benämning.

Doctor Mackvicker ämnade nu bege sig af och uppmanade mig att följa sig. Men jag anhöll att han ännu skulle stanna en stund för att förklara några omständigheter, om hvilka jag här ofvan ordat. Jag berättade om de mystiska skrivelserna samt visade honom desamma äfvensom penningbörsen och frågade huruvida dessa penningar värkligen voro ämnade åt mig.

Mr Mackvicker skrattade och sade naturligtvis att de tillhörde mig. Han berättade därefter att han tillsammans med kommerserådets son, Charly hade utfunderat dessa små tillställningar för att roa mig samt att man gått så till väga äfven därför att, såsom sakerna nu stodo, ingen hade tid att på annat sätt draga försorg om mig, när jag uppvaknade.

Jag tillkännagaff ör läkaren att jag så fort som

möjligt måste gå mina färde, ty jag skulle följande morgon vara på skeppskontoret. Jag hade jämte mina kamrater några angelägenheter där att uträtta, emedan vi, efter en nio månaders resa, just hade kommit från Brasilien med ett Liverpool skepp.

Mr Mackvicker tog mig slutligen i handen och försökte uppkrya mitt mod, då han trodde att det var af blyghet som jag ville undandraga mig att följa honom till kommerserådet. Jag tryckte min fina sjömansfilthatt ned på hufvudet, och så gingo vi. På förfrågan fick jag veta att de räddade mådde bra, utom fröken Mary, som ännu kände sig svag.

Jag fick höra att hon velat ha reda på hvem som räddade henne, och när hon fått veta att det var en sjöman samt att denne därvid själf varit i lifsfara, hade hon gråtande begärt genast få se mig, enär hon äfven hade hört att jag befann mig i gården. Då man lofvat henne att få se mig, så snart jag vaknade, hade hon varit tillfreds och lofvat vänta.

Under detta samtal hade vi redan framkommit till kommerserådets dörr. Men Marys nyss antydda ömhet samt längtan att få se mig, hade på mig haft en underlig invärkan. D:r Mackvicker öppnade dörren och sköt mig framför sig in i rummet, där en fin herreman af medelålder satt med hufvudet lutadt emot handen.

Vi stodo en liten stund framför honom, innan han märkte oss. Jag igenkände i honom densamma, som satt bredvid kusken under hemfärden från den olyckliga stranden. Hans ögon syntes rödaktiga, hans sinne nedtryckt af sorg; sonens olyckliga frånfälle tycktes helt och hållet hafva förkrossat honom. Slutligen erinrade läkaren honom om vår närvaro samt presenterade mig.

Efter att hafva sett mig uppsteg kommerserådet

utsträckte sina armar och sade med bruten stämma: «kom hit, min son, och låt mig trycka dig till mitt bröst; kom!»

Läkaren sköt mig honom till mötes. Jag tog instinktmässigt några steg, och nu var jag i hans famn. Han grät och förmådde icke tala ett ord. Hjärtat klappade känbart i den undersättsige mannens bröst.

Slutligen utbrast han i ord och sade: «Gud välsigne dig, främling; Gud välsigne dig, yngling, därför att du åt en olycklig fader återskänkt hans kära dotter! Gud välsigne och belöne dig, ädelsinnade sjöman från den höga Norden, därför att du från en familjefader afvärjt ett dödligt slag, ty jag hade icke på en gång förmått bära en så stor sorg; utan dig skulle hela min familj nu hvilat på hafsbottnet.

Hans röst förstummades så, att han på länge ej fick fram ett ord. Han smekte mig och visade mig en sittplats. Själf blef jag äfven så rörd af hans djupa sorg och hans ömhetsbetygelser emot mig, att tårarna runno ur mina ögon.

Sedan vi suttit en stund, uppsteg kommerserådet, tog mig vid handen och sade:

«Följ mig min son; de vänta oss i salen».

Innan jag hann säga ett ord, öppnades dörren, och vi kommo in i en stor sal, i hvilken ett par tiotal personer voro samlade omkring ett stort rundt bord.

Då vi tre stego in, uppsteg hela sällskapet. I hvars och ens anlete afspeglade sig en vördnadsbjudande högtidlighet. I salen rådde en graflik tystnad, då kommerserådet med högtidlig, men något darrande stämma tog till orda:

«Här, kära vänner, framställer jag för eder min familjs räddare. Gud välsigne honom!»

Han sjönk ned på en stol, af sinnerörelse oförmögen att fortsätta talet.

Jag blef ensam stående midt på golfvet, bugande mig åt alla håll, och enligt hvad jag minnes mumlade jag några ord af det innehåll, att allt detta var för mig en oförtjent ära, eller något dylikt. Men nu började från alla håll höras handklappningar, välsignelser, lyckönskningar, lofsägelser och alla möjliga tacksamhetsbetygelser. Slutligen kom frun i huset fram till mig, hon som varit med vid olyckshändelsen, och sammaledes unga Charly. De klappade mig hvardera på axeln och ledsagade mig till soffan, att sitta ned mellan dem båda. Äfven kommerserådet närmade sig oss, hvarpå alla med en mun, börjandes från kommerserådet, uppmanade mig att till minsta detalj berätta om olyckshändelsen från början till slut.

Jag lät icke bedja mig därom två gånger. Börjande med huru jag först märkte de olyckliga, slutade jag med det tillfälle, då läkaren kom för att efterse mig.

Ingen afbröt min berättelse, utom Charly, hvilken stundom tillade något, som jag ej själf noggrant omnämnde. Annars rådde i rummet djup tystnad. Nu och då hördes visserligen från de närvarandes fruntimmernas sida djupa suckar och snyftningar. Kommerserådet själf och hans fru voro, som naturligt var, djupast rörda.

Sedan jag slutat min berättelse, rådde ännu länge en djup tystnad, hvilken dock Charly slutligen afbröt med anhållan att jag skulle berätta hvarifrån jag var, samt någonting om mitt hem och huru jag hade kommit hit, eller kort sagdt, hela min lefnads-historia.

Afven de öfriga instämde i denna anhållan, hvarpå jag korteligen berättade dem hufvuddragen af min lefnad.

Min berättelse tycktes synnerligen intressera dem, hvarjämte deras högaktning för mig synbarligen ökades, då de hörde att jag i anseende till min härkomst tillhörde herrskapsklassen.

Vid kvällsvarden, dit vi sedan begåfvo oss, druckos åtskilliga skålar för mig och mitt hem, ja, till och med för mitt fosterland.

Vid måltidens slut vände sig kommerserådet till mig, tog ur sin ficka ett dyrbart guldur med ked samt räckte desamma åt mig och yttrade:

«Var så god, min son, och tag denna klocka till minne af dessa dagar; öppna boetten och läs hvad där står!»

Jag kunde naturligtvis ej annat göra än mottaga denna gåfva och likaså en densamma åtföljande klackring, äfven den af guld. På bägge funnos ingrafverade året, dagen och stället för olyckshändelsen äfvensom orden; «för min dotter Marys räddning.

Jag blef så rörd af glädje, att jag ej förmådde yttra annat än orden: «Gud välsigne eder, dyra vänner.

Efter aftonvardens slut och förrän de främmande aflägsnat sig uppsteg kommerserådet och yttrade:

«Gode vänner! Jag har med min hustru beslutit att erbjuda denne yngling ett hem under mitt tak; ty jag vet icke huru jag annars skulle belöna honom. Jag har fattat kärlek till honom, såsom vore han min egen son, under dessa korta stunder som vi haft glädjen se honom i vår krets. Hans lefnadsbana må sedan föra honom till hafs eller lands; oberoende däraf må han i mig alltid se åtminstone en vän, som aldrig skall anse något offer för hans skuld för stort. Och nu: god natt!»

Charly och jag hade blifvit trogna vänner, och tillsammans gingo vi till hvila i hans rum. Mycket

samtalade vi om ett och annat ända långt in på natten, tills vi slutligen, trötta, hamnade i sömnens lugna sköte.

Följande dag gick jag i sällskap med honom till skeppskontoret, där jag fick min aflöning. Därpå gingo vi till boardingshuset, där Charly betalade min räkning, togo min kista och öfriga tillbehör samt återvände sedan till kommerserådets gård, som nu skulle bli mitt hem.

I boardingshuset hade uppstått oro med anledning af mitt plötsliga försvinnande. Man hade trott att någonting synnerligt hade händt mig, men ville på intet vis tro, när Charly berättade i hvilka öden jag hade varit. Men man började dock beundra den förändring, som försingått med min yttre människa, och snart voro alla öfvertygade om verkliga förhållandet.

Då vi kommit hem och fått litet till bästa, sades det mig att Tony, såsom man nu började kalla mig, skulle komma i salen.

Jag åtlodde befallningen. begärde Charly med mig, och vi gingo.

Så snart vi kommit i salen, såg jag strax framför mig samma unga kvinna, hvilken jag så förtvifladt tryckte till mitt bröst, under det jag sökte rädda henne från sjönöd; jag såg henne, för hvars skull jag varit nära att förlora mitt värdelösa lif. Där satt hon nu som en blomstrande lilja.

O, hvarföre återvände jag hit! Det hade varit bättre både för henne och mig, om jag förblifvit borta.

Men nu var det för sent. Jag var som fastspikad vid golfvat och förmådde icke röra mig ur fläcken, under det jag beundrande betraktade henne.

Efter att ha märkt min förlägenhet uppsteg hon, kom emot mig, räckte sin hand och frågade med sin älskliga klangfulla stämma:

«Är Ni min räddare?»

«Han är din räddare, Mary, och numera min bästa vän under solen», hördes i detsamma en röst bakom mig.

Rösten kom från Charly, hvars närvaro jag i följd af min öfverraskning och enär han förut hållit sig alldeles tyst helt och hållet hade glömt.

«Ja, älskliga fröken», kunde jag, trots min djupa sinnesrörelse, ändtligen framstamma. «Det var just jag, som försökte rädda Eder, men jag hade icke styrka nog att föra Eder ända till stranden. I denna samma hand (jag pekade på handen) grep jag då fatt, när ni medvetlös räckte den åt mig. Gudi lof att eder ädle fader icke behöfde förlora eder och nu sörja eder såsom död.

Jag höll på att komma från mina sinnen vid betraktande af denna sextonåriga lilja och hennes bedårande ögon.

Nu talade hon, hennes läppar rördes, men till en början hörde jag dock intet ljud.

«Jag tackar Eder: Gud välsigne eder! Huru skall jag kunna belöna Eder!»

«Låtom oss sitta här», fortsatte hon efter en stund samt löste från sin hals en hjärtformig guldmedaljong, erbjöd densamma åt mig och ordade vidare:

«Tag denna till minne af mig; den innehåller mitt porträtt. Håll det som ett minne. — icke som belöning», tillade hon, då hon märkte att ja ämnade gifva den tillbaka. «Mins ock», sade hon ytterligare, «att hvad hälst ni än behöfver, så tillkännagif det för mig, jag skall uppfylla er begäran, så vidt det någonsin är mig möjligt. Adjö», slutade hon, «vi återse snart hvarandra».

Det skulle bli för vidlyftigt att här berätta om allt, som kom mig till del under de fyra månader jag

kvarstannade i kommerserådets familj. Jag omnämner därför i korthet blott följande omständigheter.

Kommerserådet erbjöd mig sin affidna sons plats på sitt handelskontor, sedan han hört att jag här i Finland i min hemstad gått genom en handelsskola.

Men jag ville häldre fortsätta mitt glada sjömanslif och med anledning däraf föreslog han att jag på hans bekostnad skulle läsa mig till styrman.

Detta gjorde jag äfven och aflade min examen efter fyra månader. Det kostade mig visserligen mycken flit; men så hade jag också en hemlärare, som ordentligt handledde mig i mina läxor.

Lyckliga voro de månader jag tillbrakte i kommerserådets familj. Jag fick allt hvad jag någonsin behöfde och önskade. Jag deltog i allahanda förädlade nöjen och förlustelser, därvid alltid åtföljd af Charly och Mary. Jag hölls och bemöttes städse, som om jag varit Charlys och Marys broder. Och ingen skulle mera kunnat antaga mig för samma person, som före den oförmälda olyckshändelsen sorgsen och tänd af samvetsqual satt ensam på stranden. Nu var jag redan en fin kavaljer. De tjärbruna händerna hade blifvit fina och hvita, naglarnes mörka streck hade försvunnit, och man såg ej mer ett tecken af den forne vilde sjömannen. Och på samma fördelaktiga ståndpunkt hade jag allt fortfarande kunnat stå, om jag blott hade förstått mitt eget bästa.

I korthet må här ännu en omständighet omnämnas.

Lätt är att förstå följderna af det dagliga umgänget med Mary. Äfven det sätt, på hvilket vi först blefvo bekanta med hvarandra, verkade helt naturligt det, att jag förälskade mig i henne. Äfven märkte jag på Mary, att hon icke saknade sympatier för mig. Min kärlek till henne tilltog dag för dag och jag bör-

jade allt ifrigare påskynda min läsning, för att sålunda med det snaraste slippa ut till sjös och om möjligt glömma min böjelse, ty omöjligt var det väl att jag kunde få en rik kommerserådsdotter till min maka, äfven om jag tio gånger hade räddat henne ur sjönöd, jag var ju blott en fattig sjöman. Hvad hjälpte det om också min fader hade kaptensrang; jag kunde i hvarje händelse ej hoppas någonting i förevarande afseende.

Småningom blef jag tillbakadragen och fåtalig; min glädtighet hade försvunnit. Jag började så mycket som möjligt undvika sällskap, i synnerhet den älskliga Marys. Som orsak härtill anförde jag att läsningen upptog hela min tid.

Jag hade allt skäl antaga att, ehuru kommerserådet var en ädelsinnad och i alla afseenden hederlig man, han likväl å andra sidan till sin natur var sådan, att han skulle låtit sin Mary fast dö, hällre än bifallit till vår förening. Därför ville jag icke yppa mina känslor för Mary, icke ens gifva henne en aning om de stormar, som rasade inom mitt bröst.

På aftonen till samma dag, då jag tagit min styrmansexamen, satt jag i mitt rum och begrundade ett och annat, då Charly steg in till mig, lyckönskade mig till min examen och sade sig ha tvänne förslag att framföra från sin fader. Det ena gick ut på att jag skulle stanna på hans kontor, taga ihop med arbetet där och sålunda för alltid kvarstanna i gården. Det andra åter, hvilket Charly icke önskade att jag skulle antaga, gällde att jag skulle bli styrman på hans faders egande fregattskepp Martha Broker, som innan kort skulle afgå till S:t Fransisko i Kalifornien. Om jag fortfarande komme att förblifva sjöman, blefve jag sedan, efter att hafva vunnit nödig praktik, i tillfälle att på hans faders bekostnad genomgå kaptenskursen.

Kommerserådet skulle sedan draga försorg om, att jag så fort som möjligt blefve befällhafvare på något af hans skepp. För egen del tillade Charly att han i hvarje händelse aldrig skulle glömma sin bästa vän. Och efter en stunds tystnad yttrade han, med ett skälmskt löje på läpparna, att det ännu fanns någon i huset, som aldrig skulle glömma mig och hvilken, likasom han själf och måhända ännu innerligare, önskade att jag icke skulle begifva mig till sjös utan kvarstanna hos henne. «Hon» hade enligt Charlys uppgift, anhållit, att jag icke skulle afresa med Martha Broker, utan i hemmet förblifva samma glada gosse som jag tidigare varit samt icke undvika henne och allt sällskapslif, såsom under de sista veckorna varit fallet.

Jag sprang upp från stolen, fattade Charlys hand och tryckte den så, att han ropade till, hvarpå jag med upprörd stämma yttrade:

«Charly, du skämtar med mig eller, om så icke är, så har du nu talat ett alltför tydligt språk! O Charly! Jag blir vansinnig här. Hjälp mig, käre Charly, att jag redan i dag slipper bort med Martha Broker. Jag kan icke bli här; jag längtar ut till hafvets stormar, brusande vågorna och hotande faror. Endast där kan jag afkyla min feberheta panna; endast där kan stormen i mitt bröst lägga sig, och där skall mitt sjudande, blod stå i samklang med hafvets eviga oro. Bättre hade varit, om jag aldrig kommit hit. För mig genast härifrån till fartyget! — Kom, så gå vi till din fader och din älskliga moder, jag vill säga dem farväl nu, nu genast, och tacka dem för allt det goda de gjort mig, tacka dem för deras kärlek, för de dyrbara skänker och för den undervisning jag fått, så att jag numera icke behöfver begifva mig af som en utblottad matros. Där står en kista, som jag köpte i går, dit

stoppa vi sakerna; resten ordnar jag ombord. Kom, Charly, kom!» Och feberaktigt fattade jag honom i armen för att draga honom med mig.

«Lugna dig, käre Tony!» invände Charly. Du har alldeles förfirat dig, och kommer icke ens ihåg Mary? Har du icke engång ämnat säga henne ditt farväl? Hvad illa har hon då gjort dig, att du så kall-sinnigt skulle bete sig emot henne, som så . . .?»

«Charly!» yttrade jag med häftighet, «tala icke vidare! Skona mig, om du älskar mig; jag kan icke se henne; jag kan icke mer blicka in i hennes förtjusande ögon, icke mer röra vid hennes hand, som kommer hela min varelse att darra, mitt blod att sjuda. Den minsta beröring skulle som en elektrisk ström gå genom mina ådror. Nej, käre Charly, låt mig skynda bort, det är bättre för oss alla; jag älskar din syster Mary!» sade jag till sist, under det jag med tårfyllda ögon föll honom om halsen.

Käre Tony, hvarför onödigtvis så plåga dig själf?» hörde jag Charly tröstande svara. Jag har redan länge märkt bådas edra känslor, har äfven gjort min mor underkunnig därom och fått henne välvillig stämd för er sak. Jag har till och med sökt påvärka min far i samma riktning. Jag känner nogsamnt till hans bestämdhet. Men tre personers gemensamma krafter skola säkerligen böja honom. Och hvad du har gjort för oss alla samt särskildt för Mary berättigar dig att få henne framför hvem som hälst annan. I morgon bör du gifva ett bestämdt svar till mitt förslag. Min fader kommer med morgontåget, och han fordrar det. Mary är i gästrummet, och jag tror hon väntar få se dig. Gå dit, jag kommer om en halftimme efter. Sedan gå vi alla tre på teatern. Adjö så länge; Gå och var som en man.

«Käre Charly!» utbrast jag åter, «hvad du är

öppenhjärtlig och god mot mig; huru skall jag belöna din vänskap, huru återgälda din och din moders kärlek?»

«Sålunda, att du är god emot Mary och icke gör henne ledsen genom att undvika henne», hviskade han i mitt öra.

Så gick han, min ädle vän. Jag kvarblef i mitt rum, tvättade mig och gick sedan till Mary; men med andra känslor än förr.

Inkommen i gästrummet såg jag henne sitta ensam på soffan. Hon tycktes vara inslumrad, enär hon icke märkte mig det minsta. Jag öfverlade med mig själf, huruvida jag genast skulle gå lika oförmärkt som jag kommit, eller vänta tills hon vaknade. Jag fattade dock mod, och närmade mig med några steg, hvarpå jag stannade för att beundra henne. Ack, hvad hon var älsklig, där hon sålunda satt inslumrad! Jag vågar icke ens försökta att beskrifva henne, ty jag skulle ändå icke lyckas; jag skulle med mina bristfälliga drag blott vanställa hennes bild.

Länge stod jag där utan att taga bort mina ögon från denna förtjusande, älskvärda flicka. Slutligen utsträckte jag mina bägge händer emot henne och sade med nästan hviskande röst:

«Mary! Mary! Vakna; jag kom för att säga adjö; i morgon reser jag!»

De sista orden yttrade jag så ljudligt att hon halfskrämd uppvaknade och under ett lindrigt utrop sprang upp från soffan.

«O! är det verkligen Ni?» frågade hon med hjärtlig stämma. «Hvarför stod Ni där och såg så underlig ut, Tony?»

Mitt hufvud sjönk ned, min blick vände sig mot golvet, och med så lugn och manlig stämma jag någonsin kunde yttrade jag:

«Mary! Jag kom för att säga Eder farväl, ty i morgon reser jag af, för att plöja hafvets stormiga vågor. En sjöfågel kan icke trifvas på det torra, och snön från Högan Nord kan icke bestå i solskenet, den smälter, den försvinner. Mary! Tack för edert älskliga sällskap, tack för de ljufva stunder jag i edert umgänge tillbringat, tack för den vänskap Ni visat en främmande sjöman! Tack, kära Mary, för allt godt, som jag åtnjutit här! Och nu adjö, Mary! Gud välsigne Eder och göre Eder lycklig, lyckligare än jag nu är!»

Jag ämnade just bege mig utan att trycka hennes hand, utan att vänta ett ord till svar. Jag trodde att hon önskade bli mig qvitt, ty jag hade under talet icke sett hennes ögon och således icke märkt, hvilken värkan mina ord hade på henne. Icke heller nu vågade jag se på hennes blick, utan tog ett steg tillbaka för att sålunda i tysthet närma mig dörren. Men nu hörde jag en röst, som fick mitt hjärta att slå häftigare än vanligt.

Tony! Tony! Hvarför är ni så hårdhjärtad mot mig. Sitt ned och låt oss tala förnuftigt med hvarandra!»

Jag närmade mig henne med långsamma steg. Jag stod invid henne och såg huru hennes barm höjdes af sinnesrörelse och huru det var henne svårt att dölja sina känslor.

«Jag älskar dig, tjusande flicka», ljöd det mot min vilja från mina läppar, och jag fattade hennes lilla hand. «Nu vet du allt, dyra Mary; du vet hvarför jag är olycklig. Jag anhåller ej om din genkärlek, ty det vågar jag icke. Mins mig blott som en broder, då jag på hafvets störupprörda vågor ilar af mot okända öden. Och nu, låt mig gå, Mary! Nu är jag tillfreds, då jag vet att du icke föraktar mig».

«Tony!» hviskade hon, «du får icke gå, du får icke lämna mig, ty utan dig kan jag icke vara lycklig!»

«O!» utropade jag och spratt upp; «är det möjligt, är det sant?»

«Det är sant», svarade hon alvarligt. «Det ärsant, käre Tony. Hvem annan skulle kunna göra mig lycklig än just du; hvem annan skulle jag kunna älska? Ingen annan än döden skall skilja mig från dig, ty du har med lifsfara för dig själf räddat mig från döden; därför vill jag till gengäld lefva för dig.

«Men *din fader*, kära Mary?» erinrade jag.

«Min fader?» Nog skola min moder, min broder och jag själf klargöra den saken, ty vi äro ense därtinnan.

Där sutto vi sedan en liten stund, samtalande om ett och annat samt njutande af kärlekens blida solsken.

Vi märkte icke ens att Charly med sin moder stod framför oss.

«Moder gif oss din välsignelse!» utbrast Mary, då hon såg modern. «Vi tillhöra hvarandra för evigt».

Jag blef till en början bestört. Men än större blef min häpnad, då modern, utan att säga ett ord, djupt rörd omfamnade oss båda och lyckönskade oss såsom sina kära barn.

Charly tycktes vara lyckligast och gladast af oss alla. Han kysste och smekte turvis modern, systemen och mig.

Ännu samma afton firades genom moderns och Charlys försorg samt i närvaro af en prest vår förlofning hemligen. Det beslöts också att saken till vidare skulle hållas som en djup hemlighet till dess den hunnit klargöras för kommerserådet, så att hans bifall kunde erhållas.

Efter en lång öfverläggning enade vi oss äfven

därom, att jag skulle taga mig anställning på Martha Broker. Mary motstod visserligen detta med stor ihärdighet; men vid besinnande af att sjömansbanan fortast skulle göra det möjligt för mig att blifva «min egen», biföll äfven hon slutligen härtill.

Min mening var att jag, hemkommen från resan hvilken jag trodde komma att räcka något öfver ett år, skulle genomgå kaptenskurssen. Charly och kommerserådsinnan lofvade att under min bortavaro förmå fadern att bifalla till vårt förbund.

Följande morgon gick jag med Charly in i kommerserådets arbetsrum. Han hade just kommit hem och läste som bäst bref, som kommit med posten. Så snart han såg oss, lämnade han genast sin läsning, helsade mig på det mest hjärtvänliga sätt och bad mig sitta. Charly kastade sig vårdslöst i soffhörnet, tog dagens tidning och tycktes intressera sig för någon bland dess nyheter.

Kommerserådet satte sig, såg en stund forskande på oss hvardera och yttrade:

«Godt; huru stå sakerna nu, Charly?»

Charly hostade till en början och svarade som om han läste ur tidningen: «Käre pappa! Sakerna stå nu så, att Tony icke lofvar stanna här. Jag har sökt förmå honom att afstå från sitt beslut, men han har orubbligt vidhållit detsamma. Då jag nämnde om Martha Broker, blef han alldeles betagen, ty han tyckes nu engång icke trifvas på land; till sjös står hans hela håg. Det är fåfängt försöka förmå honom att kvarstanna. Han har så förälskat sig i Martha Broker, att han lofvat taga plats där fast som kockspojke».

«Är det nu så?» yttrade kommerserådet efter en stunds tystnad. Han tycktes begrunda någonting viktigt och söka komma till ett beslut.

«Nå, om så är, Tony», yttrade han, vändande

till mig, «så ske din vilja. Hällre hade jag dock sett dig kvarstanna här, ty du är i mitt tycke lämplig på den plats, som jag afsett för dig. Men måhända förändras ditt sinne framdeles. Då för Martha Broker ingen styrman ännu är antagen, så gå dit, min gosse! Visserligen är du ännu för ung. Din erfarenhet vill jag dock icke betvifla, och då jag en gång antager dig, har ingen att säga något därom. Kapten Davyson är en hedersman, på hvilken du fullkomligt kan lita. Skulle du i något afseende känna dig osäker, så vänd dig tryggt till honom, som vore han din egen fader. Du har ju gjort hans bekantskap här; han är villig att göra hvad han kan för ditt bästa. Om du så önskar, får du redan i morgon tillträda din befattning».

Jag hade med spänd uppmärksamhet lyssnat till kommerserådets ord och kunde med njuggan nöd hållas stilla på min plats tills den hedersmannen slutade. Nu spratt jag upp och grep hans hand.

Jag visste icke huru jag skulle visa honom min tacksamhet. Men min eldighet tycktes intressera honom.

«Sitt ned», fortsatte han åter. «Du har ingen orsak att visa mig en sådan tacksamhet. Tvärtom står jag i en sådan tacksamhet till dig, som jag aldrig kan betala, ty du har ju gifvit mig min kära Mary, som utan dig nu vore däruppe.

Nu, tänkte jag, vore det tid att fraställa min begäran; men i detsamma märkte jag att Charly, som tycktes hafva förstått min afsigt, gaf mig en blick, som förmådde mig att afstå därifrån. Jag tyckte mig förstå hans tanke vara denna: «det är ännu icke tid; låt mig sköta om den saken».

Kommerserådet tycktes bli sorgbunden vid minnet af den hemska dagen. Han yttrade på en lång stund icke ett ord, utan satt försjunken i sina tankar.

Charly gaf mig en vink att vi skulle gå. Men i detsamma steg kommerserådet hastigt upp från stolen.

«Tony!» sade han; «jag höll på att glömma denna». Han tog någonting från sin ficka och gaf mig, sägande att det skulle vara mig ett minne af den 5 augusti.

Jag öppnade pappret och fann däri en guldpennning. På ena sidan af densamma fanns i midten drottning Victorias bild och kring kanten en inskription: «För räddning af människolif ur sjönöd 18 $\frac{1}{2}$ 76». På andra sidan sågs en konstnärligt utförd afbildning af ett brusande haf, en kantrad båt samt en sjöman med en kvinna, som var nära att drunkna. I kanten stodo inristade orden: «Mod! Förtrösta på Gud!»

Då jag ämnade gå att tacka honom för denna minnespenning, som ingalunda var någon värdelös tingest, hade han redan mig ovetande smugit sig bort. Han brydde sig ej om mina tacksamhetsbetygelser, den ädle gamle. Desto innerligare uppenbarade jag mina känslor för Charly. Jag slog mina armar kring hans hals och var sprittande glad. Ack, hvilka hjärtliga menniskor voro de icke alla; särskildt hade Charly och jag numera blifvit så goda vänner, att vi skulle kunnat gifva vårt hjärteblod för hvarandra.

Men nog härom nu; vi lämna därhän de sista åtta dagarnas händelser, utrustningen och afskedstagandet med ty åtföljande bjudningar samt Marys och min sista sammanvaro.

O, hvad detta var för en ljuf stund och doch på samma gång så bitter! Om jag vetat att detta skulle bli sista gången, då jag tryckte den gråtande ungmön till mitt klappande hjärta, så hade jag tusen gånger hållre slagit ur hågen mitt ärelystna hopp om en lysande framtid på hafvet. Men menniskan tycks icke

kunna undvika sitt öde ej heller vara sin egen lyckas smed.

Den 13 november grydde vacker och klar. Vårt skepp låg så stolt på den spegelklara vattenytan i den yttre hamnen, full-lastadt och färdigt att utbreda sina vingar för att öfver det väldiga världshafvet flyga till främmande, långt aflägsna land. Kaptenen var ännu i land.

Affärden var bestämd till klockan 11 på dagen. Vi vänta blott kaptenen. Det är således ännu tid att kasta an betraktande blick på fartyget.

Må vi först stiga in i den under däck i «fören» belägna ruffen för manskapet. Det är just frukost-timmen. Vi se här 15 man om styrbord (högra sidan) och andra 15 om babord (venstra sidan): de flesta äro unga, friska och blomstrande karlar. Endast en och annan äldre sjöbjörn med skrynkligt ansigte ser man i hopen. Glädje stålar ur hvarje blick. Diskussionen är mycket stöjig; man kan knappast följa med den samma, då den ena lifligare än den andra berättar för sina kamrater ett eller annat.

Vi gå sedan till de mellerst belägna ruffarna. De äro för «sjömansäldsten», segelmakaren, timmermannen, förste kocken och maskinisten, — ty fartyget hade äfven en mindre ångmaskin, med hvars tillhjälp man kunde pumpa; lyfta ankaren samt lasta eller lossa tyngre saker. Där bodde äfven fyra sjömanspraktikanter, som emot betalning medföljde för att utbilda sig till befällhafvare. Äfven desse frukosterade, men tycktes vara allvarligare stämnda än de föregående. Hela besättningen i midshepps-ruffen bestod af skandinaver med undantag af gossarne, som voro engelsmän.

Hvart man såg rådde mönstergiltig ordning och renlighet. Ingenstädes såg jag någonting klandervärdt. Men understyrmannen Stephens var också en duglig

man, som i alla afseenden förmådde upprätthålla ordning och snygghet och som hade varit vida lämpligare än jag till förste styrman, ehuru ödet nu hade annorlunda bestämt. Därför lämnade jag honom också till en början den vidsträcktaste fullmakt så att han städse fick förfara efter godfinnande. Därför trodde också besättningen, ända till den stund, då ankaret lyftades, att han var förste och jag andre styrmannen, ty då först vidtog jag med min egentliga befattning.

Men där närmade sig nu kommerserådets lilla ångslup. Jag igenkände den redan på långt håll ganska lätt, ty jag hade många gånger i Marys och Charlys sällskap varit på lustfärd med densamma. Jag sprang efter kikaren. O, där var äfven min Mary! Där voro dessutom Charly, kommerserådet, kapten Davyson samt ännu tre fruntimmer, som jag icke kände.

Mary och Charly observerade mig på akterdäckets brygga. De viftade med näsdukarne och jag svarade på samma sätt.

Snart voro de vid fartygets sida och stego upp för trappan med kapten i spetsen. Denne presenterade för mig sin fru, sin äldre dotter Lisi Megy samt den yngre, Nelly. De skulle följa med till S:t Fransisko. Jag bugade mig artigt, önskade dem välkomna lycklig resa o. s. v. samt hjälpte dem ned på däck. Sutligen hoppade Mary och Charly dit ned. O, huru svårt var det mig icke att undvika att bemöta Mary såsom min trolofvade brud! Men Charlys varnande blick stärfjade oss båda. Mary var nära att brista i gråt, «Ack, min väna lilja, när skall du uppenbarligen få tillhöra mig?» suckade jag för mig själf.

Till sist kom äfven kommerserådet ombord och helsade mig som en fader sin son: «Huru mår du, min gosse? Är du nu nöjd och lycklig?» hvartill jag naturligtvis svarade jakande.

Kapten kallade mig skyndsamt till sig och gaf mig order angående afresan. Han befallte att möjligast snart lyfta ankaret, lösgöra seglen och skota dem så mycket nödigt vore, ty lotsen hade redan intagit sin plats vid ratten.

Nu började en liflig rörelse ombord, Jag kommanderade alla män ut och gaf mina befallningar åt hvar och en af dem. Understyrmannen sköte göromålen i fören, jag i akter. Inom en half timme var ankaret lyftadt, tillräckligt antal segel tillsatta samt — kommerserådet med Mary och Charly i sin ångslup.

Vid afskedet var Mary nära att kasta sig i min famn; men Charly hann, obemärkt af kommerserådet förhindra det. «För Guds skuld, gören icke eder sak omöjlig! Tålmod, Tony!» hviskade han i mitt öra

Understyrmannen och några närstående matrosar märkte nogsamnt vårt förhållande, men till all lycka icke Marys fader.

Kommen i ångslupen, syntes dock Mary förlora besinningen, ty hon betäckte sitt ansikte med näsduken och tycktes gråta ganska bittert.

Nu styrde vi omkring en udde, och ångslupen med min skatt syntes icke mer. Själf kunde jag icke heller hålla band på mina känslor, hvarför jag skyndade i min hytt och gaf dem sin fulla frihet.

När jag åter kom på däck voro vi redan långt aflägsna från Glasgow. Man såg blott här och där någon liten otydlig skymt af dess hvita murar och höga torn. Försjunken i tankar hade jag en stund vemodig stått och stirrat åt det håil, där min lyckas sol försvann, då jag plötsligt kände en hand läggas på min skuldra och hörde mitt namn nämnas.

Jag svängde mig om och såg tartygets kapten. «Allt väl, herr kapten», yttrade jag; «hvad be-

hagar kaptens befalla? Jag är nu beredd till allt hvad på mig ankommer».

«Godt», svarade han; «det kommer nog att gå». Men jag märkte att du och fröken Mary voro mer än vanligt goda vänner. Ryktet tyckes således ega grund. Jag gratulerar! Intet under då, att jag fick en så ung styrman», fortsatte han med ett skälmst leende på läpparna. «Men kom nu med mig», tillade han ytterligare, då han märkte att jag ämnade yttra någonting till mitt försvar. «Du skall närmare få göra bekantskap med våra fruntimmer. Det var icke min afsigt att taga dem med, men jag hade svårt att motstå deras förenade böner, och då kommerserådet icke hade något emot saken, lät jag dem komma; sedan veta de huru en sjöresa smakar».

Vi stego in i kaptens hytt, där vi träffade damerna sysselsatta med att äta frukter samt annars vid förträffligt lynne.

Kaptens fru, som han själf benämnde Molly, var om omkring 36 år gammal och ännu ganska behaglig samt såg efter sin ålder synnerligen ung ut, var af medellängd, smärt om midjan och hade svarta ögon; det yfviga svarta håret ledigt och smakfullt uppfästadt. Hennes anletsdrag voro milda och visade alltid ett småleende. Hon såg så genomlycklig ut, som om hon aldrig sett en sorgedag. Äldsta dottern, Lisi Megy, var 17 år gammal, glad som glädjen själf samt till punkt och pricka sin moders afbild, endast i föryng-rad form.

Den yngre dotter var den 16 åriga Nelly. Hon hade åter ärft sin faders anletsdrag och till och med hans lynne i så betydlig grad, att hon var vida allvarligare än den äldre system, och äfven uttryckte sitt missnöje öfver hennes allt för stora skämtsamhet.

Ännu må nämnas att kaptens Davyson själf var

omkring 40 år gammal, en man i sin bästa ålder, tre alnar lång och bredaxlad. Hans regelbundna anletsdrag vittnade om beslutsamhet och mod, och ett stort brunt helskägg gjorde hans ansigte ännu högtidligare.

Jag blef inom några dagar föremål för deras vänskap och välvilja. Naturligtvis önskade de, att jag från början till slut skulle berätta dem om min vistelse i kommerserådets familj. Därom berättade jag äfven ganska utförligt, utom hvad beträffade min förlofning med Mary, som jag omsorgsfullt hemlighöll.

Snart lyckades jag äfven tillvinna mig besättningens tillgifvenhet och aktning, ehuru jag ännu var blott en ungdom på 19 år. Med understyrmannen Stephens kom jag utomordentligt väl öfverens och märkte aldrig från hans sida den minsta affund eller ofördragssamhet; tvärtom var han alltid beredvillig att på tu man hand gifva mig goda råd, då så behöfdes. Efteråt fick jag äfven veta att benämningen «skeppsredarens måg», som besättningen sinsemellan hade begagnat om mig, mycket bidragit till den allmänna välvilja och aktning, som kom mig till del.

Så gick dag efter dag, vecka efter vecka utan att något särskildt tilldrog sig, som skulle förtjena omnämnas. En god sidovind förde oss framåt stundom 8, stundom 10, ibland t. o. m. 12 knopp i timmen. Väderleken var vacker och jämn, Allt tycktes gå oss väl i hand och alla, såväl befäll som manskap voro vid briljant humör. Sjomännens glada och hurtiga sång roade äfven i hög grad de ombord varande damerna.

En afton, då vi redan varit 6 veckor på hafvet, satt jag i en soffa på kajuttaket. Kännande djupt saknaden efter min Mary, tog jag från min barm den guldmedaljong, som jag fick af henne, då jag första gången såg henne efter olyckshändelsen.

Jag betraktade hennes älskliga oskuldsfulla barnansigte och mindes rörd de ljufva stunder jag i hennes sällskap tillbringat.

Jag hade just framtagit en liten lock, klippt från Marys fagra hår, då jag hörde en gäll röst bakom mig yttra: «Ah, nu vet jag er hjärtehemlighet: ni är förlovade med skeppsredarens Mary. Där är ju också förlofningsringen, då den är märkt med hennes initialer M, S».

Det var Lisi Megy. Hon hade märkt ringen, som jag medels en liten länk fäst vid medaljongen; och den skarpsynta flickan hade äfven sett och tydt inskriptionen. Det gick således icke mer an att neka. Jag bad henne därför att sätta sig ned och sade att om hon lofvade för sig själf behålla min hemlighet så skulle jag för henne utförligt omtala densamma, enär hon ju redan delvis kände till den. Hon blef allvarligare än jag någonsin förut sett henne och lofvade hvad jag begärde, men sade sig dock redan härförinnan hört åtskilliga hviskningar om saken, ehuru hon icke satt någon tro därtill. Jag berättade henne hela saken från början till slut. Då jag slutade, trodde jag mig märka att hon blifvit rörd af min berättelse, ty hennes ögon syntes tåras.

I detsamma märkte jag att kapten Davyson från akterluckan kom upp på däck. Jag blef förvånad, då jag såg att han var svettig och hade sina kläder öfverströdda med sågspån. Han tycktes hålla något arbetsredskap under sin rock. Men då han såg mig, spratt han till och gick skyndsamt in i sin hytt.

Jag vandrade fram och tillbaka på akterdäcket och begrundade storligen hvad detta kaptenens märkvärdiga uppträdande hade att betyda.

I detsamma hörde jag mitt namn lågmäldt nämnas. Jag såg tillbaka och märkte att det var rodermannen.

«Hvad vill du, Dick?» frågade jag af honom.

«Gode herre!» svarade han, «jag tror förvisso att vårt skepp är dömdt till undergång. Har ni icke hört hur det spökar här i akter. Ingen vill våga knaft nog mer komma till rodret vid midnattstiden, ty här under kajutan höres ett så underligt raspande och knakande, som om någon där skulle såga, borra och hugga hål i fartygets botten, och numera höres det äfven på dagen, ty jag hörde det nyss alldeles tydligt. Jag är en gammal man, min herre, och är van att gifva akt på sådana märken. De betyda ingenting godt, var viss därom, min herre. Ännu har jag äfven ett annat märke, som åtminstone icke bedrager. Tvänne gånger förut har jag sett samma syn och bägge gånger har det betydt skeppsbrott. Dessa gånger har jag likväl blifvit vid lif, men nu är det förbi med mig, ty hon kallade mig till sig».

«Hvem kallade?» frågade jag undrande.

«Min aflidna brud, förstår ni icke min herre! Om jag får lof, skall jag berätta hela saken».

«Berätta!» svarade jag.

«Godt, min herre», började han. «Jag var 18 år, då jag blef förlofvad med en skön amerikansk flicka. Min lycka blef kort. Efter förlofningen for jag ut på en kort sjöresa, och när jag återvände för att fira mitt bröllop, låg min fästmö på båren. Hon hade fått en svår blodspottning, som på några timmar ändade hennes lif. Jag var nära att bli galen af sorg, och svor vid hennes döda kropp i alla helgons namn att jag aldrig skulle älska någon annan kvinna och aldrig gifta mig. Jag har hittills hållit mitt ord; nu är jag 55 år gammal, och skall väl icke heller härefter bryta mitt löfte. Två gånger har jag sett henne komma till mig. Första gången hände det vid New Foundland, där vi gjorde hafveri med barkskeppet

Cheeftain. 5 man drunknade, 15 räddades. Andra gången, 10 år senare, uppenbarade hon sig på Nordsjön. Äfven då gjorde vi hafveri, men räddades alla. Nu har hon åter efter 10 år visat sig. Hon tilltalade mig, hvilket hon förut icke gjort, och hade en myrtenkrans på hufvudet. Hennes ögon strålade som tvänne klara stjernor, och vattnet dröp ymnigt från hennes långa, gula hår samt hennes hvita brudklädning. Jag såg henne ligga i vågorna och det kändes mig som jag skulle legat bredvid henne och som äfven mina kläder drypt af vatten. Så försvann hon, efter att ha vinkat trenne gånger med handen och med tydlig röst yttrat: «Dick var beredd; snart kommer jag att hämta dig!» Detta tilldrog sig under senaste natt under det jag var alldeles vaken. Jag vet således att min loggbok* är fullskrifven och att den nu skall föras dit upp till Öfverkaptenen. Jag vet nog att där finnas många, många orätta riktningar och mätningar antecknade; men i förtröstan på Kaptenens eviga nåd hoppas jag dock med min gamla, läkande skuta komma in i den rätta hamnen, och detta är ju hufvudsaken, — Nu kommer unge Wily för att aflösa och släppa mig till kojs. God natt, herre! Men snart få vi höra på annat. Gud förbarme sig öfver oss!» puttrade han, då han gick.

Gamle Dicks förutsägelser hade gjort mig synnerligen nedslagen. Hans berättelser om spökerier under kajutan hade stykt mig i den tron, att kaptenen umgicks med några ohyggliga planer. Jag skulle gått dit för att se, huruvida där fanns någonting tvifvelaktigt, men kaptenen höll själf alltid nyckeln till copen och andra hade i allmänhet intet där att göra.

* En bok, hvori fartygets kurs och hastighet under seglatsen antecknas

Besättningens humör började bli dystert och nedslaget. Det var som om de skulle anat någon olycka, ty säkert hade Dicks spådomar invärkat på dem. Kaptenen hade äfven blifvit fåtalig samt undvek mig och understyrmannen så mycket som möjligt.

En dag, då vi redan varit 60 dygn på resa och just föregående dag passerat Kap Horn samt börjat styra i närdvest, såg jag, då jag vandrade i fören, åter gamle Dick. Han hade så förändrat sig, att man knappt mer kunde tro honom vara samme man som när han för 2 månader tillbaka kom ombord. Hans skägg och hår hade blifvit snöhvita, och knappt åt han heller mera någonting. Sitt arbete gjorde han dock ordentligt. Sällan hörde man honom numera tala, och talte han någon gång skedde det med så underlig, otydlig röst, att man knappt förstod honom. Då han nu träffade mig frågade han brådskande: «Herre, har ni er loggbok redan klar? Tiden stundar, skeppets dagar äro räknade». När han sagt detta aflägsnade han sig utan att vänta på ett svar, samt mumlade därunder någonting obegripligt.

Gud bevara oss från att denne gamle sjöbörens förutsägelser skulle gå i fullbordan tänkte jag vid mig själf, och mitt sinne blef oroligt.

Jag skulle, med dessa tankar i hufvudet, just begifva mig till aktern, då en matros, Mathew Wilson, finne och hemma från Björneborg, ehuru hans namn blifvit sålunda i skeppsböckerna upptaget, kom till mig och yttrade:

«Herre, tillåt mig tala några ord! Jag vill gärna veta hvad vi ha last i rummet».

«Hvarför frågar du det? Böckerna utvisa att vi ha stenkol, järn, eldfasta tegel och allahanda kolonialvaror.

«Min herre», svarade han; «detta fartyg är dömdt

till undergång. Åtminstone är en del af lasten, dessa stora lådor nere i rummet, idel sten och sand. Vet ni hvem lasten förnämligast tillhör samt huru högt fartyg och last äro assurerade?» frågade han åter.

«Dina frågor förvåna mig, likasom äfven dina meddelanden», svarade jag. «Låtom oss i morgon skaffa oss klarhet i saken».

Vid midnattstid följande natt väckte mig understyrmannen brådskande. «Kom, i Guds namn på däck; det blåser en så faselig storm att jag aldrig sett något sådant», ropade han.

Det behöfde han icke heller mer än engång försäkra, ty skeppet krängde, så att vi i hytten kastades frånvägg till vägg, innan vi hunno ut.

Vi skyndade på däck. Huh, hvilket förfärligt väder! Mörkt så att man ej såg handen framför ögat, och hafvet skummade och brusade som en fors. Stormen hven i mäster, rår och tackel, så att jag trodde skeppets sista stund redan vara kommen. Kapten stod på kommandobryggan, gifvande den ena befallningen efter den andra.

Jag sprang upp till honom. «Hvad i Guds namn skola vi nu göra?» ropade jag honom i örat.

«Är det du, Tony?» svarade han. «Hjälp mig med kommenderingen; jag har redan skrikit mig alldeles hes.

Jag grep värket an och kommenderade med så hög röst, jag förmådde, besättningen att giga ihopseglen samt sedan taga ihop med andra nödvändiga göromål.

«Ohoj, ohoj!» ljödo matrosernas rop i takt genom den hvinande stormen. Några klättrade som katter upp att beslå seglen. Under tiden ställde vi andra stageseglen i ordning, på det vi skulle kunna hålla bi i stormen. Skeppet slingrade sig på de skummande vågorna som en sårad orm. Stundom höjde det sig nästan lodrätt uppför sidan af en brant våg, så man

skulle trott det hålla på att vända kölen i vädret. Därpå sänkte det sig åter med samma hiskeliga fart ned i en vågdal tills en annan våg åter tvang det att höja sig. Mästerna knakade, skarfvar och fogningar rördes och brakade, så att det tycktes som om hela skeppet ville gå i stycken. Ibland tycktes det likasom hänga i luften, så att vi hörde vattnet brusa långt nere likasom i en brunn, ibland åter begrofs det under de vilda, skummande vågorna, så att man af alla krafter måste hålla sig fast vid något säkert föremål för att icke utan vidare bortspolas af en störtvåg. Alla saker, som icke voro hårdt fastgjorda vid fartygets däck, blefvo i denna förfärliga villervalla sopade öfver bord eller sönderbrutna. Ännu redde sig dock vårt fartyg förträffligt, ty det var väl byggdt och blott tre år gammalt.

Slutligen började den kommande dagens ljus upplysa denna hemska natt. Med detsamma började äfven stormen något lägga sig. På kaptenens befallning framropades hela besättningen till akterdäcket. Männen kommo. «Äro alla redan här?» ropade jag. «Alla lefvande», ljöd svaret. Tre saknades. Man sökte noga men fann dem icke. Gamle Dick var borta. Han hade gått till sin ungdomsbrud. Ingen hade märkt, när han försvunnit. Säkerligen hade en störtvåg fört honom med sig. Kockspojken och den yngsta af de medföljande praktikanterna hade äfven blifvit hafvets första offer. Och det var ej så underligt, att ingen hade märkt deras bortgång, då natten var så stickmörk och enhvar hade fullt upp att fasthålla sig själf i den hemska stormen.

Småningom började vi öka segel, besättningen fick någonting värmande och stärkande till lifs, halfva vakten slapp till kojs, till frukost, o. s. v.

Våra kvinliga följeslagare hade vi icke sett på hela natten. Det skulle äfven varit omöjligt, ty när

hälst vi hade öppnat kajutdörren, skulle en störtvåg kunnat fylla hela kajutan med vatten. Då vi nu äntligen sluppo dit, möttes vi af en sorglig syn. Damerna lågo hopkrupna i ett hörn, dödsbleka af förskräckelse och sjösjukans förfärliga kval. De hade trott sin sista stund vara inne. Ropen på däckets äfvensom stormens fador hade förekommit dem ännu fasligare, än oss, som med öppna ögon åsågo faran. Vid uppvaknandet hade de i sin ångest ropat på hjälp, men slutligen märkt det vara fåfångt, likasom äfven försöket ått slippa ut då dörrarna voro utifrån stängda. Hvarje gång en störtvåg rusat öfver fartyget hade de bäfvande väntat att kajutan skulle fyllas med vatten eller dess tunna väggar brytas ned och de själfva bortspolas af vågorna. Men märkvärdigt nog hade de dock uthärdat denna hemska nattens alla fador med en sällspord sinnesstyrka.

Då vi instego i kajutan utbrosto de i glädjerop och rusade, utsägligt lyckliga, emot oss samt brusto af glädje i gråt, när de sågo att vi ännu voro bibehållne vid lif och helsa. Äfven jag höll på att glömma min Marys älskliga bild, då jag såg kaptenens döttrars hjälplösa och på samma gång rörande tillstånd. Till och med tyckte jag mig i Lisi Megys ögon se någonting sällsamt, som gjorde mig bestört, och jag kunde icke neka henne att luta sitt hufvud mot mitt bröst, då hon af trötthet och sinnesrörelse var nära att falla.

Vi trodde redan faran vara förbi och hoppades utan vidare motgångar uppnå vår resas mål. Middagstiden hade himmelen redan klarnat så mycket, att kaptenen kunde göra observationer, hvarigenom vi funno oss vara omkring 100 engelska mil söderut från Juan Fernandes ögrupp. Nattens förfärliga storm hade sålunda vräkt oss flere tiotal mil ur vår rätta kosa. Enligt

kaptens förklaring borde vi ändra vår kurs något mera mot nordvest för att, som han sade, finna lugnare vatten samt kunna utsända några båtar för uppsökande af dricksvatten, ty detta höll just på att taga slut. Han sade sig dessutom af andra orsaker vilja styra åt detta håll.

Kursens ändring förvånade oss mycket, och likaså de angifna orsakerna därtill. Men då jag senare på kvällen besökte kajutan märkte jag ännu någonting, som än mera ökade mitt tvifvel på kaptens redliga afsigter. Där träffade jag nämligen alla möjliga lösa saker omsorgsfullt inlaggda i kistor och resväskor; kartorna, observations instrumenten samt hvarje annan småsak, som ej stundeligen behöfdes i händerna, voro tagna från sina platser och inlaggda i en lång sälskinnskoffert.

På min undrande fråga hvad allt detta hade att betyda svarade han att den senaste nattens erfarenhet lärt honom det en större försigtighet vore nödvändig.

Men hans undvikande blick, hans fjeskiga, osäkra sätt att uttrycka sig och hans likaledes besynnerliga rörelser gjorde att jag än mer började finna hans förhåfvande betänkliga.†

Björneborgarens fråga och meddelanden angående vår last föll mig åter i minnet. Jag beslöt att fråga kaptens själf därom; men han syntes undvika mig så mycket som möjligt, så att jag icke lyckades få samtala med honom på tu man hand. Dessutom gaf han mig alla möjliga befallningar, hvadan jag hade fullt upp med deras utförande. Jag beslöt därför att härefter så mycket uppmärksammare hålla ögat på honom och, utan att någon märkte det, följa med hans minsta tillgöranden.

På kaptens befallning lät jag bland annat efterse att alla 6 räddningsbåtarne voro i skick och med alla

nödiga tillbehör försedda. Dricksvatten-läglarne fylldes, sluparne försågos med segel, och äfven en mängd andra förberedelser af alla möjliga slag, till och med sådana, hvarom jag ingen befallning erhållit, lät jag med feberaktig brådska vidtaga. Under dessa mångartade bestyr hade jag icke ens märkt att himmeln åter börjat se hotfull ut; allt tycktes åter bebåda en ännu vida hemskare natt än den sista hade varit.

Jag gick och väckte understyrmannen samt delgaf honom mina bekymmer, utan att dock yttra något om mina misstankar beträffande kaptenen. Han var vid uppvaknandet djupt nedslagen och sade sig hafva haft en så hemsk dröm, att han anade sorgliga händelser förestå, tilläggande dock att han ingalunda var den man, som trodde på drömmar. Likväl var han märkvärdigt orolig och sade sig ana att hans sjömannabana nu snart vore slutad och tiden inne, då han finge inlämna sin loggbok till Kaptenen däruppe.

Äfven alla de andra, med undantag af kaptenen, tycktes beherskas af en hemlig ängslan och hopplöshet. Deras djupt allvarliga anletsdrag syntes antyda att de väntade någon fasansfulla händelse.

Jag gick in i min hytt och vidtog, enligt kaptens föredöme, alla möjliga beredelser för en hastig flykt. Alla mina dyrbarheter, betyg och öfriga papper, från det minsta, till det största, allt hvad jag fått af Mary, och kommerserådet, mina pengar, o. s. v., allt stoppade jag i ett vattentätt omhölje, hvilket jag sedan förvarade vid min sofplats för att vid behof hastigt kunna medtagas, äfven om jag ej finge någonting annat bärgadt.

Då jag åter jämte min embetsbroder Stephens steg upp på däck, hade vinden laggt sig, så att det var nästan lugnt; den sista nattens störtsjöar gingo likväl ännu i höga dyningar. Himmeln var insvept i

i svarta moln och luften kändes tung och skräckinjagande. Nu och då syntes en blixtråle därborta vid himlaranden, upplysande för ett ögonblick hela omgifningen och görande den hemska naturstämningen ännu hemskare. Kaptenen gick af och an på kajuttaket, dystert att skåda, gifvande allt efter litet någon ny befallning om iakttagande af ytterligare försigtighetsmått. Alla möjliga förberedelser hade redan blifvit vidtagna för mottagande af en kommande storm. Äfven hvad segelföringen beträffar hade vi vidtagit åtgärder, som antydde att vi voro beredda på det värsta.

Hela besättningen var kallad till akterdäck, så att det skulle gå raskt att sätta till äfventyrs nödiga order i värkställighet. Märsvakten däruppe var fördubblad, pumparna undersökta och i behörigt skick befunna, ångmaskin uppeldad. Kort sagt: allt var i bästa skick och ordning som det någonsin kunde vara på det bäst utrustade fartyg, som plöjer på oceanen.

Men det fruktade ovädret var också redan i ankande. Det såg ut som om ett hemskt, stort och svart bärg skulle närma sig på babordssidan. Ett ljud hördes såsom brusset af en aflägsen väldig fors. På samma gång förnams ett hemskt tordön samt ett hvinande och susande i luften. Snart uppnådde den rasande orkanen vårt olyckliga skepp.

Kaptenen stod jämte en annan vid rodret. Dammerna höllo sig invid aktermasten med lifräddningsbojor omkring sig, ty de läto icke mer instänga sig i kajutan. De påstodo det vara vida drägligare att åse faran med öppna ögon än att blott på grund af hvad som hörs föreställa sig densamma, då äfven en mindre tilldragelse, bearbetad af inbillningskraften, kan framkalla hopplöshet och bringa en från sansen.

Kaptenen hade jämte sin medhjälpare i god tid

eller just då orkanen ansatte skeppet lyckats få det samma vändt emot vinden.

Som en uppretad jättehäst reste sig fartyget mot de vilda, ofantliga vågorna. Det darrade och skakade som en i dödskamp varande tiger i klorna på ett rasande lejon. Med järnhårda händer samt biträdd af en annan genomhärdad Neptunison, höll kaptenen rodret, förande skeppet rakt framåt utan att det minsta låta det avvika vare sig till höger eller venster. Mästerna knakade, tågen stodo spända som fiolsträngar. Stormen hven så förfärligt i mästerna och tåg, att vi hvarje ögonblick väntade att de förstnämnda med det hiskeligaste brak skulle gå öfver bord. Matroserna stodo med yxor i hand, färdiga att kapa, där så behöfdes. Jag kan icke med ord skildra det förfärliga tillstånd, i hvilket vi nu befunno oss. Våg efter våg öfversköljde fartyget från för till akter. Besättningen måste gripa tag i något fast föremål för att hållas kvar på däcket, ty stundom hann icke fartyget tillräckligt fort nedur en djup vågdal upp på den följande vågkammen, utan dök under den ofantliga vågen, så att vi trodde det aldrig mer skulle mäktas höja sig därifrån. Men gång efter annan uppsteg det likväl som en äkta sjöhäst, skakande modigt den flödande vattenmassan ifrån sig.

«Skeppet kan omöjligen uthärda denna strid mot naturkrafterna», hörde jag en röst invid mig yttra.

Jag såg åt sidan och mötte understyrmannen Stephens allvarliga blick. «Ja, Gud hjälpe oss!» svarade jag, «menniskohjälps synes här vara fåfång».

Knappt hade jag fått detta utsagt, då en ofantlig våg åter rusade mot skeppet, så vi trodde det skulle kantra. En förskräcklig skakning genomgick hela skrofvat. Därpå hördes åter ett hiskeligt brak ifrån fören. Vi trodde först att skeppet törnat mot

en klippa, och betagne af dödsångest grepo vi oss fast, hvar vi blott kunde, väntande hvarje ögonblick att nästa störtvåg skulle göra en ände med oss. Det hade redan blifvit så mörkt att vi i första förskräckelsen icke kunde utröna hvad som händt. Men då blixten i detsamma upplyste det skummande hafvet och vårt skepp, märkte vi genast att förmasten, strax ofvan om sin järnsko, hade brustit och fallit öfver styrbord åt förstäfven till, samt hotade nu i hvarje ögonblick fartyget med undergång. Pilsnabbt skyndade jag jämte Stephens dit för att med yxor lösgöra masten från fartyget. Befallningar skulle varit fåfänga; de hade förklingat ohörda i stormens tjut. Å andra sidan behöfdes det icke heller, ty hvarje man, som ännu hade så mycket krafter i behåll och mäktade trotsa störtvågorna, traskade genom vattnet efter oss. Icke ett ord hördes, utan endast yxhuggens dån och rasslet af någon tågända, som åter brast för de skoningslösa huggen. Vattnet skummade som en fors omkring oss; stundom stodo vi i vattnet ända upp till halsen.

Gudi lof! Nu brast det sista tåget och skeppet blef befriadt från det farliga mastvraket. Men minst två menniskolif gingo med detsamma förlorade, nämligen de i märskorden posterade vakterna. Troligen fingo dock äfven trenne andra vid detta tillfälle sin graf i hafvets djup.

Men vi ansågo detta snarare som en lycka för dem, ty sålunda befriades de från att lida de fasor, som vi efterblifne fingo utstå.

Vi fingo skeppet åter upprätt. Men snart märkte vi att det ej mer förmådde hålla sig i jämvigt, då förmasten med sina tillhörigheter var borta. Kapten befalle mig därför att kapa äfven stormasten ända nere vid järnskon. Stormen tilltog mer och mer, hvarför jag i samråd med Stephens och sedan vi kommit

till den slutsatts att skeppet icke ändå länge skulle förmå bära sina mäster beslöt, att enligt kaptens befallning gripa värket an. Några man stego upp i märskorgen. Andra började kapa tåg, och öfriga saker, som måste kapas. Nära tretio yxor deltogo i förstörelsevärket. Hugg följde på hugg, tåg brast efter tåg, och snart böjde sig för stormen den höga, af trenne delar sammansatta masten som en loke. En gång reste den sig åter, hvarpå den med ett förfärligt brak föll snedt öfver relingen, krossade i sitt fall tvänne af de på däcket stående karlarne till döds. Inom några ögonblick hade den blifvit hafvets rof, och nu tycktes skeppet vida lättare kunna fortsätta sin kamp mot den rasande stormen och de skyhöga vågorna.

De olyckliga kamraterna fingo följa mastvraket. Det var ej ens tid att läsa välsignelsen vid randen af deras fridlösa graf.

Förfärlig var denna stund. Att se de två bästa och starkaste kamraterna med krossade, blodiga hufvud, den ena ännu till med ett stort, gapande sår på venstra sidan af bröstet, från hvilket blodet ännu flöt i strömmar och färgade vattnet!

«Allsmäktige Gud», suckade jag för mig själf, «tag dem i ditt hägn! De offrade sitt lif under fullgörande af sin plikt».

Men denna med så sorgliga uppoffringar vunna lättnad i vår belägenhet räckte icke länge. Stormen fortfor lika rasande nätter och dagar och med ansträngning af våra yttersta krafter kämpade vi mot densamma, knappast iakttagande växlingen emellan dag och natt. Det var redan tredje dygnet, och allt fortfarande samma förskräcliga väder. Äfven den tredje masten hade emellertid fått följa sina kamrater åt. Under hela denna tid hade vi icke smakat hvarken ordentligt tillagad mat eller dryck, ty omöjligt

var att i kabyssen (köket) uppgöra eld och få den att brinna. Af kall mat fanns dock de bästa möjliga sorter i skafferiet och utdeltes äfven på kaptenens befallning åt manskapet; sammalunda äfven grogg, den sistnämnda likväl endast i mycket små kvantiteter.

På fjärde dygnets afton, den 6 januari, företog jag mig att undersöka huruvida skeppet hade läkt, ty hafvet hade redan tagit i sitt vida sköte den man, som hade detta till sin speciella uppgift. I mitt tycke hade skeppet numera börjat ligga djupare än förut; och detta var intet under, ty vid undersökningen fann jag så mycket vatten i rummet, att det omöjligen kunnat komma genom vanlig läkning, utan måste af någon svårare skada hafva förorsakats.

«O Herre, barmhertige Gud!» utropade jag uppfylld af fasa, «detta skulle ännu komma till?» Nästan maktlös sjönk jag ned på mina knä, och vred mina händer. I detsamma slungade mig en störtvåg långt förut. Där fick jag händelsevis fatt i ett tåg, så att jag icke bortsopades af hafvet och icke befriades från de mödor och kval, som ännu väntade oss öfverblifne. Gud visste dock själf bäst leda mitt öde.

Understyrman Stephens hade märkt min förfäran. Han skyndade till pumparne, och följande mitt exempel mätte äfven han vattenståndet, men trodde icke sina ögon, utan förmenade att han misstagit sig. Med feberaktig brådska mätte han ännu andra och tredje gången, men resultatet blef alltid detsamma.

Han kunde likväl bibehålla sansen bättre än jag och kommenderade alla man till pumparne utan att säga ett ord om vattenmängden i rummet.

I detsamma skyndade jag, som nu repat mig från min första bestörtning, halft simmande till kaptenen. Denne hade just stuckit sig in i kajutan för att

lugna damerna, hvilka genomvåta och stela af köld slutligen låtit föra sig dit in.

Öppnande något litet på dörren kallade jag, med låtsadt lugn i tonen kaptenen ut. Sedan meddelade jag honom om vår nya olycka, mönstrande i detsamma honom med en forskande blick för att utröna hvad intryck detta meddelande skulle göra; ty jag kunde icke få ur mitt hufvud den tanken, att han på något sätt var orsaken till denna oväntade nya olycka. Jag mindes gamle, afidne Dicks utsaga äfvensom kaptenens beteende den stund, då jag såg honom smutsig och dammig samt med något arbetsvärktyg under rocken komma upp från akterluckan. Det förekom mig som just han skulle varit skyldig till våra åtta kamraters död och äfven till all vår öfriga olycka.

«Herr kapten! Skeppet har börjat läka oerhört. Vattnet befanns vid en nyss i rummet företagen undersökning stå 7 fot högt.

Jag såg honom första gången blekna. «Är det möjligt? Talar du sanning? Då äro vi förlorade!» utropade han med hes röst. Och såsom blott den i förtviflan stadde kan göra det grep han om min venstra arm så våldsamt, att jag fruktade den skulle lossa från sin plats.

«Tony!» yttrade han, om du blir vid lif, men jag omkommer, så rädda om möjligt, min dokumentväska. Där finnas alla mina pengar; där finnas äfven förklaringar, som kunna bli dig till nytta. Haf bekymmer om min hustru och mina barn. Där har du förhållningsregler. Och Tony», fortsatte han med nästan darrande röst «om du i mitt beteende funnit någonting egendomligt, så förlåt! I väskan finnes förklaring.

Jag visste icke hvad jag skulle tänka eller svara. Jag kunde ej annat än trycka hans hand, yttrande därvid: «Måhända har jag orätt förstått ert beteende,

kaptén Dawyson; men jag tror att ni därför har att aflägga sträng räknenskap inför Gud. För er hustrus och edra barns skuld vill jag dock behålla hvad jag vet som en hemlighet, ifall jag med lifvet kommer härifrån. Men nu behöfver Martha Broker alla sina gossars tanke- och handlingskraft. Hvad står nu att göra?»

«Äro bägge pumparna i gång?» frågade han.

«Nej, herr kaptén, endast den ena», svarade jag.

«Ofördröjeligen den andra också i gång!» befällte han, och lofvade äfven själf komma till arbetet, efter att först hafva varit in till fruntimmerna för att trösta dem, men tillika förbereda dem på att motse den värsta och svåraste stunden.

Snart var äfven den andra, af ånga drifna, pumpen i så häftig gång, som vi blott kunde tro att «tygen höllo». Den förde ungefär 120 kannor vatten i minuten ur fartyget.

Då pumparne under ett dygn varit i oafbruten värksamhet, undersöktes åter vattenhöjden, och befanns den hafva sänkt sig till fem fot.

«Gud vare lof!» hördes det ur hopen en röst, i hvilken äfven jag förenade mig.

Vi ansträngde än mer våra krafter under ständigt ombyte af folk vid pumparna. På hvila var det icke heller denna natt att tänka.

Till klockan tio på kvällen hade vi oupphörligt pumpat. Just som jag då åter höll på att undersöka vattenståndet, fick fartyget en väldig stöt, och därpå följde en sådan störsjö att vi allesamman med den skulle gått öfverbord, om vi icke hållit oss fast i pump-tåget. På denna följde en annan ännu värre, så att vi nu med njuggan nöd kunde hänga fast vid förenämnda tåg.

I detsamma hördes Stephens' klara stämma: «Tvänne af de stadigaste karlarne genast till rodret. Rodermannen gick i hafvet».

Handpumpen fick stå sålänge vi gingo att se hur det stod till. Tvänne män hade blifvit herrar öfver rodret innan det hann slås i bitar mot fartyget, ty det hade af de väldiga vågorna kastats från den ena sidan till den andra, så att styrratten (hjulet) oupphörligt trillat af och an som en snurra.

Förmodligen hade det vid den sista olyckshändelsen gått så till att de såkallade säkerhetshängslen, med hvilka rodermannen bäst beherska rodret, till följd af det myckna ryckandet och knyckanpet hade sprungit och styrhjulet, sålunda lössläppt, kastat mannen i luften eller kanske snarare först mot relingen, emedan där syntes tecken till blodfläckar, samt mannen sedan därifrån, medvetlös, kastats öfverbord.

Men ännu större var mansspillan bland de pumpande, af hvilka hafvet slukat icke mindre än fyra i sitt omätliga gap.

Nu då stormen rasat på femte dygnet och de oerhörda ansträngningarna under hela tiden å fartyget fortgått, började de återstående af besättningen allvarsamt opponera sig. De hotade att icke vidare pumpa, om de ej finge grogg och hvad annat af det bästa, som ännu fanns kvar ombord. Till och med närmade sig några till kajutdörren i afsigt att med våld tillegna sig rusdrycker m. m. under ropet: «Alla äro vi dock förlorade; vi vilja nu åtminstone äta och dricka så mycket vi förmå. Som berusade äro vi modigare att se döden i hvitögat, och som «fulla» äro vi tacknämligare för hafvets rofdjur», ett så rått skämt tillät sig slutligen någon i hopen.

«Rätt taladt!» ljöd det samstämmigt från flere munnar.

De ämnade just rusa mot kajutdörren, dit Stephens och jag, inseende det vådliga i tilltaget, hade ställt oss; ty om de i sin ursinnighet hade fått full-

borda sin afsigt, så hade det blifvit oss omöjligt att sköta fartyget, och hvarje själ ombord hade varit i dödens våld, Vi försökte därför att i längden afvärja den hotande faran.

Nu stodo vi, som sagdt, bägge i dörren, och efter att hafva förstått deras afsigt, drogo vi fram våra sexpipade revolverar med hotelse att skjuta den förste som sökte intränga. Stephens aflossade till och med ett skott i luften för att öfvertyga den om det våra vapen icke voro oladdade. Detta hjälpte. Först och främst kom kaptenen, efter att hafva hört skottet nere i kajutan, där han var för att trösta de olyckliga kvinnorna, och enär han däri anat en ny olycka, upprusande på däck samt medförde äfven han, en sexpipad revolver i handen och den andra vid sidan. Damerna rusade, med fladdrande hår, efter honom. Medan Stephens förklarade händelsen för kaptenen, sökte jag göra bruk af männens iråkade bestörtning, i det jag vänligen talade till dem, så vidt jag minnes på följande sätt:

«Kamrater! Bröder! Har den onde anden så fått eder i sitt våld, att I, när faran är som störst, glömmen er plikt för att tillfredsställa det förbannade rusdrycksbegäret? Följen edert sunda förnuft och besinnen hvad det innebär att i berusadt tillstånd träda inför den högste domaren för att göra räkenskap för edra gärningar. Helt visst finnen I det vara bättre att träda inför honom med rena samveten, än att göra detta, sedan I ännu i er sista stund hafven befläckt desamma. Kamrater! Mången af eder har hemma en älskande hustru, moder, syster, fästmö, eller barn, hvilka med längtan vänta eder, minnas eder. Besinnen hvad dessa edra egna kära skulle tänka, om de nu skulle känna till edert ursinniga förehafvande, eller efteråt få höra därom!»

Efter att hafva märkt de häpnade kvinnorna bak-

om mig, drog jag mig åt sidan och utropade, pekande på dem: «Män, sen hit; här sen I lefvande bilder af huru edra ifrågavarande egna sedan skulle betrakta eder!»

En stunds tystnad följde på mitt tal. Jag märkte att ändamålet därmed redan var vunnet och erinrade därför den uppretade kaptenen att han icke nu borde komma med en måhända tillärnad skoningslös straffpredikan; och då han märkte följderna af mitt tal förblef han tyst.

Tårarna glänste ur de flestes ögon, runno till och med ned på någras väderbitna kinder.

«Styrman Tony talar som en man!» hördes slutligen en sträf stämman ur hopen. «Vi bedja af kapten och damerna om förlåtelse för vårt opassande, ursinniga beteende samt tacka den bägge styrmännen å egna och våra familjers vägnar. Lefve styrman Tony, lefve!» fortsatte samma sträfva stämman. «Och nu, kamrater, låtom oss skynda till pumparna!»

Den med ångmaskin drifna pumpen hade varit i värksamhet hela tiden; och hade således maskinisten mr Kane icke deltagit i myteriet.

Då vi ånyo togo ihop med arbetet visade mät-snöret åter 8 fot vatten i rummet, hvilken iakttagelse ingalunda var egnad att lugna våra sinnen eller lifva våra medtagna krafter. Vi började likväl striden mot den alltmer tilltagande vattenfloden under förhoppning att stormen skulle lägga sig och vi då måhända kunna utröna orsaken till det plötsligt åkomna, omåttliga läkandet och sedan möjligtvis äfven få densamma att upphöra. Nu visade också våra präktiga gossar riktigt hvad de dugde till. Handpumpen gaf icke efter för den under ångtryck arbetande.

Men nu märkte vi likväl att vattnet i rummet icke i nämnvärd grad minskades.

Under den tid, då den ena hälften af besättningen stod vid pumparna, försågos de öfriga med matförråd i sina fickor, så att de under pågående arbete kunde släcka sin hunger och hälst i någon mån lifva de sjunkna krafterna. Likaså fick hvar man grogg, dock med iakttagande af att ingen fick mer än han tålde, och endast så mycket att krafterna höllo sig uppe.

Då vi märkte att vi ej mer kunde rädda oss ombord på skeppet, laddade vi, som brukligt är, våra bägge kanoner och sköto nödskott det ena efter det andra samt uppsläppte äfven ett par tiotal nödraketter. Allt var dock fåfängt, hvilket vi på förhand noggsamt visste, ty vi insågo det vara otänkbart att någon skulle se eller höra något däraf. Och om man äfven på något fartyg skulle märkt vår nödställda belägenhet, så hade knappt någon hjälp varit att hoppas, ty i en sådan storm hade antagligen enhvar tillräckligt att göra med sig själf.

Medan jag sysslade med nödsignalerna och ledde pumpningen hade kapten Dawyson befallt understyrmannen försöka nedsätta räddningsbåtarna i sjön; ty skeppet begynte röra sig allt tyngre och långsammare, så att vi tydligen insågo hvad vi måhända efter några timmar hade att vänta. Stephens ansåg detta försök vara fåfängt; ty om man än finge ut båtarna, skulle de ej länge hållas räta på sådana vågor. Men då något annat räddningsmedel icke heller mer stod oss till buds, måste detta likväl försökas.

Man grep således an med förtviflans ifver till detta sista räddningsförsök. En båt lösgjordes, alla tillbehör iordningsställdes och, sättande sitt lif på spel, steg en af de djärfvaste karlarne i båten för att hålla den något skild från skeppets sida, så snart den hunnit ned till vattnet äfvensom för att sedermera föra den i rikt-

ning utåt från skeppet på det den icke skulle dragas under detsamma.

Detta var ingalunda någon lätt uppgift i en sådan hvinande storm och vågornas oerhörda hvimmel, ty så snart båten komme i vattnet kunde den i ett nu lätteligen fyllas däraf.

Så gick det äfven. Innan mannen hunnit från förstäfven lösgöra fallrebsblocket hade redan en våg först fyllt båten med vatten och sedan slagit den till spillror mot skeppets sida, hvarpå slutligen de sista återstoderna af densamma jämte medföljande tillbehör inom några ögonblick försvunno i de skummande vågorna. Den stackars karlen hann med möda rädda sig genom att gripa i det svängande fallrepet, längs hvilket han sedan, flink som en ekorre, klättrade upp ombord å skeppet.

Ett försök var således gjordt. Men resultatet var ingalunda uppmuntrande. Voro vi således dömda att med det snart sjunkande skeppet sänkas i det bottenlösa djupet? Det kändes värkligen ruskigt att så i sin ungdoms bästa ålder genom de hemska vågorna ila hän mot det dystra dödsriket.

Men nu voro stunderna dyra. Det var icke tid för andra tankar. Kapten gaf befallning att försöka utsätta en annan båt, yttrade därvid, med rynkande ögonbryn: «Om en båt gick förlorad, så ha vi ännu fem kvar; ett nytt försök således».

Han behöfde icke säga det två gånger. På grund af den nyss vunna erfarenheten iakttogos nu än större försigtighetsmått. Nu stego två man i båten, först samme Jony Jollybel, som nedsteg i den förra båten och sedan norrmannen Thorvald Thorsen.

Och nu tycktes det gå bättre. Båten vidrörde den fräsande vågkammen; fallrebsblocken lösgjordes likasom af sig själfva och den skicklige Thorsen fat-

tade roderkulen, styrande försigtigt båten utmed vågorna bort från fartygets sida. Jollybel slog, kraftigt som en örn, årorna i vattnet och höll med sina väldiga tag båten i jämn rörelse med fartyget.

Nu närmade den sig som en svan till fartygets sida. Under glädjerop hoppade de tre kvarblifna sjömanspraktikanterna, i sin ifver att rädda sig och utan att någon kunde ana det ifrån fartyget mot båten, som ännu gungade på ett par famnars afstånd därifrån. Två af dem träffade båten, den tredje föll nära dess sida i hafvet.

Den oreda, som till följd häraf uppstod i båten då kamraterna försökte rädda den till båten sträfvande hurtige Sam Kiligani, vållade en förfärlig, hjärtslitande olycka, som nästan släckte den sista hoppets gnista hos oss.

Båten lämnades nämligen för en ögonblick åt sig själf och hann därunder från toppen af en våldsam störsjö med sidan förut kastas under en annan våg och därifrån igen på lika kort tid upp och så ned mot det stampande skeppets sida, där den strax blef krossad till spillror likasom den första båten. De två präktiga, djärfva sjömännen försvunno med detsamma i det djup, som intet förbarmande har med de kommande gästerna. Den ene af dem, Thorsen, hade i hemmet en ung hustru, som lämnades att sörja sin duglige man. Jony Jolybel hade förlofvat sig två dagar innan vi lämnade Glasgow.

Det såg ut som kapten Dawysons mod skulle ökats i samma grad som motgångarna; som hans ifver och krafter skulle fått ny näring i samma mån som vår räddning syntes oss allt omöjligare. Hans gestalt och rörelser tycktes hafva fått tillbaka sin förra liflighet. Jag kunde nu ej utan förvåning betrakta denne storväxte, djärfve man. Det såg snarare ut som han

skulle befunnit sig i ett gladt sällskap eller på en lustfärd än vara kämpande mot döden. Hans mod tycktes äfven meddela sig åt andra, och med nya krafter och nyfödt hopp företogo vi oss att utsätta den tredje båten. Men lyckan var oss denna gång ej bättre bevågen än vid de tidigare försöken; skilnaden var blott den att intet människolif nu gick förloradt.

Värsta följden var den att vårt hopp och vår ihärdighet åter höllo på att försvinna samt att äfven våra krafter nära nog voro uttömda iföljd af de oerhörda ansträngningarna.

Pumparene hade upphört med sitt arbete; endast ångpumpen var ännu i värksamhet. Den tilltagande vattenmängden försökte vi icke ens mer att undersöka.

Några skyndade i sin förtviflan upp i stora mårskorgen, som var högsta stället på det sjunkande fartyget. Några stodo med armarna i kors tryckta emot bröstet, stirrande hopplösa omkring sig samt med dystert sinne väntade den stund, då skeppet skulle sjunka. En eller annan syntes äfven i någon för vågorna skyddad vrå böja sina knän och höja en bön om hjälp, upp till Honom, från hvilken all hjälp kommer. Dammerna hade åter kommit upp på kajuttaket, där de, uppfyllda af fasa, hopplöshet och ängslan, ropade i sin förtviflan och vred sina händer. Kaptenen syntes omfamna dem ömt och försökte upplifva deras mod under försäkran, att allt hopp ännu icke var ute.

Förtviflan och oförtagsamhet tycktes ha bemäktigadt sig hela besättningen. Enhvar trode sig hafva gjort hvad han kunnat, och nu syntes hvar på sitt sätt blott invänta det sista ögonblicket.

Skeppet sjönk allt djupare. Det stod numera blott par alnar öfver vattenytan. Tydligt hördes huru vattnet skvalpade i rummet. Fartyget kunde antingen spricka eller sjunka hvilket ögonblick som hälst.

Stephens syntes samtala med kaptenen och damerna. Jag märkte att samtalet gälde någon af de sistnämnda, Kaptenen närmade sig sin fru och sade henne någonting. Därpå fattade Stephens den yngre dottern Nellys hand och kysste den. Och hvad såg jag icke vidare för ett under. Han tog en ring från sin ficka och satte den på Nellys finger. Jag kunde knappt tro mina ögon. Sannerligen äro icke dessa människor galna, tänkte jag för mig själf. Förlofning midt under en rasande storm just då skeppet håller på att sjunka och ingen har att vänta sig annat än döden! Men så var det emellertid, ty kaptenen syntes jämte sin fru välsigna dessa två lyckliga midt i olyckan. Men måhända var det också tvänne älskandes öppna förklaring att dö tillsammans.

Men plötsligt fäste sig min blick vid den enda slup vi ännu hade kvar; den andra hade en af mästerna i sitt fall krossat till spillror.

«Äro vi galna utropade jag, «då vi öfverlämna oss åt en fullkomlig hopplöshet, innan alla medel äro försökta. Följ mitt exempel!» tillade jag ytterligare, vändande mig till en närstående matros. Med det samma tog jag från den slupen uppbärande järnställningen ett block samt fick tag i en löslänk, hvarmed jag hängde det på axeln och fästade ett långt tåg vid min venstra arm, uppmanande den andre att göra på samma sätt, hvarpå jag skyndade upp i riggen och ut på storrånocken, där jag efter många svårigheter fick länken fästad och blockkroken vidhängd. Härvid var jag nära att förlora jämvigten och falla i hafvet men tåget, som jag af försigtighet fäst vid armen, hade på något sätt trasslat sig omkring rån, så att jag med tillhjälp däraf fick nytt tag och släppte mig sedan längs blåcktåget ned till däcket. De andra stodo undrande och spörjande hvad jag ämnade göra.

Då jag kom ned till däckets tycktes den förutnämnda matrosen förstå min afsigt. Han gaf mig en föraktande blick för att jag af försigtighet fäst tåget om armen, samt puttrade: «Jag är ingen rädd stackare, såsom Ruchin Finn; jag behöfver intet säkerhetståg för utförande af ett sådant arbete».

Han gick så upp till messanrån samt gjorde sin sak som en man och vida lättare än jag. Men, Gud hjälpe, huru gick det likväl. Plötsligt nedstörtade han i det skummande djupet. En gång höjde han sig sedan på en våg; man kastade åt honom flere tågändar, och han var äfven nära att uppnå en räddningsboj, som någon äfven hade utkastat, men i detsamma kom en ofantlig korsvåg, och han försvann i djupet. Dock, än engång syntes han på en hög vågkam; men sedan aldrig mer. Högmod och föraktet för min försigtighetsåtgärd blefvo för honom dödsbringande.

Nu fanns det blott 21 man och 3 kvinnor kvar af skeppets hela personal, som, med kvinnorna inberäknade, från början utgjorde 45 personer.

Då jag såg de tvänne blocken redan fastgjorda vid hvar sin rånock, gaf jag mig naturligtvis icke många ögonblick tid att sörja den döde. Sådana fall voro redan så hvardagliga, att de under de oerhörda själs- och kroppsansträngningarna icke mer ådrogo sig någon synnerlig uppmärksamhet; vi voro såsom soldater hvilka åt alla håll se sina kamrater stupa utan att närmare tänka därpå. Det kändes som om en inre röst skulle hafva eggat mig att fortsätta mitt företag, samt sagt mig att vi icke ännu alla vore dömda till undergång. Nästan utan uppmaning samlades alla kvaralifna omkring mig, och nu togo vi hurtigt ihop med rbetet för att försöka utsätta den sista räddningsbåten.

I början såg den ut som krafterna ej mer skulle räcka till, ty denna båt var den största och tyngsta

Det fanns ej annat råd än att försöka till vårt hjälp begagna ångmaskinen, som ännu var i full värksamhet vid pumpen. Hisstågen leddes till densamma, och snart höjde sig den tunga slupen från sina ställningar och sväfvade i luften. Lätteligen fingo vi den att sänka sig därifrån, så att vi kunde sköta den med händerna. Jag kommenderade skyndsamt fem man i båten. I stäfven fastgjordes ett flere famnar långt tåg, och innan de fem i slupen visste hvad de där hade att göra var denna med tillhjälp af ångmaskinen redan lyftad öfver relingen. Jag fattade min sjömansknif samt vinkade åt Stephens, som nu efter att hafva märkt min afsigt kommit till hjälp, att han skulle göra på samma sätt. Och då jag märkte en lämplig våg närma sig, gaf jag honom ett tecken att vi bägge genast skulle kapa fallrepen. Och detta skedde äfven så hastigt att ingen märkte det, innan den tunga slupen var lös och ledig på vågorna.

Tre par årar utsattes med skyndsamhet. En af männen satte sig vid styret och den femte öste så mycket han förmådde.

«Läker den?» ropade jag.

«Nej; utan torde vattnet ha inkommit vid båtens nedsläppande i sjön». svarade man mig.

Utrop af glädje och tacksamhet hördes från akterdäcket. Kaptenen kom därifrån, ledande de halftmedvetslösa damerna vid sin sida. Stephens skyndade sig att bära Nelly, ty hennes krafter syntes redan uttömda. Nu tycktes hon icke heller hafva behof af dem, där hon låg i sin fästmans armar, lutande sitt bleka anlete mot hans bröst; Stephens skulle utan tvifvel våga sitt eget lif för att rädda henne. Jag mindes hans hemska drömmar. Skolla de verkligen få sin brudsäng i de brusande vågorna?

Nu styrde våra dugliga kamrater slupen emot

fartyget. Lätt som en albatross sågo vi den gunga på vågornas spetsar, stundom sänka sig ned till vågdalarnes botten men åter oskadd flyga upp därifrån.

Skickligt manövrerad närmade den sig redan fartygets sida.

«Försigtigt, raska gossar; icke för nära! Bida tillfället då det bäst passar! Hej, du som sitter där vid rodret, af din skicklighet och ditt mod beror det nu, huruvida slupen skall bevaras från förstörelse och våra lif räddas!» ropade kaptenen med klingande röst genom stormen.

Nu var slupen blott tre eller fyra alnar från fartygets sida och sålunda närmare än någonsin förut. Då rusade ett tiotal karlar öfver relingen för att komma i båten. Men i stället för att de genom att hoppa en i sender möjligen samtliga skulle hafva räddats, sluppo nu blott sex lyckligt i slupen, medan däremot de andra, som icke mäktade invänta lämpligaste tillfället att hoppa, störtade i hafvet mellan slupen och skeppet samt fördes af vågorna under det sistnämnda där de fingo sin graf. De försvunno ur vår åsyn som en fjäder för vinden.

Nu aflägsnade sig slupen åter med ett tiotal lyckliga ombord. Flere par årar sattes ut, och kastad hit och dit af de skummande vågorna syntes den gungande slupen stundom närma sig, stundom åter fjärma sig från fartyget. Skulle vi kvarblifna sju själar räddade slippa i slupen eller blifva hafvets offer, det var en fråga, för tillfället omöjlig att besvara.

Men åter tycktes slupen närma sig det sjunkande fartyget, Vi hade efter en kort öfverläggning enats om att tre af oss män enhvar skulle söka rädda en af kvinnorna. Kaptenen slöt sin fru i sina armar, Stephens tog sin Nelly och jag erbjöd mig att rädda Lisi Megy eller dö tillsammans med henne, hvarför hon

tackade mig med en så värtalig blick att jag icke kunde missförstå densamma; och nu trodde jag mig förstå hvarför hon blef så nedstämd, då hon hörde mig berätta om Marys och min forlofning. I detta tillstånd midtemellan lif och död kunde jag dock knappast tänka härpå; men efteråt mindes jag tydligt den olyckliga flickans ömma, hängifna blickar, dem hon riktade mot mig; jag mindes huru förtröstansfullt och med hvilken ofördöjljd kärleksböjelse hon kom i min famn, — och dock förmådde jag icke få henne med mig räddad från sitt förfärliga öde!

Med kvinnorna i våra armar beredde vi oss alla tre att i ett passande ögonblick antingen med våra bördor nedhoppa i båten eller ock kasta dem ned mot de därvarande, hvilka beredde sig på deras mottagande och väntade i detta afseende på kaptenens tillsägelse. Kapten gaf oss ett öfverenskommet tecken, och vi skulle just kasta de olyckliga, som när detta viktiga ögonblick närmade sig voro nästan medvetlösa.

Kaptenens order ljöd redan till de i båten varande. Men i detsamma träffades vi af en allt betäckande, allt uppslukande våg, som kastade alla tre paren öfver relingen långt ut i det sjudande hafvet, enär vi denna gång icke vid någontin kunde gripa oss fast.

Jag trodde med visshet min sista stund vara kommen och öfverlämnade mig i min Skapares hand samt anropade den välsignades namn, som på Golgata hade utplånat äfven min syndaskuld.

Jag kände någonting varmt gjuta sig öfver mitt ansigte och någonting rödt skymtade för mitt öga. Med båda händer tryckte jag den nästan medvetlösa flickan till mitt bröst. Jag ansåg det tjäna till ingenting att försöka simma och lät därför vågorna utan

vidare kasta oss båda hvar till de ville. Plötsligt kände jag en kraftig ryckning i min arm och därefter en bitter känsla i min armbåge. I detsamma kände jag i min hand någonting hårdt och slipprigt.

Jag öppnade ögonen och såg Lisi Megys blodiga ansigte vänt emot mig. Af läpparnes rörelse och hennes svaga hviskningar trodde jag mig förstå att hon sade: «Tony, lämna mig! — Rädda dig själf! — Jag dör! — Jag orkar icke längre! — Adjö Tony, älskade Tony! — Adjö!»

Jag greps af fasa. En ny blodström följde härpå, och jag märkte icke mer något lifstecken hos henne. Jag lösgjorde min hand, och Lisi Megys döda kropp sjönk i hafvets djup. Men jag visste att hennes själ hamnade hos den, som hemför sina egna äfven ur hafvets djup.

Jag såg mig omkring och såg ett stycke från mig kapten Dawyson, ännu hållande sin fru, kämpa mot vågorna samt försöka arbeta sig förbi skeppets akter för att uppnå slupen. Men äfven hans jättekrafter tycktes icke räcka till. Jag såg huru en våg kastade Stephens med sin Nelly intill dem samt alla fyra, omfamnande hvarandra, kastades af de vilda störtsjöarna allt längre bort tills de slutligen som en aflägsen mörk punkt försvunno och hamnade där, hvar från ingen lefvande återvänder.

Så hade på några minuter hafvet i sitt oroliga sköte uppslukat en hel familj, fem alldeles nyss ännu lefvande meniska varelser.

Barmhertige Gud, suckade jag. Var detta din förfärliga hämd, som för fadrens och mannens skuld äfven träffade hans oskyldiga barn och hans kära maka? O, du allseende och allvetande domare; dina domar och dina vägar äro outransakeliga! Herre Jesus, var deras själar nådig!

Men huru gick det med mig? frågar troligen läsaren. Jag undrar också själf storligen att någon ännu kunde räddas ur denna sjudande graf.

Såsom jag redan berättade kände jag en kraftig ryckning i min arm redan medan Lisi Megy låg i mina armar. Dylika ryckningar följde sedan flere, och jag mindes nu det tåg, jag bundit vid armen redan då jag klättrade upp i riggen för att fästa slupblocket vid rånocken. Jag grep naturligtvis nu i detta med förtviflans ifver och började längs detta hala mig emot skeppet, enär tåget ännu kändes hafva fäste där.

Jag närmade mig alltmer vårt olyckliga fartyg, af hvilket numera blott omkring en aln stod öfver vattenytan. Gång efter annan aflägsnade mig åter en väldig störtvåg. Huden lossade från insidan af händerna. Men jag märkte knappt detta, likaså litet som den af saltvattnet förorsakade smärtan. Oupphörligt ansträngde jag blott mina krafter för att slutligen komma tillbaka upp på skeppet.

Slutligen lyckades det äfven. Men mina händer voro alldeles känslolösa af de oerhörda ansträngningarna. Jag såg mig hastigt omkring och märkte att jag nu var ensam ombord. Äfven maskinisten, som då ännu blef kvar, när vågen sköljde bort oss andra, hade lyckats hoppa i båten, hvori nu funnos tolf själar. De tycktes allt fortfarande vänta, för att se huruvida någon skulle uppenbara sig på däck.

Slupen närmade sig åter fartyget, hvarvid jag försökte ropa och gifva tecken ifrån mig. Den var numera blott på par famnars afstånd. I detsamma krängde skeppet åt den sida ö där båten var. Jag ansträngde alla mina krafter och plumsade som en sten i hafvet vid sidan af båten, hvarifrån mina kamrater med tillhjälp af det förut omordade tåget slutligen halade upp mig; ty jag hade ännu icke lösgjort detsamma från

min arm. Tydligen såg jag däri Guds nådiga omvårdnad om mig, att jag icke genast befriade mig från detta tåg, då jag lyckligen sluppit ned från rånocken till däckets, ehuru detta hade varit alldeles naturligt, ty klart är ju att detta långa tåg, hvars andra ända ännu var fäst i skeppets reling, mycket skulle hämma mina rörelser i en sådan brådska. Skulle Gud hafva älskat mig mer än andra mina olyckskamrater, då jag redan så många gånger hade räddats ur den hemska graf, dit mången duglig, äldre och kraftfullare kamrat hade försvunnit? Det vet Herren allena. Jag var blott bevis därpå att Herren ofta låter den starkaste gå under och den svagaste bland de svaga kvarblifva för att förtälja om hans makt och hans under. Lofvadt vare hans namn i evighet!

Sedan jag med kamraternas hjälp sluppit in i båten fick jag, underligt nog, likasom nya krafter, fast jag nyst förut trodde mig vara utarbetad. Jag kunde till en början icke få ett ord ur munnen och förmådde blott teckna med handen att man skulle styra ut ifrån skeppet äfvensom kapa det tåg, hvarmed båten ännu var fäst vid detsamma, hvarjämte jag lät förstå att ingen mer fanns ombord.

Sedan gaf jag tillkänna att man skyndsamt skulle sätta upp bägge mästerna. Innan kort voro äfven seglen, med alla ref indragna, uppe, och med hast aflägsnade vi oss från fartyget,

Och detta var ingalunda för tidigt. Tvärtom hade vi värkligen i elfte stunden lämnat skeppet. Ty knappt hade vi fått upp seglen, då vi sågo det göra sina sista rörelser på vattenytan. Först dykade fören under en jättevåg. Aktern steg upp i luften. I detsamma hördes från någras mun utrop af förvåning äfvensom förbannelser och svordomar öfver att någon med vett och vilja hade vållat skeppets sjunkande.

Jag vände genast mina ögon i anvisad riktning

och fick då en sådan bekräftelse på min tidigare misstanke, att jag vet icke hvilka ord jag i första bestörtning utstötte.

På den i fartygets akter, omkring tre alnar från roderjärnen samt ungefär på höjden af tolfte fotsmärket befintliga bottenplankan syntes en öppning hvarifrån smutsvatten uttrann. En omkring tio tum lång bit var likasom bortsågad från plankans akterända; den främre ändan syntes ojämn och likasom till hälften brusten, hvadan vi drogo den slutsatts att den till en början blifvit borrhålad samt sedan brustit iföljd af stormens ras och vågornas våldsamma bultande mot fartyget under de fem förfärliga dagarna. Men därom närmare framdeles. Ty, som lätt begripligt är, hunno vi nu blott ytterst ytligt betrakta förhållandet, emedan i samma ögonblick aktern åter sjönk ned, så att skeppet en kort stund stampade och knakade alldeles oerhördt. Sedan syntes det några ögonblick intaga sin naturliga ställning. Men plötsligt sjönk det som en sten i oceanens djup. På platsen uppstod då en så förfärlig hvirfvel, att ehuru vår båt redan befann sig på vid pass ett par hundra famnars afstånd och ehuru vi vid farans förutseende lade ut sex par årar och rodde bortåt allt hvad vi förmådde, den likväl drog oss ett godt stycke bakåt. Hade vi icke hunnit få upp seglen, som betydligt hjälpte oss i vårt sträfvan att aflägsna oss från fartyget, så hade säkerligen våra krafter icke räckt till att motstå detta hvirfvel, utan hade vi då ohjälpligen dragits ned i den hemska krater, som det sjunkande skeppet efterlämnade. Men denna var dock lyckligtvis icke bestämd till vår graf.

Vi voro nu 13 kvar af 45. Alla de andra hade fått sin graf i hafvet, och till vår fasa hade vi därjämte märkt att icke endast stormen, utan äfven en orättfärdig och samvetslös vinningslystnad hade varit orsaken till vår förfärliga olycka. Och samma afsky-

värda begär hade nu fört äfven kaptenen jämte hans oskyldiga familj i en förtidig, dyster graf.

Då faran var förbi och vi icke mer behöfde frukta någonting i afseende å skeppet, först då fingo vi klart för oss att icke heller nu vår belägenhet var afunds-värd.

I följd af krafternas ytterliga öfveransträngande voro vi nu så uttröttade, att, när faran för den öförmälda hvirfveln var öfverstånden, vi nätt och jämt förmådde draga in de utlagda årarna. Lyckligtvis började dock stormen aftaga, så att vi därigenom fingo en liten lättnad. I annat fall hade vi svårligen förmått hålla båten läns från vatten, ty många gånger höllo vi att gå i kvaf, då en våg slog öfver den. Endast genom att oupphörligt ösa ut vatten med de medtagna skeppsämbaren, kunde vi hålla oss på vattenytan.

Slutligen lyckades vi utspänna preseningen mellan båtens sidor. I densamma skuro vi sedan särskilda öppningar för så många karlar som vi ansågo lämpligt hvarpå vi satte oss under preseningen med kroppen uppstuckna genom dessa öppningar; och så styrde vi nu vår farkost emot okända öden.

Stormen lade sig fortfara de märkbart. En gnista af hopp om en möjlig räddning värmde hvarje bröst. Snart togo vi ned seglen, och de fleste lade sig till en stunds hvila. Jag lämnades dock att sköta rodret och en annan att noggrant hålla utkik huruvida någon seglare komme inom synhåll. Innan kort träffades vi af nattmörkret, denna gång dock icke hemskt och hotfullt, utan stilla, nästan lugnt samt medförande frid och hvila. Stjärnorna tindrade på fästet; Söderhafvets ljufva natt bredde sin lugna slöja öfver den nyss så fruktansvärda oceanen, som ännu visserligen rullade i väldiga, med dock jämna och fogliga vågor,

invaggande oss olycklige skeppsbrutne i en djup sömn, som enhvar af oss äfven väl behöfde.

Då våra hvilande kamrater sålunda hade inslumrat blef det äfven oss tvänne, som nu hade turen att vaka, svårt att hålla ögonen öppna. Snart syntes äfven kamratens hufvud digna ned; de tunga, jämna andedragen antydde, att också han inslumrat. Och icke heller jag förmådde länge strida mot den öfvermäktige. Pliktkänslan i afseende å rodrets skötande höll mig dock en tid bortåt vaken, ty jag visste, att om äfven jag inslumrade, kunde det lätteligen hända att jag jämte kamraterna finge uppvakna i en våt graf, och skulle sålunda alla våra räddningsförsök blifva fruktlösa.

Trots detta medvetande kände jag mig så utmattad, att jag knappt förmådde sköta rodret. Jag band därför fast roderkulen och satte mig i en bekväm ställning, så att jag kunde se nordstjernan, efter hvilken jsg styrde den med sakta fart fram glidande båten; jag hade nämligen tidigare jämte den andra vakande kamraten tillsatt en del segel, så att båten gjorde par knopp i timmen.

Slutligen försjök äfven jag i medvetslöst tillstånd, troende dock alltid nordstjärnan vara min vägvisare. Först tyckte jag den sänkte sig ända ned i båten, sedermera framträdde flere stycken sådana stjärnor, och sålunda blefvo mina tankar allt mer och mer oklara och underliga. Jag tyckte mig följa efter nordstjärnan ända upp till mina kära anförvandter i den snöhöljda norden. Senare försvann äfven denna dimbild och jag tyckte mig hafva blifvit till intet.

Jag vet ej huru länge jag sålunda skulle hafva slumrat och drömt, om ej morgonsolens klara strålar skulle börjat sticka mig i ögonen. Jag vaknade och märkte, att jag förträffligt skött det mig anförtrodda

värfvet äfven i sömnen, då ju ingen olycka hade skett. Nordstjernan hade sålunda på prisvärdt sätt ledt oss olyckliga genom den långa mörka natten.

Väl vaken, förvånades jag öfver vårt äfventyrliga tillstånd. Halft virrig som jag var kunde jag icke minnas eller förstå huru jag kommit i denna båt och hvar vi hade vårt skepp. Jag begrep icke huru det stod till, då jag såg blott himmelen öfver mig och hafvet rundtomkring mig. Var jag nu ensam, tänkte jag i denna lilla båt? Men snart märkte jag äfven flere olyckskamrater, hvilkas hufvuden uppstucko genom pressningen. Huru äro desse män så stympade, undrade jag, och trodde mig se syner. Jag gned mina ögon och undersökte huruvida jag sof eller var vaken. Jag ropade: «hallå!» Nog var det min egen röst. Jag trodde att mitt förstånd var rubbadt. Jag ropade ånyo: «Hallå, I människoskeppnader, svaren om I ären lefvande». Men intet svar.

Ännu förgick en stund innan mina tankar blefvo fullt rediga och jag mindes gårdagens olyckshändelser, hvilka så förfärade mig, att jag var nära att falla öfverbord.

Min första åtgäert blef att väcka kamraterna, och länge räckte det ej innan desse voro på benen. Snart blef det lif och rörelse i vår på oceanen gungande lilla slup.

Då alla sålunda hade klarerat sig från sömnen samt insett vårt värnlösa tillstånd, kommenderade jag för att få karlarne på hälst litet piggare humör, med allvarlig och befallande stämma: «Alla man upp på akterdäcket till kapten!»

«Allt väl!» lydde svaret, och efter gammal vana samlades alla tolf i en grupp rundt omkring mig för att höra hvad kapten kunde hade att säga,

«Vänner, kamrater!» ropade jag slutligen, då jag

såg dem nedslagna omkring mig, inväntande hvad jag hade att säga dem. «Olycksbröder, hören hit!» Hällre än att nedslagne öfverlämna oss åt en hopplös förtviflan, låtom oss hålla en kort tacksägelse och sjunga en lofpsalm till den Högste, tackande honom därför, att han låtit oss lefvande slippa från detta förfärliga skeppsbrott, som så skoningslöst har ryckt våra kamrater in i evigheten. I hafven med egna ögon från början till slut sett, huru allt tillgick ända till den stund, då denna båt sattes i sjön. Jag ensam har sett huru det gick med dem som jämte mig voro de sista ombord på skeppet».

«Huru gick det? Berätta!» hördes på en gång från flere munnar. Jag uppfyllde deras önskan och berättade hvad jag sett alldeles såsom här i min föregående framställning.

Då jag slutat hörde jag någon ur hopet yttra: «Guds dom och hämd träffade dem hårdt för en persons skuld».

Så sjöngo vi en tacksägelsepsalm, hvarpå jag uppläste en kort bön samt tackade å egna och kamraternas vägnar den Allsmäktige för vår räddning, bedjande att han snart ville hjälpa oss ur denna olyckliga belägenhet och ledsaga oss till människors sällskap.

Då vi slutat vår korta andakt undersökte vi det matförråd vi lyckats medföra. Stort var det ej. Vi funno en säck möglade, maskätna, af det salta hafsvattnet genomblotta skeppskorpor, omkring 20 skålpund gammal, likaledes maskstungen och möglig holländsk ost, lika mycket saltig torrisk, 40 kannor dricksvatten och 2 flaskor god konjak; där var nu hela förrådet af matvaror för 13 personer, och hade de icke varit bortskämda, så hade vi ej ens haft dem. Kocken hade nämligen af denna orsak för några dagar tillbaka fört dem i slupen att torkas

och vädras. Konjaksflaskofna åter hade en af kamraterna under den första stormnatten «kuppet» och gömt den likaledes i samma slup, men sedan under det allmänna virrvarret glömt tillgodogöra sig deras innehåll. Underligt var att vi icke det minsta kommit ihåg att förse båten med matvaror, ehuru detta just icke skulle varit omöjligt; men enhvar var så bestört, att ingen kunde tänka på något annat än att rädda sitt eget lif från den öfver hängande faran. Af kläder hade vi likaså ej ens det nödvändigaste, utan endast de vattendränkta plagg som vi vid tillfället hade på oss; och huru mycket kan en sjöman under sådant ansträngande arbete hålla på sig?»

Själff hade jag personligen lidit en förlust, som harmade mig bittert. Alla de dyrbarheter, som jag fått af kommerserådet, min räddningsmedalj, ringarne, klockorna och medaljongen med min dyra Marys bild, tillsammans i reda penningar värddt omkring tvåtusen mark, allt hade blifvit hafvets rof. Dessutom förlorade jag i kontanta penningar 240 finska mark, öfriga tillhörigheter för omkring 500 mark samt slutligen alla mina betyg och öfriga papper. Nästan lika mycket harmade det mig att jag icke hann och icke mindes rädda kaptens mystiska dokumentsamling, ty genom dem hade vi måhända fått ersättning för alla våra lidanden. Hårdt var således mitt öde denna gång, likasom jag för öfrigt ända från min barndom alltid af lyckan blifvit styfmoderligt behandlad.

Nu var det oundgängligen nödvändigt, att så sparsamt som det någonsin var möjligt anlita vårt knappa matförråd. Jag insatte matvarorna i ett i båtens akter befintligt förrådsrum, och alla enades vi om att lefva blott med half ranson för att sålänge som möjligt komma till rätta med det medförda lilla förrådet, i hopp att sålunda omsider blifva sedda och

räddade af någon sjöfarande. Konjaken blandade vi droppvis i dricksvattnet, hvaraf enhvar måste få ungefär tre kvarter om dagen.

De första dagarna gick allt tämmeligen bra, under förhoppning att vi snart skulle träffa fartyg eller land. Jag var viss därpå, att vi med den inslagna kursen skulle träffa S:t Juan Fernandes' skärgård. Vi hade visserligen ingen annan kompass än solen, månen och stjärnorna; men de anlitas ju ofta af sjöman-
nen, äfven under bättre förhållanden, såsom ledsvenner.

Jag hade likväl i mina beräkningar, i afseende å vägens längd och den därför erforderliga tiden, misstagit mig så mycket, att vi icke uppnådde land så fort som jag väntade. Dagar och nätter förgingo ännu på samma sätt, och vårt hopp började sjunka samt slutligen alldeles försvinna.

Då åttonde dagen grydde stirrade vi med hopplösa blickar mot horisonten. Intet annat syntes än den blåa himmelen öfver oss och det ändlösa hafvet rundtomkring oss. Dessutom nödgades jag nu tillkännagifva att, ehuru jag de andra ovetande, dag för dag hade minskat mat- och vattenransonerna, lifsmedlen nu likväl voro så nära sitt slut, att ingenting blefve öfrigt till morgondagen. Detta var en hemsk under rättelse för många bland mina redan förut halft utsvultna olyckskamrater. Men hvad stod att göra! Det var ej att vänta annat än ett förestående förfärligt lidande af hunger och törst samt slutligen den därpå förorsakade döden.

Den nionde dagen grydde, och ännu ingen gnista af hopp. Hunger och törst började ansätta oss förfärligt, och hopplöshetens kval beklämde i samma grad våra bröst.

Under de två följande dygnen blef läget allt svårare. Hungerns och törstens kval började redan

hos några öfvergå till en svår feberyrsel. Till råga på det egna lidandet måste de af oss, som ännu voro vid sina fulla sinnen, plågas af en hemsk fruktan att de yrande kamraterna skulle döda sig själfva eller andra.

Den tolfte dagen grydde ännu lika eländig och hopplös som de föregående. Hungern och törsten började medföra allt förfärligare följder. Dagen var stekande het, och därjämte lugn. Det kändes som en osläcklig eld skulle rasa i vårt inre. Tungan började styfna af torka i munnen. Jag fick knappt ett ord mer utsagdt. Och mina kamrater syntes lida ännu förfärligare kval. Några lågo på båtens botten medvetlösa och skrånade i sin yra: «vatten, vatten!»

Till och med hände det stundom att någon i feberyra med knifven sårade sig själf eller en kamrat samt uppsög sedan som ett rofdjur det ur såret rinnande blodet, hvarigenom deras kval tycktes i någon mån lindras. Härpå föllo de i dvala. Därunder försökte de, som råkade vara vid bättre krafter, på något sätt tilltäppa de blödande såren samt binda de yrandes händer och fötter, att de icke mer skulle skada hvarandra eller störta sig i hafvet.

Ungefär till middagstiden hade äfven jag sålunda skött mina olyckskamrater. Men då voro äfven mina krafter så medtagna, att jag själf råkade i yrsel och omedvetet gjorde mig skyldig till samma ursinniga beteende, hvarifrån jag nys sökt förhindra andra. Jag kände huru kamratens blod som en lifvande saft fuktade min eldheta mun och nedflöt som en läkande olja i min strupe. Men därmed var det slut, ty jag fick med detsamma ett slag i hufvudet samt sjönk maktlös ned på båtens botten, och den förra brännande torrheten kändes åter i munnen. Men där, där just framför oss, alldeles nära, så långt borta blott

att jag på intet vis kunde slippa dit öfver, vinkade en härligt grönskande ö, och på denna stodo under bar himmel en mängd yppigt dukade bord med allahanda läskande drycker. Jag ropade och kommenderade de andra att af alla krafter ro till denna ö för att äta och dricka; men de åtlydde mig icke. Jag ville hoppa i sjön och ensam simma till ön för att sluka alla dessa läckerheter, då de andra voro så dumma, att de icke förstodo göra sig delaktige däraf.

Några bland mina kamrater mäktade dock ännu fatta att allt detta var blott en af hunger och törst försmäktandes vanliga synvillor. De togo fatt på mig, och inom några ögonblick var jag likasom fastspikad vid båtens botten, så att jag ej kunde röra en lem. Ju vildare jag rasade och ovetades på mina kamrater, såsom varande gudlösa, då jag nu var viss om att de ämnade döda mig, desto värre tog det i mina hand- och fotleder, alldeles som om dessa skulle hafva afhuggits med glödande järn.

Jag uppvaknade från den på mitt raseri följande dvalan först om natten mot det fjortonde dygnet eller den 31 januari. Jag kände mig då så alldeles kraftlös; min tankegång var synbarligen trög; jag kunde knappt uppfatta någonting. Mitt hufvud kändes alldeles tomt samt hela min kropp så maktlös, tom och lätt, att jag undrade öfver att icke vinden förde mig med sig upp i luften.

Mina tröga tankar ledde mig beständigt till det resultat, att det nu vore bäst att få lämna detta usla lif. Men i hafvet kunde jag icke slippa, icke heller var min hand fri att med knifven utföra en sådan handling; likaså hade jag i detta afseende att ej vänta någon hjälp af kamraterna.

Jag betraktade dessa kamrater. De syntes mig vara i samma hjälplösa belägenhet äfven de, där de

lågo utsträckta på båtens botten med blodsprängda ögon, vidöppna munnar och mörkgröna ansigte, bärande dödens stämpel. Huh, huh! Jag hade ännu så mycket krafter i behåll, att min kropp kunde genombärfvas af fasa, då jag såg detta tillstånd.

Men vid daggryningen började, Gud ske lof, ett fint duggrägn. Sannerligen, var det icke vatten! O huru ljufva kändes icke dessa små vattendroppar! Och de blefvo snart större, kommo allt tätare samt öfvergingo slutligen till ett väldigt slagregn, Det var som om en oanad lifsfläckt susat öfver vår båt, Den ene efter den andra vände ansigtet mot himmelen och försökte så mycket som möjligt öppna munnen, likasom i förhoppning att kunna uppfånga hvar endaste regndroppe. Och denna tillfällighet blef vår räddning; ty hade denna dag blifvit lika torr och het som de föregående, så hade den förvisso fört oss med sig på sin färd mot evigheten.

Men nu voro vi helt käckä i jämförelse med vårt förra tillstånd. Och det var icke nog med att vi för tillfället fingo svalka och läska vår brännheta gom; vi samlade äfven med tillhjälp af hattarna, seglen och skeppsämbaren af den nedströmmande välsignade lifsaften för framtida behof, så att vi nu hade flere kannor däraf. Vattnet var visserligen icke alldeles rent eller saltfritt, ty hafsvattnet hade så genomträngt vår båt och alla dess inventarier, att äfven regnvattnet fick smak däraf; men det blef oss i alla fall af oskattbar betydelse.

Rägnnet upphörde snart. Men det hade emellertid lifvat oss så, att vi nu kunde röra oss, tala och tänka, ehuru visserligen vida trögare än under normalt tillstånd.

Plötsligen tyckte vi oss se en skymt af land vid horisonten. Hvar man utstötte ett glädjerop. Seglen

tillsattes skyndsamt och årorna lades ut. Jag lösgjorde roderkulen, och med nya krafter, sådana man ej mera skulle kunnat tro sig återfinna af så uthungrade karlar, sträfvade vi framåt mot det förmenta landet. Uttryck af glädje och gamman började höras i hopen. Alla voro muntra och lifliga; ty hoppet att än en gång få återse våra närmaste värkade underbart uppiggande på våra lifsandar.

Vi rodde och sträfvade framåt. Men till vår förfäran märkte vi att hela det förmenta landet plötsligt hade försvunnit ur vår åsyn. Det var blott hägring, sådant man stundom ser på hafvet, fast det är hundratals mil till närmaste land. Lätt är att fatta tillhuru bittert detta slag åter kändes för oss. Vi sjönko baka i en dyster hopplöshet, och säkrare än förr trodde vi nu åter att vi alla voro dömda till hungersdöden.

Under det vi sålunda sutto nedslagna och hade upphört att ro, upptäckte vi åter framför oss ett skepp som gled framåt i full fart. Och åter lifvades vi samt kände våra hjärtan uppfyllda af hopp. Men snart märkte vi att äfven det var blott en hägring, oss arme skeppsbrutne till retelse och gäck.

Då hungersnöden allt svårare började ansätta oss och rägnvattnet icke heller mer förmådde nämnvärdt vederkvicka oss, förlorade vi småningom alla mänskliga känslor och försjönko till rofdjurets ståndpunkt. Vi ansågo det vara viktigt att åtminstone någon af oss blefve räddad för att åt världen berätta om vårt öde, skedde detta än genom att uppäta någon eller några af kamraterna, Vi träffade därför den afskyvärda öfverenskommelsen, att genom lottkastning till en början utvälja en af kamraterna till mat åt de öfriga.

Vi hade icke sinneslugn och icke tid att länge uppskjuta vår hemska plan, ty hungerns anfall och den därpå hos oss framkallade råheten voro lika oerhörda.

Lotten kastades. Den föll på mig.

Blodet kändes stanna i mina ådror. Jag var förslagställaren och hade nu fastnat i min egen snara. Här gäller nu, tänkte jag, blott några ögonblicks mod, och så skall allt vara slut. Kanske hade jag ändå fått den bästa delen.

Jag begärde dock en liten tid att få bereda mig till min rysliga död och sjönk känslolös ned till båtens botten. Jag visste knappt hvad som tilldrog sig rundtomkring mig. Mina tankar sysslade blott med beredelser till döden. Hela mitt förflutna lif utbredde sig för min blick som en hotfull tafla; äfven syntes mig min själs frälsning omöjlig. O, huru förfärligt att nödgas dö så ung och ännu därtill på ett sådant sätt! suckade jag vid mig själf. Huh! Hela min kropp skakade; jag tordes icke ens tänka på hvad som skulle ske. Men då jag öfvervägde den förhvarande förskräckliga situationen, kändes det mig dock nästan lättare att blifva offret än att på en annan utföra den hemska gärningen.

Efter ifriga böner kände jag mig slutligen tröstad till min själ och trodde mig kunna gå lugn mot mitt öde. Jag tog dolken från min barm och gaf den åt den närmast sittande; ty jag hade en natt, då mina kamrater sofvo, kastat deras knifvar i hafvet, för att de icke med dem skulle skada sig själfva eller hvarandra. Jag rådde honom äfven att rikta sitt hugg så att döden genast skulle följa. Men ingen syntes hafva mod att gripa till värdet. Jag väntade, men förgäfves. Då föreslog jag att man medels lott skulle afgöra hvem som borde utföra det sorgliga uppdraget.

Min kamrat, finländaren Wilson fick lotten. Jag försäkrade honom att jag var beredd och villig att sluta mitt usla lif. Jag försökte dock ännu bedja och

därigenom lugna mig, ty mitt förestående öde förfärade mig likväl; och under väntan på det dödande hugget steg min förfäran så, att jag till sist icke mer visste af hela denna världen, ty mina svaga krafter härdade icke ut med en sådan själspress. Jag tyckte mig känna stynget i kroppen, det susade för öronen, och sedan kändes det som jag vore död eller upphört att finnas till.

Jag vet icke huru länge jag var alldeles känslolös men sedan började jag åter småningom känna lifvet omkring mig. Jag trodde mig säkerligen vara död, och då jag i min kropp kände stötar af år-slagen trodde jag det var hammarslag mot min likkista eller något dylikt. Jag kände äfven att vi rörde oss framåt samt att vår rörelse afbröts af en plötslig stöt. Äfven hörde jag otydliga röster, men fick icke klart, för mig hvad som talades; så mycket förstod jag blott att det talades om mig: att jag dött idel förskräckelse, samt att man stod i begrepp att kasta mig i hafvet. Någon rörde vid min handled, och åter tyckte jag mig höra den försäkran uttalas, att jag var död. Man talade också någonting om land och begrafning, men jag hade icke förmåga att röra en lem, eller få ett ord från min mun, icke heller kunde jag af de hörda orden sammanfatta någon klar tanke.

Efter den omnämnda stöten var allt en liten stund fullkomligt tyst. Sedan hörde jag åter röster. Plötsligt ryckte man upp mig. Jag kände mig bäras och slutligen nedläggas på jorden, samt hörde talas om «en grop» och om den «aflidne».

Herre, förbarma dig öfver mig! tänkte jag för mig själf och ansträngde hela min tankekraft för att försöka fatta huruvida jag var död eller lefvande; ty därmed var jag ej ännu på det klara, ehuru mitt förstånd redan litet började ljusna. Så mycket hade jag

redan kommit till mig, att jag började frukta för att bli lefvande begrafven.

Wilson hade just stått i begrepp att utföra det uppdrag, hvartill han genom lotten blifvit bestämd. Men i samma ögonblick hade kamraterna värkligen och tydligen märkt land framför oss. De lämnade därför den hemska nödfallsåtgärden därhän och började af alla krafter ro mot det vinkande landet, men trodde mig då redan hafva dödt af ångest och förskräckelse. Mitt lik ämnade de, för att göra båten lättare, genast kasta öfverbord, men då Wilson förmenade att jag blott befann mig i ett tillstånd af skendöd, läto de mig kvarligga i båten för att begravas vid ankomsten till land.

Efter att hafva fått sin första vederkvickelse på det uppnådda landet återvände kamraterna för att begravva mig. Men då de nedsläppte mig på marken kände jag i min kropp en plötslig, kall darrning, som om en iskall elektrisk ström skulle hafva genomlat mig från hjessan till fotbjället, och jag var såsom uppvaknad ur en sömn.

Till kamraternas stora förvåning försökte jag resa mig upp att sitta och gaf från mig tecken till en olidlig törst; ty tungan var likasom fastväxt vid gomen, så att jag ej kunde få ett ord ifrån mig.

Wilson tog saften från en kokosnöt och hällde den sakta i min brännheta mun. En annan kamrat hemtade mig friskt källvatten, hvaraf jag drack, så jag fruktade, att jag skulle spricka.

Detta lifvade mig så mycket, att jag kunde följa med mina kamrater; ty nu hade vi då värkligen kommit till land, ehuru vi icke ännu noga visste hvar vi voro. Det märkte vi dock snart att vi voro på en ö, och på grund af våra beräkningar höllo vi före att den samma hörde till S:t Juan Fernandes' ögrupp.

Sedan vi en stund hvilat samt vederkvickt oss af öns rikliga tillgång på frukter, företogo vi tillsammans en vandring kring stränderna, för att utröna om ön var bebodd samt om något fartyg var i antågande.

Vi hade vandrat omkring en timme utan att se något tecken till människoboningar. Ön syntes vara alldeles obebodd.

Vi återvände till vår båt samt drog den med mycken möda upp på land, och efter att åter hafva styrkt oss med frukter, kokos-mjolk och friskt källvatten, som fanns alldeles i närheten, lade vi oss alla till hvila i båten, öfver hvilken seglen utbreddes till skydd mot solen eller möjligen inträffande rägn.

Då vi uppvaknade sken solen klar och vi kände oss någorlunda krya. Åter bespisade vi oss med frukter och begåfvo oss därpå att ånyo undersöka det land dit ödet hade fört oss.

Denna undersökning visade att ön, såsom vi redan tidigare antagit, åtminstone för närvarande var alldeles obebodd. Men djurvärlden var representerad äfven här. Enligt vår ungefärliga uppskattning var ön en finsk mil lång och 8 verst bred. Marken var för det mesta skogbeväxt och för öfrigt fruktbart; där växte kokospalmer, bananträd, Johannesbröd-fruktträd och dadelpalmer; och till vår förvåning sågo vi äfven här och där några vilda päron. Äfven funno vi några äppleträd, hvars stora, saftiga och glänsande frukter likasom helsade oss välkomna att njuta däraf.

Någon seglare syntes icke till, huru än vi kikade utåt hafvet.

Trötte återvände vi åter på kvället till vår båt för att rådslå om hvad vi skulle företaga oss.

Några af kamraterna föreslogo att vi skulle fylla våra vattenläglar och ämbar med vatten och samla oss af öns allahanda frukter till föda samt sedan åte

segla vidare i hopp att sålunda komma till fastlandet eller träffa något fartyg, som räddade oss. Några andra, af de djärfvaste, voro äfven med om saken; men jag för min del hade redan fått nog af detta ödsliga lif mellan himmel och vatten. Jag lofvade därför att, om ock ensam, kvarstanna på ön och lefva här som en ny Robinson Crusoe. Jag nekade ingen att fara och försöka sin lycka, men jag uttalade dock den önskan att äfven alla andra skulle kvarstanna på ön. Slutligen blefvo också alla ense härom.

På Wilsons förslag byggde vi oss en bostad under en stor palm. Vi gräfde först vid dess rot en håla och begagnade därvid som spadar stenflisor, hvaraf det fanns mer än nog och hvilka voro så hårda att de förträffligt motsvarade ändamålet. Sedan drogo vi båten till stället, stälpte den öfver hålan och understödde den från båda sidor med stenar och jord. På den mot stranden vettande sidan lämnade vi en öppning, så stor att en karl därigenom lätteligen kunde krypa in och ut. Som dörr begagnade vi en stor sten med hvilken vi inifrån kunde tillsluta öppningen, på det inga obehagliga gäster skulle kunna infinna sig medan vi sofvo. Slutligen betäckte vi hela båten med mull, sand och stenar för att vår bostad i någon mån skulle hålla värme äfvensom för att båten icke skulle spricka eller gistna. Så togo vi lugna och nöjda vårt nya hem i besittning, under förhoppning att någon förbiseglade skulle märka oss och föra oss till andra människor.

Småningom uppreste vi såsom nödsignaler, öfverallt på ön, långa, af flere delar med rot-tågor hopskarfvade spiror och satte våra skjortor att svaja i topparna, så att de skulle blifva observerade på hvilken sida af ön en seglare än befunne sig inom synhåll. Dessutom kunde en af kamraterna, matrosen Jim

Darkley, som varit anställd vid en oljefabrik, af kokosnötterna bereda olja som vi sedan anbringade i de hårda nötskalen att brinna och tjena oss som lyse. Sönderplockade klädtrasor fingo i dessa våra lampor tienstgöra som veke.

Till nätterna uppställde vi sådana lampor i topparna af höga träd nära stränderna och skötte sedan om desamma enhvar i sin tur. Vi försökte äfven att, för eldens bibehållande under både dagar och nätter underhålla en stockeldsbrasa, hvarvid kullfallna träd tjenade som bränsle; vi hade nämligen inga tändstickor, ty de vi råkade medföra voro så genomblötta, att det var med njuggan nöd vi för en enda gång fingo eld med dem. En gång hände det emellertid att ett hållrägn under en natt utsläckte hvarje eldsgnista för oss.

Det fanns då för elds erhållande ej annat råd än att börja gnida tvänne trädkäppar mot hvarandra. Enhvar försökte härpå i sin tur sina krafter tills det slutligen lyckades för Wilson att framkalla eld. Med tillhjälp af torra blad och ris hade vi sedan snart en klar stockeld upptänd, och denna läto vi icke mer slockna.

Vår första vecka på ön gick ganska lätt till ända. Men de sju efterföljande blefvo allt tråkigare, ju längre det led, ehuru vi försökte vårt bästa för att få vår tillvaro treflig eller åtminstone dräglig.

James Bullard, den äldste af oss alla, föreslog en dag att enhvar af oss skulle få sitt bestämda göra, emedan han trodde oss på detta sätt bättre kunna undgå att försjunka i slöhet och bättre kunna hålla oss vid full vigör.

Förslaget godkändes och genom lott bestämdes hvad hvar och en skulle göra. Till hufvudman härför bestämde lotten Bullard, som var engelsman och hvil-

ken ombord hade fungerat såsom manskapets «äldste». Jim Darkley, likaledes engelsman, valdes utan lott till oljefabrikant samt fick därvid till sina medhjälpare engelsmannen, maskinisten Lowy Kane och skottländaren Camell. Jag blef vårdare för strandeldarne och svensken Mich. Pehrson, skottländarne Wily Galecher samt Dawy Ross, skeppets segelmakare, skulle draga försorg om nödsignalerna. Att insamla frukter fingo skottländarne John Higgins och Tom Convey samt engländaren Bill Dalton och irländaren Sam Pordy på sin lott.

Senare föreslog Bullard, att vi skulle utse en ledare för andaktsöfningar; «ty», sade han, «vi hafva på denna resa så underbart fått erfara Guds synnerliga ledning, att detta må vara oss en anmaning, att tillsätta en allvarlig person för förrättande af morgon- och aftonbön äfvensom andra Gudstjenstliga göromål. Jag duger icke därtill», tillade han; men om någon har lust och böjelse därtill, så må han anmäla sig».

Ingen tycktes dock vara böjd härför, ehuru vi alla voro ense om behofvet af en sådan. Enhvar ansåg sig för detta ändämål oduglig. Lottkastning kom åter ifråga, och bief jag därvid, mot min vilja, bestämd till «predikant». Wilson blef min medhjälpare.

Nu hade hvar och en sin bestämda uppgift. Dessutom hade eldtändarne sig ålaggdt att hålla stockeldarne vid lif under dagarne. Om nätterna funnos alltid tvänne eldvaktare, hvilka tillika skulle observera huruvida något fartyg seglade förbi. Om dagarne skulle sistnämnda uppgift skötas turvis af eldtändarne och fruktsamlarne, hvarvid alltid fyra man i gången tjenstgjorde.

Fruktsamlarne skulle äfven efter behof förse vår bostad med friska löf, hvilka vi begagnade i stället

för sängkläder. Då vädret var vackert intogo vi alltid våra måltider under ett bakom bostaden stående lummigt kokosträd; endast vid rägnig väderlek åto vi i «salen», såsom vi stundom på skämt kallade vårt tarfliga bo.

De första veckorna gingo alla arbeten regelbundet. Vid daggryningen stirrade vi alltid med längtansfulla blickar mot horisonten i hopp att äntligen skönja någon kommande räddare; men resultatet blef alltid samma misströstan och nedslagenhet.

Morgon- och aftonandakt höllo vi dagligen. Bill Dalton råkade ha en liten psalmbok, med hvilken äfven ett Nya Testamente var förenadt. Denna bok förde han alltid med sig, ty han hade fått den af sin döende moder, som förmanat honom att aldrig förkasta densamma. «Detta är mitt enda arf efter min kära, fromma moder», sade han alltid, då boken kom på tal, och då såg man äfven ofta en tår glimma i hans svärmande öga.

Då jag läste bön fick jag alltid låna denna bok; men så snart jag slutat måste jag genast lämna den åt honom tillbaka, ty han höll den likasom ett slags skyddsmedel mot allahanda olyckor och allt ondt

En dag, den 6:te i första veckan af vår vistelse på ön, vandrade jag nedslagen i skogen. Jag höll just på att samla frukter i min korg, den jag flätat af rot-tågor, då jag plötsligt hörde ett slags knäppande bakom mig. Jag trodde det vara en kamrat och utan att se tillbaka, uppmanade jag honom att jämte mig plocka frukter. Men tänk min bestörtning, då jag till svar hörde ett flåsande andedrag samt kände någon-ting fuktigt och varmt beröra min nacke! Förfärad sprang jag upp, vände mig om och såg ett ludet djur framför mig. Genast fattade jag min vid bältet hängande stenyxe och slog in densamma i djurets hufvud

innan det hann fly. Virrigt af hugget började djuret dansa omkring, likasom sökande sig en väg att fly. Jag ropade på mina kamrater, af hvilka äfven några andtrutna af brådskan, snart infunno sig. Desse skyndade nu genast mig till hjälp, och snart hade vår motståndare fallit för vår stenyxar. Wily Galecher hade nämligen åt hvar och en af oss af en hård stenart förfärdigat ett slags yxlika vapen, som voro försedda med alnslångt skaft, hvarvid själfva vapnet var fastbundet med rot-tågor. Dessa vapen förde vi alltid med oss, då vi genast i början hade märkt att det fanns djur i öns skogar.

Por dy, som föregående dag af en rörväxt hade förfärdigat en slags trmpet, försökte nu dess användbarhet genom att några gånger stöta i densamma, för att sålunda kalla de frånvarande kamraterna att hjälpa oss hembära det fällda villebrådet.

Snart kommo de också alla, den ena efter den andra, undrande hvad det var vi nu hade framför oss.

Sedan vi i korthet förklarar saken, skyndade vi i högtidligt tåg samt under afsjungande af sjömanssånger hem med bytet.

Hemkomne bortskaffade vi utan dröjsmål huden och inälfvorna. Sedan gräfde vi en grund grop, betäckte dess botten med blad och lade den med salt hafsvatten fyllda djurkroppen där ofvanpå. Så följde igen ett lager af blad samt till sist mull och små stenar. Där ofvanpå antände vi sedan en präktig stockeld.

Snart uppstod ifrån denna brasa en så behaglig doft, att vi knappt mäktade vänta tills vår högtidsstek blef färdig.

Slutligen var det färdigt att äta, och jag kan försäkra att jag hvarken förr eller senare har ätit en så välsmaklig stek samt tror äfven att mina kamrater

därutinnan voro af samma mening. På morgondagen hunno vi under denna måltid icke tänka, och knappt en fjärdedel af hela djuret blef kvar till följande dag. Egendomligt var att vi efter den gången aldrig lyckades tälla något djur: de tycktes därefter med största sorgfällighet undvika oss.

Det fällda djuret liknade till storlek och kroppsbyggnad en liten ren, men saknade horn. Det hade stora, rödbruna ögon, mörkbruna öron, hufvudet var af ungefär samma färg som öronen, halsen kort och hölls mycket upprätt; den öfriga delen af kroppen var brun och svart spräcklig. Hofvarna liknade en liten fåles; benen hade annars samma utseende som renens, men voro svartbruna och enfärgade. Svansen var tämmeligen lång, brun- och svartspräcklig samt försedd med tofs i spetsen. Djurets namn och art kunde vi ej få reda på.

Efter denna händelse upplefde vi ej på lång tid någonting nämnvärdt. Dag efter dag grydde; men hvarje dag tycktes visa oss att vi voro dömda att kvarblifva på ön, kanske för alltid. Vi måste antaga att ön var så aflägsen från hvarje segelstråt, att säl-lan, kanske aldrig någon seglare rörde sig förbi den-samma, med undantag af sådana, som möjligen komme i samma belägenhet som vi.

Då vi tillbringat fem veckor på ön inträffade följande sorgliga händelse. En af kamraterna, skottlän-daren John Higgins, vek, då han engång varit och sett om lamporna, af inåt skogen för att äta frukter. Under det han så vandrade råkade han i ett busksnår stiga på ett mjukt slipprigt föremål med den påföljd att han slant omkull. Till sin förskräckelse märkte han snart att han ur sömnen väckt en stor orm, som hväsande visade honom sitt med hvassa tänder försedda blodröda gap.

Men Higgins var ej den man, som vid den ho-

tande faran tog till flykten. Han måttade med sin yxe ett hugg mot odjurets hufvud och träffade så väl, att han redan därmed skulle borda varit räddad från all fara. Det fruktansvärda djuret slingrade sig i sin vända samt kastade sig slutligen upp i ett några alnar högt träd, om hvars stam det hade lindat sin stjert.

Märkande ormens ofantliga styrka, blåste Higgins i sitt Pordy-horn, såsom vi, efter uppfinnaren, benämnde de förutomtalade trumpeterna. Detta var ett af oss alla öfverenskommet tecken att fortast möjligt samlas till stället, hvarifrån ljudet kom. Vi skyndade därför dit, och möttes af en förfärlig syn. Den stora, sex alnar långa ormen rasade ursinnigt samt ringlade i hop sig för att sedan genom en hastig utsträckning anfalla och krossa sin motståndare. Men Higgins var på sin vakt. Vig som en lekatt sprang han beständigt åt sidan och gaf med detsamma hugg, så att blodet frusade från detsamma. Men ju flere hugg ormen fick, desto djärfvare tycktes den bli.

Vi senare till stället ankomne kunde till en början knappt röra oss ur fläcken, så bestörtande var den anblick som mötte oss. Men inseende kamratens fara morskade vi upp oss, och snart fick odjuret från tolf yxar fortsättningsvis upprepade hugg, som kommo hela dess kropp att skaka. Med ett förfärligt hväsande höjde det sig under en våldsam ansträngning halfrest upp och slog därpå ned mitt ibland oss, som en pil ifrån luften. I samma ögonblick hade det slingrat sig kring kamraten Tom Convey, som i nästa ögonblick hade klämts ihjäl genom denna hemska omfamning. I detsamma måttade jag ett träffande hugg mot ormens högra öga, men med påföljd, att den ånyo råkade i raseri. Convey slapp nu visserligen löst, men den olycklige hade en gång för alla upphört att andas; bröstet och refbenen voro krossade, blodet frusade

ur mun och näsa, hvadan vi genast sågo att det fanns intet hopp om hans vederfående. Men till hämnd skulle nu emellertid ormen dödas.

Denne kände sig troligen redan af blodförlusten mycket försvagad och drog sig därför ihop under ett häftigt hväsande samt försökte fly inåt busksnåret. Men då lyckades Higgins från sidan måtta ett hugg äfven mot vänstra ögat, hvadan den nu således var alldeles blind.

Vi voro sålunda utom all fara, emedan vår fiende icke mer kunde se oss. Snart var hans hufvud krossad och han skropp full af sår. Men likväl rörde den sig ännu ganska länge.

Sedan vi sålunda fullkomligt nedgjort ormen lyfte vi den olycklige Conveys kropp på en af ris tillvärkad bår och buro honom till vår bostad. Efter att hafva rengjort oss af från de myckna blodfläckar, vi under striden erhållit samt blifvit fullt öfvertygade om att den olycklige kamraten värkligen var död, gräfde vi en graf på en öppen plats midt i skogen, dit vi sedan nedsänkte den döde, hvarefter jag «på ämbetets vägnar» invigde hans stoft åt förgängelsen, såsom kristlig sed fordrar. I början och slutet af denna akt sjöngo vi några värser ur Daltons psalmbok, och så var vår sorgliga värf fullbordadt. Till sist uppreste vi en sten på grafven, i hvilken vi inhöggo den dödes namn samt några uppgifter om hans härkomst och öde.

Så förflöt åter en vecka utan någonting anmärkningsvärdt; vårt hopplösa tillstånd räckte allt fortfarande. Några hade till följd af ledsamhet och för svag föda så afmagrat, att de knappast mer orkade eller brydde sig om att röra sig; de lade sig af, upphörde att äta och förtärde slutligen endast friskt vatten.

Ungefär i midten af sjetten veckan var Bill Dalton en dag i skogen, för att söka frukter. Där fann han Mac Camell liggande snarlik en död, hafvande

bredvid sig en hop rotväxter, sådana vi dittills icke sett. De voro hvita med gula och blå ränder, af fingerstjocklek och välluktande. Dalton hade funnit dem mycket välsmakande, men de hade på honom värvat synnerligen söfvande.

Då vi hemförskaffat Mac Camell till vår bostad insomnade äfven Dalton och vaknade först efter några timmars förlopp samt mycket svag. Vi funno sålunda att dessa rötter innehöllo ett mycket starkt och söfvande gift, hvarför vi också kastade dem i elden för att ingen mer skulle äta däraf.

Men Mac Camell vaknade icke mer. Följande dag drog han sin sista suck och dog 23 år gammal. Men innan vi hunnit begrafva honom hade vi att fullgöra samma sorgliga plikt äfven mot en annan. Kort efter den förre dog nämligen Sam Pordy, till följd af svaghet, ledsnad och måhända äfven hunger, vid 38 års ålder. Han hade så förtvinat att han vid sin död var nästan som ett benrangel.

Vi begrofvo dem bägge på en dag och uppreste äfven på deras grafvar stenar, i hvilka vi inhöggo deras namn, ålder, hemort och dödsdag.

Dessa händelser började alltmera nedtrycka vårt sinne; all lefnadslust förgick när den ständigt liflige och muntre Pordy skiljdes hädan. Vi hade nu så betagits af nedslagenhet och hopplöshet, att vi icke mer väntade oss någon annan räddare än döden.

I sjunde veckan flyttade åter Bill Dalton och Mich. Pehrson från vårt sällskap och denna världens stormiga haf till den lugna hamn, dit inga stormar mera nå. Par timmar före sitt sista andedrag ville Dalton att vi alla åtta kvarblifvande skulle samlas omkring honom och den andra döende för att de skulle få taga afsked af oss och äfven säga oss någonting annat, som vi alla borde höra. Bill Dalton hade äfven upp-

manat mig att gifva dem Herrans Nattvard. Som vin bad han mig begagna kokosnöt-saft och i stället för bröd Johannes-brödfrukttärädets frukt. Det var en högtidlig stund, och vi kände oss djupt rörda. Jag kunde ej vägra att åtlyda hans begäran. Jag läste ur hans psalmbok några för tillfället lämpliga ord äfvensom några ställen ur Nya Testamentet.

Sedan uppmanade Dalton oss alla falla på knä och ännu för sista gången bedja med honom. Vi åtlydde honom, och Dalton började med svag, darrande röst en innerlig bön, hvori han tackade Gud, som så underbart hade räddat honom ur en öfverhängande sjönöd och förunnat honom att i frid sluta sina ögon på land, lycklig i den tro, att han nu snart skulle hamna i fridens boningar hos sin frälsare, som så gränslöst hade älskat honom, att Han med sin död hade utplånat hans och hela världens syndaskuld. Äfven mycket annat framhöll han i sin bön samt omtalade tillika sina märkligaste lefnadsöden.

Efter att tyst hafva hvilat sig en stund fortsatte han ånyo: «Ännu vill jag för eder yppa en hemlighet, till hvilken äfven den snart döende Mich. Pehrson är ett vittne. Lofva mig dock att icke, till följd af denna hemlighets uppdagande, nedsvärta en död mans namn och rykte, ty Gud har redan vedergällt hans gärning». Vändande sig till Pehrson yttrade han sedan till denne: «Käre Pehrson, berätta du vår hemlighet. Jag känner redan mina krafter vara alltför medtagna; mitt slut nalkas. Hvad Pehrson berättar eder om skeppsbrottet och kaptenen är sant», försäkrade han slutligen med knappt hörbar stämma.

Vi trodde honom redan vara död och ämnade just uppmana Pehrson att berätta hemligheten, enär vi fruktade att äfven dennes krafter skulle upphöra innan vi finge vår högt stegrade uyfikenhet tillfreds-

ställd. Men ännu engång öppnade han ögonen och anbefallde oss i den nådige Gudens hand samt inslumrade därpå i dödens tunga, men saliga sömn, lämnande sin själ i Frälsarens nådiga hägn.

Vi betäckte med gröna blad den aflidne kamrattens kallnade anletsdrag, i hvilka frid och lycka åter speglades samt satte oss sedan omkring Pehrson för att åhöra hans hemlighet.

«På aftonen den 16 sistlidne januari», började han, «smög jag mig, utan att någon märkte det, till hufvudkocken i matskafferiet och begärde af honom en sup eller par för att litet uppigga mig. Han gaf mig äfven utan motsägelse hvad jag begärde samt ännu därtill två flaskor konjak, att i hemlighet bjuda åt kamraterna. Sedan jag en stund uppehållit mig där och och därunder ätit något af hvad jag såg för mig, ämnade jag aflägsna mig; men då jag öppnat dörren kom kapten in i kajutan, hvarför jag, af fruktan att han skulle få se mig, gömde mig i skafferiet, för att, sedan kapten aflägsnat sig, obemärkt försöka slippa bort. Snart gick han äfven och jag skyndade ut. Då märkte jag på kajutgolfvet ett bref. Jag tog det och fann det vara adresseradt till Tony. Stilen var kaptenens. Jag ämnade lägga det på bordet; men i detsamma hörde jag någon röra vid dörrvredet, hvarför jag med brefvet skyndade ut genom en annan dörr. Brefvet blef således hos mig. Dess bortgifvande blef fördröjd dag efter dag, och ju längre det dröjde, dess svårare började det kännas mig att lämna det från mig, då jag egentligen icke kunnat anföra något skäl, hvarför jag förhållit detsamma. Det hade äfven blifvit så illa medfaret i min barmficka, att jag äfven af denna orsak ej mer trodde mig kunna lämna det åt egaren. Men under vår vistelse här på ön kom jag att omnämna det för Dalton, som uppmanade mig att trots allt lämna

brefvet, till styrman Tony. Då vi sedan betraktade detta nötta och nedsölade bref, retade det så vår nyfikenhet, att vi tillsammans läste det, enär det redan till följd af nötning var öppet. Med stort besvär lyckades vi så mycket sammanställa bitarne af detsamma, att vi delvis kommo på det klara med innehållet; men därmed var också brefvet om intet, ty dess återstående trasor kunde ej mera ges åt någon».

Enligt Pehrsons berättelse var hufvudinnehållet af brefvet sådant, att kapten Davyson, som under det förfärliga skeppsbrottet tycktes hafva anat sin snart förestående ändalykt, däri underrättade mig, att han förorsakat skeppets sjunkande, alldeles såsom jag hade befarat. Plågad af samvetsqual bekände han att han i skeppets botten anbringat den lucka, hvarom jag berättat, samt att han sedan i närheten af Juan Fernandes' ögrupp eller annorstädes i ett lämpligt ögonblick ämnat fullständigt öppna densamma, dock så att intet människolif behöfde gå förloradt. Han egde någon andel i såväl fartyget som lasten; men den sistnämnda var af värdelös beskaffenhet, ehuru bedrägligt uppgifven såsom fullhaltig, och såväl fartyg som last voro högt försäkrade. Vidare begärde han att, om han själf, såsom han med visshet antog, till straff för sitt förfärliga brott skulle omkomma, jag sedan skulle draga försorg om hans familj och för dess ryktes skuld icke yppa hans brott. Slutligen försäkrade han att han ensam var skyldig därutinnan; hvarken kommerserådet eller någon annan hade del däri. Närmare uppgifter skulle fås från den redan tidigare af mig nämnda dokumentslådan, där äfven hans penningar och öfriga handlingar voro förvarade.

Sådan var den döende Pehrsons berättelse, och på dess sanning hade vi intet skäl att tvifla. Klart är att den hos oss framkallade bitterhet mot den man,

för hvars skuld så många af våra kamrater hade fått en för tidig död och vi återblifna nödgats upplefva så många fasansfulla dagar samt föga mer kunde hoppas någon räddning.

En sak glädde mig likväl, nämligen att kommerserådet alls icke var delaktig i det sorgliga brottet. Men det harmade mig mycket, att jag icke hann rädda kaptenens mystiska pappersamling.

Sedan vi afhört Pehrsons berättelse gingo vi hvar och en att sköta våra befattningar med tankarna beständigt upptagna af kaptenens afskyvärda tilltag äfvensom dess följder. Följande dag gick jag till Pehrsons löfbädd. Där sträckte han sig ytterst eländig och affallen, och jag såg tydligen att han ej mer hade lång tid kvar. Då han märkte mig, gaf han mig ett tecken att jag skulle närma mig honom. Jag lutade mig öfver honom, och han berättade med hviskande röst att han var hemma från Hudiksvall i Sverige. I New-Yorks bank hade han insatt en besparing af 950 dollars. Motboken förvarades af svenska konsuln därstädes. Han anhöll att jag, ifall jag blefve räddad, skulle draga försorg om att hans moder finge dessa penningar. I motboken fanns äfven ett af honom för något öfver ett år tillbaka vid en företagen sjöresa upprättadt testamente. Äfven bad han, att om jag en gång komme att återvända till mitt hemland, jag skulle besöka hans hemstad och framföra hans sista helsning till den efterlevande modern. Dessutom anförtrodde han mig att han i hemorten hade en trolofvade fästmö, en barndomsvän, till hvilken han önskade att jag desslikes skulle framföra hans afskeds-helsning samt tillika meddela att han, trogen henne in i döden, hade fört förlofningsringen med sig i grafven. «Intyga att du själf har sett den!» tillade han och visade mig sin afmagrade venstra hand, på hvars

ringfinger ringen värkligen fanns kvar. Och kort därpå hade äfven den hederlige och trogne Pehrson för alltid lämnat vår krets.

Ännu samma dags afton, då solen från nordvästra himlaranden kastade sina sista strålar öfver den glittrande hafsytan gjorde vi de tvänne aflidne den sista tjensten i det vi begrafvade dem invid deras tidigare hänsofne kamrater och reste en gemensam minnessten på deras graf. Äfven i denna sten inhöggo vi en graf skrift liknande de förut omnämnda.

Synnerligen mycket sörjde vi dessa tvänne kamrater, ty de voro bägge riktiga hederskarlar och därjämte så kristligt sinnade, att vi af dem, i synnerhet af Dalton, under detta vårt eremitlif fingo höra mången tröstande uppmaning att i alla våra öden lita på vår himmelske fader, som alltid är färdig att mottaga äfven sina förlorade söner såsom barn. om de blott med ödmjuka och botfärdiga hjärtan nalkas honom.

Dag för dag blef vårt tillstånd allt bedröfligare. Vi utsträckte oss på våra mullbäddar nästan nakna, ty snart sagdt alla våra kläder hade redan användts till nödsignaler och lampvekar, och vi brydde oss ej heller längre om att hemföra löf till vår bostad samt ännu mindre att hålla oss rena. Man låg och drog sig vid stockelden i kol och aska eller hvar annars man kom sig ned. Allt hopp om räddning var förloradt. Vi väntade blott på någotslags slut på eländet.

Den 27 april kom Bullard till mig, stötte mig i sidan och sade sig hafva uppfunnit ett räddningssätt för oss. Jag uppsteg och följde honom mekaniskt med stapplande steg, utan att förstå hvad han menade.

Då han slutligen med möda fått oss alla församlade förde han oss in i vår bostad.

«Vänner och olyckskamrater!» började han. «Mitt förslag är denna gång snart framställdt. Som I sen

tilltager vårt elände dag för dag och intet räddningshopp tyckes vara oss öfrigt. Fäm af våra bästa kamrater har den skoningslöse liemannen "redan ryckt ur vår krets. Samma öde väntar äfven oss, måhända ett ännu värre. Betraktom, mina vänner, hvarandra! Se vi ens mer ut som menniskor!»

Och han hade rätt. Ty där voro vi nu åtta ut-hungrade, af outhärliga lidanden vanställda stackars karlar, som nästan nakna sutto på en mullblandad bladhög. Vår hud var hvarken vit eller svart. Den hade laggt sig i rynkor öfver de köttlösa lemmarna, och nästan hela vår kropp var en enda förtorkad skorf full af vidriga sprickor. Ögonen hade sjunkit så djupt i sina hålor, att endast de glirande pupillerna lyste fram. Korteligen sagdt voro vi alla idel hemiska benrangel, med den skilnad blott att vi ännu något kunde tala och röra oss. Våra underliga hufvudbonader, som voro sammanflätade af bananas- och kokosblad, så att de nakna bladskäften stodo uppåtspärrande voro ingalunda egnade att försköna vårt utseende. Några af oss begagnade äfven samma slags blad att skyla sin kropp med.

Då vi under en stunds tystnad hade betraktat hvarandra fortsatte Bullard: «Kamrater! Här finnes af samma slags rötter, genom hvilkas förtärande Mac Camell fridfullt inslumrade i sin sista sömn. Mitt förslag är att vi samtliga äta af dessa smakliga rötter såsom vår sista måltid och sedan i frid lägga oss till hvila för sista gången. Må vi bedja vår Skapare att förlåta oss detta tilltag. Vi ha i hvarje fall icke många dagar kvar. Hvad sägen I, kamrater.

«Bra, bra», hördes samtidigt från hvarje mun, hvarjämte en i hopen tillade: «Hvad är ändå vårt lif här; idel ängslan, kval och svält, hvarpå slutligen ändå följer en oundgänglig död!»

På Bullards uppmaning rullade vi stenen för bostadens öppning. Därpå bad han mig att från den af afidne Dalton ärfda psalmboken uppläsa begravningsvälsignelsen, på det vi icke ovälsignade skulle förvandlas till mumier.

Jag åtlydde; men då jag läste des sista orden förstummades min röst af sinnesrörelse och likaså rörda tycktes äfven de andra vara. Efter en stund uppsteg Wilson och sade: «Detta kan jag ej längre uthärda. Låtom oss nu snart avsluta detta sista sorgliga drama! Låten mig ännu framsäga en sista välsignelse, och så börja vi måltiden.

Han utsträckte sina händer emot oss och uppmanade oss att följa hans exempel. Vi föllo då alla likasom han, på knä och bad ord för ord såsom han föresade oss, under det att tårfloderna strömmade nedför enhvars förvissnade kinder. Efter att sålunda hafva läst «Fader vår» och «Herren välsigne oss», uppstego vi och togo hvarandra i hand, under uttalande af den förhoppning att vi ännu därborta på andra stranden skulle få träffa hvarandra.

«Ären I färdiga nu, kamrater? Sitten ned hit!» ljöd Bullards djupa stämma ur hopen.

Vi åtlydde honom, och nu utdelades en betydlig hop af de söfvande rötterna åt hvar och en. Och på en gång togo vi alla munnen full däraf.

«Men hvad var det?» ropade jag, spratt upp och spottade munnen tom. «Hören, igen! Sannerligen, om ej mitt öra bedrar mig, om jag ej yrar, så äro dessa dunder böss-skott!»

«Ja, sannerligen», utropade Wilson, «har icke Gud hört vår bön. Lovvad vare den Högste! Hvad stån I, kamrater, där och drullen; spotten ut dessa fördömda rötter ur er mun! Förstån i icke att vår

räddning är kommen, man söker ju oss! Skyndsamt, kamrater, upp ur grafven!»

Såsom ursinnige störtade vi upp ur vår jordhåla, tjutande och skrikande af glädje ty vi hörde tydligen menniskoröster, så fort vi sluppo ut. Vi sprungo mot rösterna och skotten. Våra förra krafter tycktes ha återvändt; vi kände hvarken svaghet eller trötthet.

«Där!» ropade jag, «äro våra räddare», och visade med handen på en hop karlar, som tycktes lyfta ett villebråd från marken för att bortbära det. Med oerhörda glädjeyttringar påskyndade vi våra steg för att komma till våra räddare

Redan märkte de oss. Men de flydde som om en hop vilddjur låge dem i hack och hæl, samt ropade med full hals: «Gud hjälpe oss, ön är full af spöken och onda andar!» Till och med afsköto några af dem sina bössor emot oss olycklige. Men lyckligtvis voro de så uppfyllda af skräck och fasa att de icke kunde sigta. Några kulor flögo likväl hvinande förbi våra öron, utan att åstadkomma annan skada än att par tre af oss föllo af förskräckelse, enär de trodde att de blifvit sårade.

Då jag märkte att vi icke kunde förmå dem att stanna och lugna sig, rådde jag kamraterna att sätta sig ned på gräset för att ensam göra ett försök att närma mig och försäkra dem att vi voro skeppsbrutne som de säkerligen kommit att rädda. Jag gick då ett stycke åt det håll, där de hade sin båt och träffade snart deras ledare, styrmannen på det skepp de tillhörde, hvilken sprang ur skogen, då han hörde karlarnes rop om spöken. Då han märkte mig stannade han som om han varit fastspikad samt betraktade mig med förvånade blickar. Innan jag hann säga ett ord, ropade han: «I den heliga Guds namn, hvem är du?»

«Hvem jag är?» svarade jag. «Jag är det totalt

förlorade skeppet Martha Brokers styrman, en uthungrad, på grafvens bädd stapplande stackars sjöman. Hafven I kommit hit för att döda oss, då några af eder aflossade sina bössor emot oss, eller hafven I kommit för att rädda oss? Sen I icke att vi äro menniskor, likasom I sjelfve, ehuru vi tillföljd af elände svält och hopplöshet se ut som vi nu se».

Jag berättade sedan hufvuddragen af den olyckshändelse vi genomgått och huru nära vi varit att skiljas från denna världen.

Han stod allt fortfarande som en bildstod, men följde noggrant med min berättelse. Då jag slutat yttrade han utan att ens en stund vända sina ögon ifrån mig: «Om det är sant, som du berättar, så säg mig, om Mathew Wilson, som var med på Martha Broker, ännu lefver eller har han redan öfvergått till samma tillstånd som du?»

«Känner du Mathew Wilson?» ropade jag. «Honom skall du snart träffa. Får jag således kalla hit mina kamrater, hvilka sitta ett litet stycke härifrån och vänta på eder hjälp?»

Han syntes ännu tvifla samt tog mig i armen för att känna om jag var en ande eller ett jordiskt väsende. Slutligen tycktes han ha blifvit öfvertygad om sitt misstag, skämdes för sitt beteende och bad om förlåtelse, men uttalade ännu sin förvåning öfver huru faselig en lefvande menniska stundom kan se ut.

Vi gingo sedan till mina kamrater och styrmanen kallade sina män tillsammans medelst en hvisselpipa. Snart var saken oss emellan på det klara och, märkvärdigt nog, funno vi nu att M. Wilson och den nyssnämnda ångbåtsstyrmanen voro bröder. Det behöfver ej sägas att deras oanade sammanträffande under sådana förhållanden var rörande.

Efter en timmes förlopp voro vi på väg till ång-

båten, hvarifrån räddningsmanskapet var utsändt. Det var den från St, Fransisko till Filadelfia gående passagerare ångbåten «White Eagle», som sålunda blef vår räddning. Kaptenen hade på förmiddagen, under det fartyget befann sig tämmeligen långt från vår ö, då han med kikaren betraktat hafvet, observerat våra egendomliga nödsignaler. Han hade genast ställt kursen mot ön och kommit den så nära som han riskerade. Han hade trott ön vara bebodd af vildar samt att några sjöfarande råkat i deras våld samt därför vara i behof af undsättning. Därför utskickade han nu för detta ändamål, under styrman Wilsons befäll, 15 man samt försåg dem, för händelse af behof, äfven med vapen.

Ankomna till ön började de försigtigt genom söka densamma, under fruktan att från hvilket busksnår som hälst en hop vildar kunde framrusa emot dem. Då de sålunda en tid rört sig omkring på ön hade de slutligen märkt stenarna på våra kamraters grafvar samt därigenom fått veta hvilket fartyg de förmodade skeppsbrutne tillhört. Märvärdigt nog, hade de icke observerat vår bostad, detta dock troligen till följd däraf, att densamma redan var betäckt med gräs likasom andra platser. Efter att noga ha studerat grafstenarna började de ifrigt söka de öfverlevande då de ju hade skäl antaga att sådana skulle finnas. Men när allt sökande var fruktlöst, af skäl att vi samtliga befunno oss i en snart sagdt underjordisk håla, hade de företagit sig att jaga, för att därigenom få medföra åtminstone någonting till fartyget. Vid sådant förhållande var därför deras förvåning så mycket större när vi helt plötsligt framrusade inför deras åsyn, så mycket mer som vi då voro nästan nakna eller underligt utspökade i våra löfdrägter.

Jag kan icke skildra den gränslösa glädje vi

kände, då vi nu efter så många faror, kval och lidanden samt sedan allt hopp redan var utsläckt, sålunda blefvo räddade. Vi kunde knappast tro det vara sant att vi nu voro på väg till ett ångfartyg, hvilket som bäst väntade på oss. Där funnos nu trehundra personer, som vid vår ankomst nyfiket bekikade oss, undrande hvad förslags varelser vi egentligen månne vara, då vi voro af ett så besynnerligt utseende.

Nu skulle emellertid alla våra svårigheter hafva varit öfverståndna och vi alla inom några dagar tämmeligen återställda, om icke styrmannen å White Eagle i all sin välvilja, till följd af okunnighet eller obetänksamhet, hade störtat oss i ett nytt elände.

Sedan han nämligen fått oss i båten ock märkt huru svaga och eländiga vi voro bjöd han oss från en medhafd flaska några «konjakare» till vederkvickelse. Enhvar tog sig därvid till bästa efter smak och behag, så mycket han ville. Men den naturliga följden häraf blef den att vår uthungrade kropp allsicke tålde denna vara, utan blefvo vi däraf i hög grad berusade.

Komne till White Eagles sida uppstego vi, trots vårt i dubbelt afseende bedröfliga tillstånd, modigt upp på fartyget utan den minsta känsla af blygsel.

Då de resande, hvilka samlats på däcket för att betrakta de ankommande sågo oss komma uppför fallreps-trappan, hördes ur hopen det ena ropet af förvåning efter det andra. Men då vi hunnit upp på däcket och jag med mina sju kamrater närmade mig den på akterdäck stående kaptenen, drog sig hopen hastigt åt sidan likasom för pestsmittade. Då fartygets läkare, som stod invid kaptenen, närmare betraktat oss, ropade han till styrman Wilson: «Hvad i Guds namn har ni tänkt på då ni gifvit åt dessa menniskor starka drycker? Hvem kan försäkra att dessa olycklige mer skola repa sig efter detta rus.

Fartyget började åter röra sig framåt och vi fördes att sitta på akterdäcket, där vi först fingo ett skedsblad konserverad grädda jemte ett glas vatten, i hvilket ännu något annat ämne var tillsatt. Sedan uttalade kaptenen den önskan att någon af oss skulle berätta om vår olycka och då han fått veta att jag var det sjunkna skeppets styrman bad han mig att framställa vår sorgliga historia. Jag meddelade honom också därom en så noggrann berättelse, som mitt upprörda sinne det tillät. Medan jag berättade hade alla akterdäckspassagerare trängt sig omkring oss samt följde med största uppmärksamhet mina meddelanden. Intet öga förblef därvid tort; medlidandets tårar fuktade allas kinder.

Vi fingo oss härpå ett ljumt hafsvattenbad, och vår torra, såriga hud gneds omsorgsfullt med olja. Sedan fingo vi ett glas af något mjölkblandadt ämne, och därpå bragtes vi till hvila i skeppets lasarett.

Då vi följande dag på eftermiddagen vaknade, voro vi alla så svaga att vi icke förmådde lyfta upp hufvudet, och detta allt hade konjaken åstadkommit. Och hade vi icke fått en så sorgfällig vård, som tack vare White Eagles kapten James Lewis och dess läkare W. Rogerhill, kom oss till del, så hade vi måhända allesamman satt lifvet till. Nu hade vi dock efter två veckor så återfått våra krafter att vi kunde röra oss på däck och njuta af den friska luften, med undantag af Dawy Ross och John Higgins, hvilka redan andra, dagen efter vår ankomst till fartyget afled, enligt läkarens uppgift «till följd af alkoholens värningar».

Af de ursprungliga fyratiofem voro nu således kvar endast säx, hvilka sålunda med lifvet hade sluppit genom alla faror och lidanden.

Dessa hjältar voro, jämte den som skrifer dessa

rader, James Bullard från Liverpool i England 48 år gammal; Wily Galecher från Grenock i Skottland, 30 år gammal; Jim Darkley från Dublin i Irland, 25 år gammal; Lowy Kane från Glasgow i Skottland; 25 år gammal och Mathew Wilson från Björneborg i Finland 22 år gammal.

Efter fyra veckors vistelse ombord å White Eagle ankommo vi friska och med någorlunda återställda krafter till Filadelfia, en stor sjöstad på ostkusten af Nordamerikas Förenta Stater, På fartyget bemötte oss alla med kärleksfull ömhet, i synnerhet fruntimmerna. Vi hade det i alla afseende lika bra som de betalande passagerarne. Vi fingo af de resande hvarjehanda kläder, och litet, förrän vi ankommo till Filadelfia lämnades åt mig 200 dollars, sammaskjutna af de resande; mina kamrater fingo likaledes 250 dollars att dela sig emellan. Dessutom hade man åt mig hopsamlat kläder, så mycket som rymdes i en vanligt stor sjömanskista och hvilka voro sådana att de kunnat bäras af hvilken herreman som hälst. Några unga fruntimmer deltog i vår skötsel så länge vi lågo sjuke. De hade äfven tillställt den penninge insamling, som lämnade ofvan angifna resultat och för hvilken vi sålunda hufvudsakligen hade att tacka Miss Fanny Ward, Nelly Burcke och Mary Cromvel. Gud belöne dem för deras godhjärtighet.

Då vi ankommit till Filadelfia, gick jag till engelska konsuln därstädes och anmälde om Martha Brokers skeppsbrott samt underrättade skeppets egare i Glasgow därom medels telegram, i hvilket jag tillika uppgaf hvilka som blifvit räddade, hvarutom jag ofördröjeligen lofvade sända fullständig sjöförklaring.

En af mina kamrater, Mathew Wilson, hade ombord på White Eagle funnit sig en blifvande följeslagarinna genom lifvet, en farmaredotter, samt firade

snart sitt bröllop omkring fem engelska mil från Filadelfia. Där voro vi sex olyckskamrater sista gången tillsammans, spridande oss därefter hvar och en åt sitt håll. Wilson beslöt för sin del att aldrig någonsin mer begifva sig ut till sjös. Hans framtid var äfven betryggad, enär hans hustru var en rik farmares enda arfvinge. Bullard sade sig äfven hafva fått nog af sjömanslifvet. Han hade penningar i besparing och lofvade i närheten af Chicago köpa sig en slagtinrättning, ditkalla sin familj från Lifverpool samt sedan tillbringa sina återstående dagar där. De tre öfriga kamraterna, Galecher, Kane och Darkley ämnade ännu fortsätta med det växlingsrika sjömanslifvet.

Ankommen till New-York sände jag fortast möjligt Pehrsons penningar och testamente till hans föräldrar i Hudiksvall och skref äfven till hans fästmö, sändande henne hennes trogne älsklings sista helsning, hvarjämte jag i korthet berättade om hans sista öde.

Sedan jag dröjt omkring en vecka i staden beslöt jag att med en «stjärnliniens» ångfartyg begifva mig öfver Atlanten till Glasgow. Jag begaf mig därför i väg till ångbåtskontoret för att köpa biljett, i afsigt att följande dag afresa. I förbifarten stack jag mig in till ryska (och finska) konsuln för att höra åt om något bref hade anländt till mig. Och säg min öfverraskning, då jag värkligen där hade ett digert bref, försedt med Englands, S:t Fransiskos, Filadelfias och New-Yorks poststämplar! I adressen igenkände jag min egen älskade Marys handstil.

Som en pil skyndade jag från konsulatet och sprang som en ursinnig till närmaste värdshus, där jag rekvirerade en flaska vin och särskildt rum. Där ref jag i en hast upp brefvet. Men knappt kunde jag läsa och förstå hvad det innehöll. Och detta var icke heller underligt, då min egen dyrkade Mary däri be-

rättade att hennes fader lämnat sitt bifall till vårt förbund samt att brölloppet skulle firas, så snart Martha Broker återvände till Glasgow.

Mer förmådde jag ecke läsa. Jag drack vinet, kastade en dollar i disken ock störtade ut som en galning, utan att vänta på de penningar jag borde få tillbaka.

Så tog jag en häst och åkte till min bostad, slöt mig in i mitt rum och började med något lugnare sinne ånyo läsa Marys bref.

I detsamma fanns äfven ett bref från Charly, hvilket andades den varmaste broderkärlek. Han meddelade att fadern icke dristat sig att klandra Marys kärlek samt hade snart nog funnit de föregifna hindren ogiltiga och därför gifvit sitt bifall till vår förning. Då han fått höra att vi voro förlofvade hade likväl ett svart moln bredt sig öfver hans panna; men då modern tog vårt parti och sade sig redan hafva skänkt oss sitt bifall, hade han lugnat sig och, synbarligen mycket rörd, yttrat; «Så må då Gud välsigna eder! Efter denne ädle yngling har återskänkt mig dig, min kära dotter, då han med lifsfara för sig själf räddade dig, så är det väl min skyldighet att nu gifva dig åt honom tillbaka».

Ytterligare fanns där äfven ett bref från kommerserådinnan. «Mitt kära barn!» började det. «Öfver det vida världshafvet sända vi dig vår väsignelse, vår älskade son och vår kära Marys blifvande man. Alla hinder äro nu undanskaffade. Skynda blott snart hem. Vi vänta dig alla. Gud borttage alla faror ur din väg och ledsage dig lyckligen hit hem!»

Efter en stund gick jag åter ut för att bereda mig till morgondagens afresa. Men kännande mig öfverlycklig kunde jag icke låta bli att sticka mig in

på ett finare värdshus, där jag rekvirerade en fin kvällsvard med champanje.

Midt i min glädje hörde jag då plötsligt en bekant röst från närmaste rum. Där fanns nämligen en gammal sjömanskamrat Teodor Kruse, hemma i Köpenhamn. Vi igenkände genast hvarandra och jag bjöd honom att bli min bordskamrat.

Sedan vi ätit och druckit började vi för hvarandra berätta om våra genomlevade öden sedan vi åtskildes. Då jag därvid genast i början hörde att han nyss kommit från Glasgow, var jag naturligtvis nyfiken att få några underrättelser därifrån. Han frågade mig om jag hört något om kommerserådet S, skeppet Ardmoores egare, samt om hans familj.

Jag var nära att spritta upp, då jag hörde detta namn, men lyckades dock styra mig. «Jag känner honom!» utropade jag; men i detsamma fann jag det rådligast att vara försiktig i mina meddelanden, eljes skulle jag måhända ej få veta allt hvad jag önskade. «Hvad vet du om honom?» frågade jag därefter lugnare. «Det vore trefligt att höra hvad som tilldragit sig i gamla världen».

«Nå», började han, «säg mig Harryson * känner du en finsk sjöman vid namn H., eller var du under sista året i Glasgow?»

Jag nekade för att få höra mer, och mitt hjärta började att slå häftigt, då jag hörde att det var fråga om mig. «Jasså», fortsatte han, «du skall emellertid få höra en rätt märkelig berättelse om denne man».

Därpå förtäljde han min historia, ehuru med några små oriktigheter, och slutligen gjorde han ett medde-

* Jag hade, såsom sjömän i allmänhet så ofta göra, flackat omkring under annat namn; jag hade nämligen kallat mig Harryson den tid jag var anställd på samma tartyg som han.

lande, som var nära att göra mig vansinnig. Han berättade nämligen att par dagar före Ardmoares affärd från Glasgow, hade dit anländt ett telegram med underrättelse att ett annat förenämnde kommerseråd tillhörigt skepp Martha Broker hade gjort totalt hafveri, och därvid hade äfven ifrågavanda finne, skeppets förste styrman omkommit.

«Omkommit?» utropade jag och sprang upp, ty jag kunde omöjligen hålla mig längre. «Du ljuger, usling!» skrek jag vidare, grep honom vid rockuppslaget och skakade honom ursinnigt. «Här står jag lefvande framför dig; är Martha Brokers styrman på hafsbotten då han här står lefvande framför dig och skakar om dig?» I sin första förvåning kunde Kruse ej få ett ord ur munnen, än mindre göra motstånd. Men snart hade han kommit till sig, lösgjort sig från mig och tryckt mig ned på min stol, där han sedan höll mig som om han haft en liten pojkslyngel i sina händer.

«Lugna dig nu, käre broder!» sade han. Hade jag vetat att du varit samme man, så skulle jag visst försigtigare hafva berättat om saken. Det var din egen skuld, du har själf ljugit; jag talte sanning, ty jag har själf med egna ögon sett uppgiften därom i tidningarna. Medan jag var i Glasgow läste jag nämligen i tidningarna en notis om Martha Brokers hafveri, och där funnos äfven alla de personer uppräknade som därvid blefvo räddade, men bland dem fanns icke nämnde H:s namn. Notisen var, enligt tidningens egen uppgift, meddelad i enlighet med ett till kommerserådet från Filadelfia ankommet telegram. Och ytterligare vet jag meddela äfven det, att kommerserådets dotter, som var förlofvad med den ifrågavarande märkvärdige styrmannen, aldrig mer med naturliga ögon får se sin fästman; huru det var, om nu den olyckliga underrättelse grep henne så djupt, eller var

annars hennes stund kommen, allt nog, hon dog innan jag lämnade Glasgow. Hvem vet så noga huru och hvarför sådana högt uppsatta, och fina menniskor dö bäst man ej anar det.

Världen svartnade för mina ögon; rummet började gå kring som kvarnvingar, och med detsamma föll jag ned på golvet,

Då jag efter en lång stund återkom till medvetande, kändes det som om hjärtat ville spricka i mitt bröst. Min tankevärksamhet hade så klafbundits att jag knappast kunde tänka på annat än min af dödensarmar redan gripna, kallnade och förbleknade brud. Jag förbannade telegrafisterna, hvilka säkerligen hade skrifvit mitt namn oriktigt; ty eljes hade detta misstag, hvilket jag med allt skäl betraktade såsom orsaken till min Marys död, icke varit möjligt. Jag hade hällre tusen gånger ånyo underkastat mig alla med hafveriet förenade kval och fasor än den sorgliga värklighet, som nu beklämde mitt hjärta ock som var nära att göra mig vansinnig.

Virrig af förtviflan bad jag Kruse beställa åt mig grogg och andra rusdrycker till lättande af min bittra smärta. Och från denna stund börjande drack jag, drack nätter och dagar oupphörligt i två veckor, tills min sista cent hade gått, tills äfven mina kläder, utom de nödvändigaste, blifvit omsatta i spirituosa.

Från dessa hemska dagar minnes jag för öfrigt just ingenting. Återkommen till fullt förnuft fann jag mig själf på samma skepp, Ardmoare, med hvilket Kruse kommit till New-York. Troligen hade han ombesörjt mig dit, ty huru skulle jag väl eljes hamnat där.

Skeppet var på väg till Liverpool i England, så sade man mig. Men om denna resa visste jag föröfrigt ingenting. Ty sedan jag nyktrat till voro mina krafter helt och hållet sin kos. En gång kommen till

hvila kunde jag ej mer på hela resan stiga upp, ej heller förtära annat än litet kaffe och te.

Då vi ankommo till Liverpool affördes jag till hospitalet the Royal, där jag låg i två månader. Under de två första veckorna sväfvade jag beständigt mellan lif och död. Vid gryningen af hvarje ny dag trodde jag den med säkerhet bli min sista, ty ett tillfrisknande syntes redan mig själf alldeles omöjligt, och om hopplöshet vittnade äfven mina läkares och sköterskors blickar. «Obotlig», stod det på en tafla, som var upphängd ofvanom min säng. Blott med stor möda kunde jag höra de sista trösteord, som sjukhusets själasörjare ropade i mitt öra, och väntande mitt slut såsom nära förestående, trodde jag mig vid detta tillfälle för sista gången hafva åtnjutit Herrans Nattvard.

Slutligen insomnade jag i en djup sömn, men denna sömn var icke dödens, den var tvärtom lifgivande och stärkande, Då jag uppvaknade, var jag betydligt kryare, och från denna stund fortgick min förbättring långsamt, men säkert, tills jag slutligen efter åtta veckors förlopp på taflan ofvan min bädd såg orden: «Frisk, färdig att lämna anstalten»,

Här må min sorgliga berättelse sluta, ty jag har ingenting vidare af vigt att tillägga. Om jag härmed skulle lyckats förmå någon yngling, som lättsinnigt ämnat lämna sitt fosterland, för att flacka omkring i vida världen i den så ofta bedrägliga afsigten att förvärfva sig rikedom och ära eller måhända endast i nöjen söka sin tillfredsställelse, men sålunda blott skulle råka in på fördärfvets stråt, hvarifrån få lyckas återvända, — om jag, ville jag säga, hälst kunde förmå någon enda sådan yngling att betänka och öfverväga saken ur dess riktiga synpunkt, så vore ändamålet med dessa rader därmed vunnet. För öfrigt vare de ett med

värkligheten öfverenstämmade vittnesbörd därom huru en nådig Gud äfven då jag varit i den största lifsfara har hållit sin hägnande hand öfver mig och således icke heller i detta fall velat den ogudaktiges död, utan trofast vakat öfver mig samt oräkneliga gånger ryckt mig som en brand ur elden ehuru jag städse ånyo blindt störtat mig i syndens dy och fördömmelsens bråddjup. För denna Hans trofasthet och förbarmande kärlek vare honom evigt lof.

Tillägg.

Mina ärade läsare och läsarinor! I förstån väl, att alla dessa äfventyrliga och svåra händelser jag hade haft att utstå, grundligen fråntog mig lusten att vidare fortsätta med sjölifvet. Min första tanke var därför att resa öfver till Glasgow till mina beramade svärföräldrar, till min afidna Marys hem samt sålunda personligen erhålla tydligare upplysningar om Marys olyckliga öde.

För detta ändamål skref jag ett längre bref till G. och redogjorde noggrant för tillgången vid Martha Brokers skeppsbrott, samt anhöll om respengar för att kunna komma till G.

Men människan spår och Gud rår, Hufvudläkaren vid hospitalet, där jag legat, ville ovilkorligen att jag ännu skulle göra en resa till sjös, emedan, sade han, jag eljes ej skulle återvinna helsa och krafter, då jag ej hade tillräckligt frisk luft att inandas, hvilket däremot vore fallet på sjön, där jag blifvit van att vistas; och däri tycktes han äfven hafva rätt.

Läkaren, som var en fullständig gentleman, erbjöd sig att anskaffa mig plats på ett fartyg, som skulle afgå inom några dagar till Calcutta i Ostindien och hvars befällhafvare var en god vän till honom. Han lofvade därjämte under tiden noga taga reda på förhållandena hos S. i Glasgow, samt delgifva mig resultatet till C medelst bref.

Jag ansåg det äfven slutligen själf vara klokast, att lyda läkarens råd och emottaga hans erbjudna hjälp.

En vecka efter det jag utskrifvits från hospitalet, påmönstrades jag på Breacin Castle som matros utan lön; jag skulle få arbeta med hvad mina krafter medgaf emot «fritt logi och kost ombord» tills mina krafter medgaf att uppfylla en matros' åligganden ombord.

Således ut igen på böljan blå, kanhända till nya faror och försakelser, kanske för att ändock till slut finna min graf i vågornas sköte, i hafvets omätliga djup.

Men tack vare mitt glada sjömanslygne lämnade jag snart alla betänkligheter och så räckte det ej heller länge, förrän jag igen var fullkomligt hemmastadd å Breacin Castle, och bland glada sjömans gaster och goda kamrater återvann jag äfven snart mitt gamla goda lyne. Märkvärdigt nog ökades äfven mina krafter dag för dag till den grad, att jag inom tre veckor kände mig så tämligen återstæld i detta afseende ehuru jag tyvärr aldrig återvann den helsa och krafter jag haft före hafveriet.

På trettionde femte dygnet efter vår afgang från Liverpool inträffade ombord å B. C. en händelse, hvilket jag ej kan förbigå och hvilken äfven åstadkom en angenäm förändring i min ställning ombord.

Förste styrmannen mr Dalton engelsman till nationaliteten, hade litet förrän han lät påmönstra sig ombord på B. C. haft den olyckan att förlora sin unga hustru genom en våldsam död, efter att ha varit gift med henne endast i nio månader. Denna hans hustrus vådliga död hade vållat att den stackars mr Dalton blifvit mycken sluten och svårmodig.

En lugn och vacker månskens-natt vid ofvan nämde tid, ungefär kl. tolf, hade styrman D. samtalat med rorgångaren ganska lifligt samt beklagat sig öfver

sin sorg samt öfver värk i hufvudet och under bröstet, han hade sett ut att vara mycket orolig samt uttryckt sin önskan att snart få afsegla till lugnare hamn, till sin egen Catie.

Under tiden han samtalat med rorgångaren hade denne åtskilliga gånger observerat huru styrman hade kastat sin skygga blick upp till väders åt roil rås brassar.

Slutligen hade han pekat uppåt i samma riktning, samt med skälfvande röst utropat: «Ser du dit Jony, där står hon lifs lefvande och viftar mig till sig!»

Med blixstens snabbhet hade han kastadt af sig rocken och rusat åstad i riggen och ända upp till toppen. Förrän rorgångaren hunnit allarma kaptenen och denne hunnit upp på däck, var redan Dalton uppe, och så mycket att några af besättningen hunnit upp i riggen efter honom, hördes styrman D. ropa med en klagande vansinnigsröst, «Oh, Catie! är du där? vänta ett ögonblick på mig, jag kommer, jag kommer, jag kommer hem till dig i dina armar och intill ditt trogna bröst». Och med detsamma breddade han ut sina armar liksom han velat omfamna någon, samt störtade med hvinande fart i hafvets djup, till sin våta graf och efterlängtade Catie — — — — —

Kaptenen gaf visserligen ögonblickligen order att brassa back, fira ner räddningsbåten samt ro efter honom för att om möjligt försöka rädda stackars Dalton, men förgäfvades ansträngde vi oss att finna honom, han var för alltid försvunnen i hafvets omätliga sköte.

Denna uppskakande händelse gjorde ett ganska djupt intryck på våra sinnen, och många sorgliga aningar uppdykade i de vidskepliga sjömännens sinnen och fantasi.

Vi saknade djupt, alla utan undantag vår styrman mr Dalton, ty han var i allo en bildad och ädel

man samt en god sjöman, som på allt sätt behandlade sina underhafvande såsom sina bästa kamrater.

Men för mig lände emellertid hans sorgliga bortgång till lycka och avancemang.

Följande dag blef jag kallad akterut till kaptenen, samt erbjuden att bekläda den aflidnes plats, emedan jag var för tillfället den enda ombord, som var examinerad styrman.

Också kände kapten O'Brien min historia från mina senaste öden, ty han hade såväl hört det af doktor R., som af mig själf.

Jag blef antagen i skeppsrullorna såsom mate (styrman) från och med den första dagen jag beträdt fartygets däck samt fick äfven uppbära motsvarande lön från sagde dag med 8 pund sterl. (200 Fmk,) i månaden.

Lyckan hade således ännu en gång omhuldat mig, och med tacksamt hjärta och glada förhoppningar gick jag igen framtiden till mötes.

Ingenting särdeles hände sedermera på resan till Ostindien. Vi kommo lyckligt och väl till passaden, där samma jämna, varma och behagliga vind dag och natt oförtrutet blåser från samma riktning, ej en brass ej ett rep behöfde vidröras på tre veckor, ej ens vakt lösen behöfdes, alla sofvo i ro hela natten, blott om dagarna ombyttes vakterna till däck och till kojs.

Efter ett hundra tio dygn anlände vi slutligen lyckligen till hinduernas land, till Ostindiens varma näjder, två dagar före Nyårskvällen.

Detta var första gången jag befann mig i hamn ombord å ett fartyg på en nyårskväll, och denna nyårsnatt firades också på ett egendomligt sätt, hvilket gjorde ett särdeles angenämt intryck på mig.

Calcutta är en bland de största och lifligaste hamnstäder i Ostindien, och denna tid af året besökes

hamnen af tusentals seglare och ångare af alla nationers handelsfartyg.

Också nu fanns i hamnen tusentals fartyg större och smärre, som lågo fem sex bredvid hvaran förtöjda i broderlig endräkt.

Hvarthän man såg, syntes så långt ögat nådde lik en skog af mäster och rår i oräknelig mängd.

Föreställ dig, läsare, hvilket romantiskt, sagolikt intryck det gjorde på en hvar, som ej förut sett en sådan syn som den, hvilken nu under själfva nyårsnatten vid tolfslaget framstod för våra förbländade ögon.

Omkring tio minuter före tolf slaget bemannades nämligen rårna å hvarje i hamnen liggande fartyg, med facklor försedda gasar, hvilka vid tolfslaget alla samtidigt påtände dem i nattens mörker och tysthet; i och med det samma affyrades skeppskanonerna ombord å alla fartyg, där sådana funnos, samt ringdes och klämtades i skeppsklockora allt hvad man förmodde och där det ej fanns kanoner hurrades det af hjärtans lust; detta varade i tio minuter, under hvilken tid man befann sig liksom i en sagovärld.

Hvarthän man vände sina blickar såg man oräkneliga lysande facklor och bengaliska eldar i alla färger, ja man var som i ett fullständigt eldhaf, och midt i ett kanondunder, ett ringande och hurrande, som jag alldrig förr sett eller hört maken till.

Tio minuter öfver tolf hördes ett doft kanon skott från fästningen hvilket skakade hela hamnen och var signalen till upphörande af denna märkvärdiga nyårssalutering. I och med detsamma slocknade alla eldar och facklor såsom genom ett trollslag, klingandet, skramlandet, hurrandet och kanonaden förstummades, och allt var igen tyst, mörkt och stilla som i grafven.

Jag var alldeles bedöfvad af den sällsynta, för-

trollande förteelse och först efter en lång stund kunde jag lösgöra mig från värkningarna af denna österländska nyårssalutering och den sagolika midnattstunden vid årskiftet i den heta zoonen — — —

Femtio dygn lågo vi i Calcutta under hvilken tid fartyget intog rislast samt provianterade för en resa till ön Guadaloupe i Vestindiska ögruppen, dit vi skulle öfverföra sjuhundra hinduemigranter till sockerplantagena därstädes.

Stackars människor! De ingingo nästan som frivilliga slafvar i en sådan förbindelse att regeringen bestod dem fri resa med uppehälle ombord emot en ersättning af 25 strl. = 500 m. för hvarje själ som ernådde destinationsorten lefvande.

Alla som dogo på resan fast det hade skett dagen före framkomsten betaltes det ej något för, men om någon föddes på vägen, fast på sista dagen, betalades detför två barn det fulla beloppets 25 sovereigns eller samma som gälde för hela resan för en fullvuxen.

Däremot voro hinduerna förpliktade att emot födan kläder och 5 rupis = Fmk. 12: 50 i året arbeta i fem år å sockerplantagena; om de efter den tiden ville återvända hem stod det dem fritt, och bestods dem i sådant fall fri resa äfven till hemlandet.

Det var ömkligt att se dem, när de transporterades ombord, de voro som skygga djur, nakna, kaffebruna till färgen med långt, glänsande svart hår.

Mången af dem hade aldrig sett ett «blekansikte» (såsom europeerna af dem kallades), de tycktes vara mycket rädda för oss, hvarför vi ej fingo stå vid luckan till mellandäcket, dit de inkvarterades, emedan somliga af dem ej kunde förmås att bestiga landgången, då de sågo skymten af en hvit man.

Under tiden vi lågo i hamn blef jag anmodad af kaptenen att hela tiden vara i land för att lära mig

hinduiska, hvarför han ombesörjde att jag fick anställning såsom arbetsledare å vår Stewadors egendom belägen 3 eng. mil från staden Calcutta. Stewadoren Abdul Sahidan som han kallades, hade ett större teplantage inom sin vidsträckt egendom och därtill omkring 90 slafvar, ett bildadt hem (enligt hinduernas uppfattning) var egare till tio hustrur samt hade en 14 årig dotter, hvilken hade igenomgått någonslags skola, hvilken var civiliserad, talade engelska, klinkade behjälpligt på piano, bar kläder på sig, det vill säga var klädd som ett bildadt fruntimmer, kunde sitta på stol och soffa som annat folk (och ej likt sina gelikar på marken med fötterna i kors under sig), åt med sked, knif och gaffel (ej med alla fem, som hennes öfriga landsmanninnor) kunde dessutom sjunga tre fyra engelska sånger samt skriva både hinduiska och engelska.

Således enligt hinduernas begrepp ett högt bildadt och framstående fruntimmer.

De voro alla mycket vänliga emot mig, «den hvite sardah» i Abdul Sahidans hem, och efter en närmare sju veckors vistelse i huset fann jag mig där ganska väl hemstadd, och kände en viss längtan och saknad då jag en dag fick bud af min kapten att fartyget efter några dagar skulle vara klar att afsegla och jag således tvugen att återkomma ombord med mina hinduiska språkkunskaper.

Mirian, Stewadorens dotter, var alldeles utom sig, då jag skulle taga afsked af henne, hon kastade sig på knä för mina fötter, kysste dem, omfamnade mina knän, gret, torkade mina skor med sitt långa hår, samt uttryckte sin österländska sorg på det allra ömmaste och ödmjukaste sätt.

Litet svårt kändes det äfven för mig att lämna detta naturbarn, ty hennes fader lär hafva inbillat henne, att jag skulle taga henne till min hustru, att vi

skulle «shadi kur» (gifta oss) och nära på trodde jag det redan själf också, ty i det fallet hade jag ju blifvit en rik plantage-egare med några tusen rupis kapital och en liten vacker hinduflicka till ledsagarinna genom lifvets oroliga ocean. Men slutligen, då jag lofvade genast återkomma, så snart jag erhållit min afbetalning och afhämtat mina saker från fartyget, lugnade hon sig dock, min stackars lilla, näpna hinduväninna.

Den 20 Januari 1878 afseglade vi från Calcutta, ihågkommande mången där tillbragt glad stund och sinnet uppfyllt med bilder från dess brokiga österländska lif och seder.

Mången gång har jag ångrat, att jag ej kvarstannade i Calcutta, där jag med en liten uppoffring hade blifvit en förmögen Sardah på ett vackert, stort och inbringande teplantage och en fruktbar egendom. «Men för lycka och rikedom blef jag icke född.

Resan till Vestindien räckte 88 dygn; den 18 April anlände vi till Goudaloupe hvarest vi skulle aflämna våra 700 emigranter.

Resan hade varit ganska angenäm ock treflig; såsom litet kunnig i hinduisken fick jag vara uppsyningsman öfver colierna; därvid hade jag 25 st. halfhvita hinduer (Topas) eller malajer, som de kallades, hvilka under min uppsigt sågo till att ordning och skick upprätthölls bland våra 400 kvinnor och 300 män.

Många trefliga och tokroliga uppträden, hvilka egderum bland dessa nakna, halfvilda naturmänniskor, skulle jag kunna berätta om, men jag vill inskränka mig till omnämmande blott af några drag ur deras lif och seder.

Deras religion står på en ganska låg ståndpunkt, somliga af dem dyrka solen, månen, elden, vattnet o. s. v.

Emedan jag kommit på tal om deras religion,

ville jag med detsamma skildra några trefliga episoder angående deras gudafester (Brahmafester), som jag blef tillfället att bevista i land, samt deras kyrkor och enskilda lefnadsvanor, som jag äfven kom att göra bekantskap med under min sju veckors vistelse på landtbacken i Calcutta.

Deras bostäder äro mycket enkla och gjorda af grofva bamburör hvilka äro stuckna i marken, samt försedda med ett nedåt slutande brant tak af samma ämne, hvilket tak sedan betäcktes med lera och torf, så att de kunna emotstå rägnet, en bänkaktig äfven af bamburör tillvärdad väggfast brits å hvardera sidan af hyddan utgör enda möblemanget. Den utgör tillika deras hviloläger äfvensom förvaringställe för kär- len och de andra husgerådssakerna, hvilka minsann icke äro vidlyftiga. En liten tarflig eldstad, ihopfogad af några tegel med en någorlunda gles skorsten, tjänstgör som köksspis för matlagningen. Barnen af båda könen gå ända till 10 års ålder alldeles nakna.

Deras förnämsta föda är i vatten uppkokadt ris, blandadt med ett slags sås, hvars hufvudbestånd el kallas «cury». Detta ämne finmalas och blandas med hackat lök och peppar, som sedan tillspädes med vatten efter behag och ätes jämte en slags frukt, kallad tamarindum; men i flesta fall nöjer man sig med blott uppkokt ris och nedsköljer det med kallt vatten.

Deras beklädnad är mycket anspråklös, en oin- vigd kan på afstånd knappt nog urskilja de skilda kö- nen från hvarandra.

Männerna begagna sig af ett par alnars långt och en half aln bredt stycke lärft, hvilket de linda omkring sina höfter på ett egendomligt sätt, så att det liknar ett par mycket spända simbyxor. Öfra och nedra delen af kroppen äro alldeles bara, om hufvu-

det linda de ett annat lärftstycke af samma längd, så att det utgör en slags turban, liknande turkarnes.

Meständeles äro de barfota, endast de förmögna och mera framstående begagna sig af s. k. sandaler.

Kvinnornas dräkt är lika enkel. De linda ett lärftstycke af omkring en och en half alns bredd och två alnars längd omkring sig, så att det räcker från midjan neder till knäna. Äfven de hafva hela öfre kroppen bar; sällan, endast då det var litet kyligare, kastade de öfver skuldrorna ett linne, hvilket lik en lös schval betäcker den nakna bruna barmen.

Såsom skönhetsmedel begagnade såväl kvinnorna som männen kokosnöts-olja med hvilken de smorde ansiktet, håret och hela kroppen, så att den blänkte som blankläder.

Dessutom begagnade kvinnorna i sina näsborrar och öron alla möjliga ringar, fingertjocka trädtappar och andra diverse grannlåter, hvilka ingalunda enligt mitt omdöme förskönade dem.

På armarna och foturisterna buro de dessutom glas-, silfver-, mässing- och andra metallringar i en otrolig mängd. Äfven å stortårna hade somliga af dem ringar öfver hvilka de voro icke så litet stolta, ock liksom små barn beundrade de dessa sina grannlåter.

Männen få taga sig så många hustrur de kunna föda. Kvinnorna äro i allmänhet mycket lätjefulla, men ganska snygga och renliga af sig, ombord af fartyget tvättade de hela kroppen hvarje morgon.

De äta med högra handen, begagnande därvid alla fem fingrarna; den venstra handen, hvilken begagnas till andra, osnyggare göromål, hålles alltid bakom ryggen vid måltidernas förtärande samt vid handtering af maten.

Nogra af dem, såväl män som kvinnorna, hade hufvudet barrakadt. Somliga män hade i midten af

hufvudet barrakad, andra åter hade en väldig hårbuske midt på hufvudet, men voro rakade där rundtomkring.

Då jag frågade ett sådant buskhufvd, hvarför han kvarlämnade en sådan hårtofs, fick jag till svar, att «när han engång dör så kommer anden och hugger tag i tofsen samt bär honom sålunda till molnen, hvarest han då får bo ock lefva sorgfritt med sina nya hustrur.

Deras aptit är ganska god, Som bevis på deras gluppskhet vill jag framhålla ett litet exempel:

Det var den 29 Januari, således 9 dygn efter det vi lämnat Calcutta, som vi hade en liten dust att genomkämpa med stormen, hvarvid flere af passagerarene voro sjösjuka, Sålunda fanns det bland andra en hindu, som hade två hustrur och fyra barn, hvilka alla voro sjösjuka och således ur stånd att förtära sin middagsranson, men den modiga, uthungrade glupska äkta mannen kom upp på däck och tog ut alla sina sju ransoner samt gick ner till mellandäcket till sin familj. Då ingen af hans familj likväl önskade någon föda, åt mannen i all sköns ro alla sju ransonerna för att engång för alla tillfredställa sin rasande aptit — — —! En half timme därefter blef jag nerkallad för att se hvad en af passagerarena fattades, som höll på att rulla sig omkring på mellandäcket, vrålände och tju-tande i de förfärligaste plågor. Då jag fick läkaren till hjälp kommo vi snart underfund med orsaken: Han hade ätit alla sju ransonerna således hade magsäcken spruckit och läkaren förklarade att här mer ingenting stod att göra, ty efter någon timme skulle han måste dö; medicin fick han, men det var för sent, och någon operation skulle ej heller mera kunnat vara till gagn. Sålunda dog han två timmar efter sin hemska måltid.

Sin andakt förrätta de på så sätt, att de utbreda något skynke på marken och knäböja på det samma samt hålla båda händerna vid tinningarna med

flata handen utåt, allt under oupphörliga bugningar ända ner till marken. Frammumlande en mängd böner med obegripliga ord samt liggandet med ansigtet mot jorden kunna de i timal sålunda hålla med sitt gestikulerande.

En kväll då jag i skymningen gick ut, mötte jag å gatan en egendomlig prosession, det var nämligen ett s. k. Brahma festtåg som skriande och skrålande passerade de dunkelt belysta gatorna.

På en slags egendomlig bår, buren af åtta nakna hinduer var uppställd en ännu egendomligare byggnad, föreställande ett Brahma tempel, dunkelt belyst af rykande kokosolje-lampor och innehållande bilder af deras dyrkade afgud. Arken eller afgudatemplet var försedt med ett fem alnars och fyra andra två alnars höga torn, å hvilka äfven brunno kokosolje-bloss. Omkring helgedomen dansade och sjöngo nakna Brahmin prester, hvilka voro på det vidrigaste sätt målade öfver kroppen och ansigtet med röda, gula och hvita färger. På deras ord kunde jag ej få reda, men i mina öron ljödo oupphörligt följande ord, dofva, som om underjordiska dämoner brummade dem: «mameluckii, momatruckii mameluckii drumalyckii» . . .

Nära dem vågade man ej tränga sig, emedan de då äro ytterst fanatiska och ej bry om, fast de sloge ihjäl främlingen, som vågat ohelga deras helgedom med sin närgångsenhet.

Jag följde på afstånd jämte min kamrat efter den egendomliga prosessionen, hvilken vek in än på den ena än på den andra gatan. Oupphörligt tillkomma nya skaror, bärande sina oljebloss samt svängande dem vildt öfver sina hufvuden, vrålände och brummande sina obegripliga rytmer.

Slutligen närmade prosessionen sig till sjöstranden. Allt mer högljudt blef skrålet och slutligen of-

rades hela templet vid soluppgången åt sjöguden, sålunda att detsamma påtändes och kastades i hafvet som det gick och stod med guden och allt.

Deras kyrkor äro ganska anspråklösa. Ett vanligt rum med marken som golf, utan bänkar och sittplatser, med nerrökta väggar och tak, hvilka dessutom mer och mer nedsotas af de rykande oljedankarna, som dunkelt belyser det hela, se där i korthet hela kyrkans utseende.

På Marken sitta hinduerna i ring omkring sin prest, hvilken äfven med fötterna i kors under sig sitter och sjunger efter trummans toner på hvilken några hinduer i sitt anletes svett med knytnäfven bulta. Detta instrument ser ut ungefärligen som en snuskagg hvars bottnar ersättes af en spänd rå oxhudsbit.

Hinduernas njutningsmedel utgöres uteslutande af tobak, men deras pipor skilja sig mycket från våra. De kalla dem «hopoll boppul» och de se ganska egenomliga ut: en rund kula af cokosnöt-skal, försedd med ett hål på hvardera sidan. Denna påfylls sedan ungefär till hälften med vatten, i det ena hålet fästes skaftet, som är tillvärdadt af bamburör och i andra hålet stickes pipreservoiren, som sedan fylles med tobak och påtändes; och sålunda suges röken genom vattenkulan, hvilket åstadkommer ett märkvärdigt porlande, men har den fördelen att oljan stadnar i vatnet.

Också begagna de sig af en annan slags pipa, hvilken kan fördes med 6, ja ända till 12 pipslangar; ur denna stora pipa kan ett hel sällskap på en gång röka. Också denna pipan är försedd med en vattenkula genom hvilken röken suges af rökarena.

Den 20 April landsattes dessa emigranter å ön Goudaloupe i Westindiska skärgården; emedan den 19 var långfredagen fingo de då vara i ro ombord.

Det var upprörande att se huru förtviflade de

voro när de måste lämna fartyget. De hade då redan blifvit så vana vid besättningen att isynnerhet några unga hinduiskor blott med svårighet kunde förås att skiljas från sina hvita bröder.

Den 21 afgingo vi till Trinidad, också beläget å Vestindiska ögruppen; där intogo vi rå socker till last, och efter 3 veckor voro vi i segelfärdiga igen på väg till Liverpool.

Förrän vi afseglade från Trinidad, erhöll jag bref från Liverpool från doctor Morley min gode vän, som skref att han själf varit rest till Glasgow samt tagit reda på förhållandena där samt att allt hade tillgått som jag tidigare blifvit underrättad, men att mina vänner i Glasgow önskade att jag så fort som möjligt skulle infinna mig där samt avsluta min sjömansbana.

Också hade jag bref af Charly samt herr och fru S. Deras bref voro mycket vänliga, ja, ömma, samt innehöllo en check på 20 Pund Strl. som resemedel, men de förebrådde mig öfver att jag ej kommit hem eller låtit höra af mig förut o. s. v., då de så innerligen längtat efter mig.

Modren gaf äfven en detaljerad beskrifning angående min trolofvade afidne Mary, och hennes sorgliga död, men detta bref, istället för att trösta mig, uppref de gamla nästan redan igenläkta hjärtesåren, och då beslöt jag att ej mera återse Glasgow ty jag kände att om jag skulle återkomma dit och alla de lycksaliga ljufva minnen därifrån igen hade uppväckts i mitt bröst, så hade det kanske blifvit för mycket för mina försvagade nerver, och jag hade sålunda dukat under för vemodet och sorgen. Äfven mente dr Morley detsamma, när jag kom till Liverpool och berättade honom mina farhågor.

Den 10 Juni anlände vi till Liverpool lyckligt och väl och således var jag åter fri, med en välspäckad plånbok, ty jag hade efter hafveriet samt i följd däraf ef-

ter tillfrisknandet blifvit nykterist, och för att riktigt bestyrka mitt beslut i detta afseende inskref jag mig den 25 Juni 1878 i Liverpool som medlem i Goodtemplare logen advance N:o 584.

Redan i Calcutta, där jag ofta besökte ett ställe kalladt «The strangers rest» (Främligarnes hvila) tecknade jag mig som medlem af en andlig nykterhetsförening, för hvilken en Colonel Lyon var ordförande och stiftare, hvarjemte han på egen bekostnad uppehöll hela föreningen. Där fanns äfven en läsesal, hvarest man kunde skriva sina bref och få dem ombesörjda till posten; där ficks äfven läskdrycker och mat etc. etc. till mycket billiga priser, hvarför snart nog äfven en främling blef hemmastadd i den välsignelse bringande anstalten.

När jag blifvit afbetalt och klar från Breacin Castle, beslöt jag att taga hyra på ett emigrantfartyg som skulle efter några dagar afgå till Adelaide i Australien där min bror vistades samt bedref en god och lönande affär och hade sålunda blifvit en förmögen man; dit stod nu min håg, och jag hade inom kort beslutit att kvarblifva där för att i fjärran land hållre kunna förglömma min försvunna lycka och min Mary.

Men samma dag jag skulle påmönstras, erhöll jag bref från min ålderstigna fader, i hvilket bref han uttryckte sin önskan, att när jag nu var så nära Finland jag skulle gärna kunna komma hem på ett skutt, så att han finge se mig före sin död; också hade jag bref af min enda syster, hvilken tillkännagaf att hennes bröllop skulle firas efter några veckor o. s. v.

Dessa bref afgjorde mitt öde och omgestaltade min framtid helt annorlunda än hvad jag önskat det. Ett lägligt tillfälle att komma öfver till Sverige tillstyrkte mitt beslut, och istället för att fara till Australien tog jag plats på svenska barken Emma, destinerad till Sundsvall, för en hyra af 10 L för resan

(by the run, som engelska sjömän pläga kalla det) och 8 dygn därefter var jag i Sundsvall igen, hvarifrån jag för sex år tillbaka påbörjat mitt skiftesrika äfventyrliga sjömanslif.

Därifrån afreste jag efter att ha besökt några gamla bekanta, via Hernösand till mina släktingar i Wasa.

När jag afmönstrades från barken Emma, kom jag öfverens med min kapten, att efter sex veckor få följa med samma fartyg igen först öfver till England och därifrån sedan till Melbourne i Australien; således hade jag förhoppning om att ändock slippa till der efterlängtade landet.

Men menniskan spår och Gud rår! Förrän jag hunnit få nog af vinstandet i fosterlandet och blifvit klar att slippa öfver till Sundsvall, var det för sent att begagna sig af ifrågavarande belägenhet. Jag var således dömd att blifva en landkrabba; och om det roar Eder, mina läsare, att veta, huru mina öden sedan gestaltat sig så må Ni ej göra starka anspråk på min carrier. Lyckan har sedermera varit ganska oblid emot mig och besvikit mig grymt samt gjort mig till en olycklig lekboll på ödets törnbeströdda, klippiga stig. Först 1878 blef jag kompanjon i en liten handelsaffär, hvori jag insatte ett par tusen mark, men två månader därefter gjorde min kamrat cession och «mitt» var förloradt.

Sedan, i brist på bättre och emedan det i Novembermånad mera var omöjligt att slippa ut till sjös, var jag nödsakad att taga plats på en klädesfabrik som kontorsbiträde; men som jag blifvit van vid ett rörligt lif, blef det tråkigt att sitta på kontoret med bra litet att göra, och jag framställde därför hos min principal att på mellanstunderna få börja praktisera å själfva fabriket. Sålunda gick jag igenom

nästan alla graderna vid en dylik inrättning. Jag skötte först kardmaskinerna, sedan spinnmaskinen, som med hvart utdrag spann trehundra, fem alnars långa trådar, därpå var jag väfvare på mekaniska trampstolar, etc. etc. Till slut blef jag undervärkmästare, materialförvaltare m. m.

Men efter två år blef jag trött vid detta mullvadslif inom de heta fabriksväggarna; längtan att slippa ut igen öfverväldigade mig så, att jag skiljde mig och reste till hufvudsstaden år 1880. Blef då först handelsagent, sedan kontorsbiträde på ett magasin till 1881, sedan dito på ett tryckerikontor 1883, sedan delaktig i en liten handel, återigen bokförare någon tid vid ett litet verk; sedan reste till S:t Petersburg för att lära ryska, låg sjuk där mest hela tiden, dock två skilda skof; kom hem till hufvudstaden 1883 på hösten; var med om ett litet hafveri på ångfartyget Constantin, och låg sjuk derefter igen någon vecka; var sedan under vintern bokförare och gaf timmar i engelskan. Fick 1884 anställning å ett större ångbåtskontor i hufvudstaden, och trodde mig då ändteligen hafva erhållit ordentligt fotfäste i samhällslifvet, men nej, ännu ej! Ställde upp igen en liten affär 1884 i November, hvilken affär min för detta kompanjon skulle förestå, men redan i augusti 1885 var jag åter ruinerad. Tack vare min goda kompanjon blef jag nämligen genom min affär utblottad på allt, såsom en tiggare någonsin kan vara, och skiljde mig i anledning af denna hatastrof äfven från ångbåtskontoret.

Men alla dessa motgångar beröfvade ej mig modet ännu, jag reste mig upp igen och lyckan gynnade mig slutligen så, att jag på hösten 1885 fick anställning vid jernvägen och blef — konduktör! Ha, ha; ett lysande resultat efter alla vedermödor! Eller hvad tycker läsaren?

Och nu till slut, mina högt ärade läsare och läsarinor!

Om I alla, som läsen denna bok skullen vilja skaffa några köpare åt densamma, så att jag finge hela upplagan snart såld, så kunde jag genom densamma komma på grön kvist i den mening nämligen, att jag finge alla mina brummande björnar tillfredställda. Au revoir!

Rättelser:

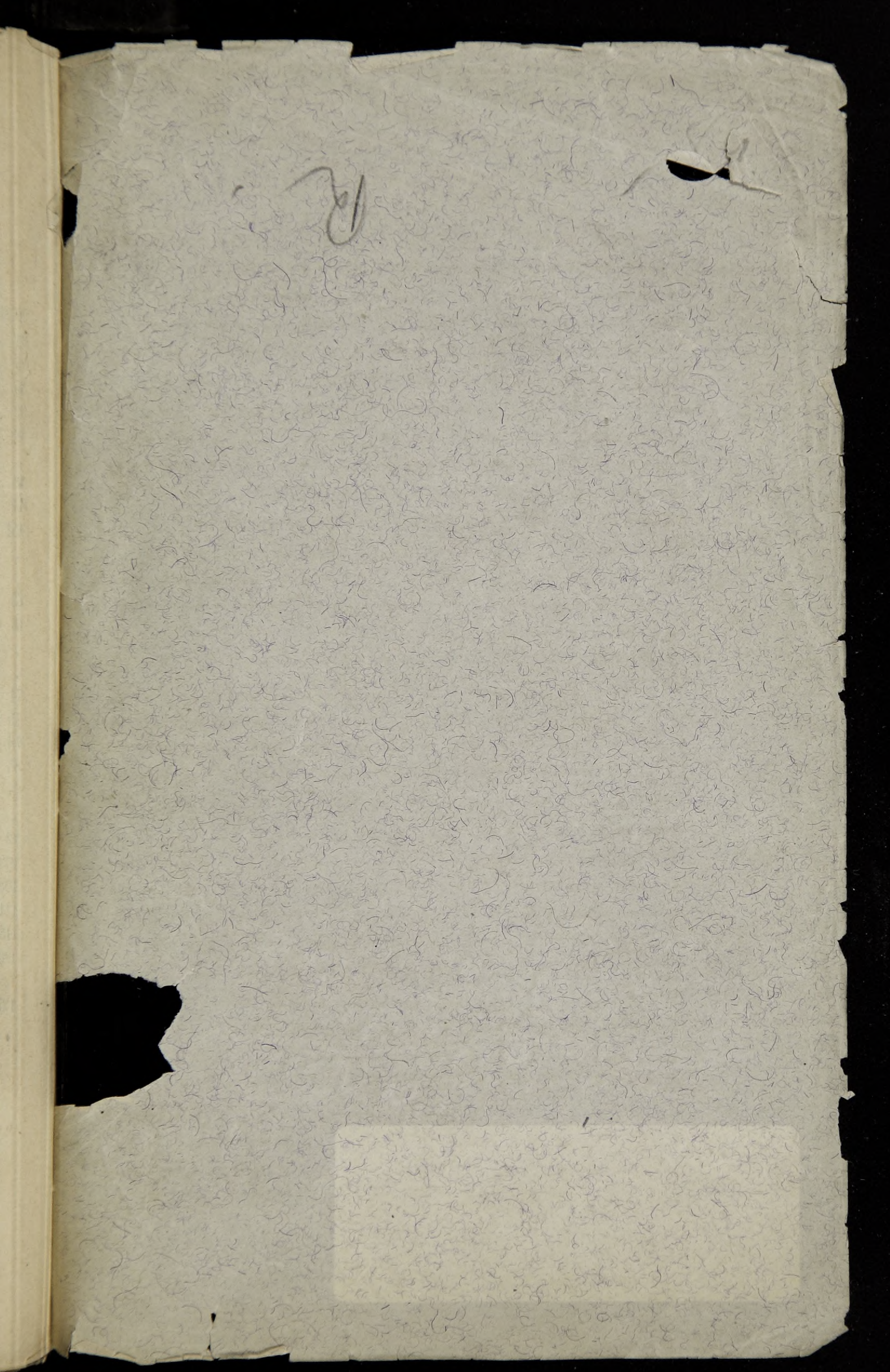
20	sid.	sista raden	står	tillkännagaff	ör	läs	tillkännagaf	för
21	"	13 rad	uppifr.	"	flek	"	fick	
25	"	15 "	"	"	försingått	"	försigått	
35	"	9 "	ner	"	fraställa	"	framställa	
39	"	5 "	"	"	håil	"	håll	
40	"	15 "	"	"	synnriligen	"	synnerligen	
"	"	6 "	"	"	dotter	"	dottern	
43	"	6 "	"	"	aldring	"	aldrig	
44	"	1 "	"	"	copen	"	cappen	
45	"	8 "	uppifr.	"	närdvest	"	nordvest	
"	"	14 "	ner	"	sjöborn	"	sjöbjörn	
"	"	6 "	"	"	vill	"	ville	
63	"	17 "	uppifr.	"	en	"	ett	
66	"	4 "	ner	"	alifna	"	blifna	
"	"	3 "	"	"	rbetet	"	arbetet	
"	"	2 "	"	"	den	"	det	
71	"	5 "	"	"	sidoö	"	sida	
75	"	14 "	"	"	knopp	"	knop	
78	"	1 "	uppifr.	"	konjaksflaskof na	"	konjaksflaskorna	
85	"	18 "	"	"	idel	"	af idel	
87	"	5 "	ner	"	kvället	"	kvällen	
"	"	1 "	"	"	åte	"	åter	
92	"	6 "	uppifr.	"	vår	"	våra	
105	"	2 "	"	"	bädd	"	brädd	
108	"	18 "	"	"	ttll	"	till	
111	"	4 "	"	"	ecke	"	icke	
113	"	6 "	"	"	ifrågavanda	"	'ifrågavarande	
126	"	16 "	ner	"	foturisterna	"	fotuvristerna	
"	"	2 "	"	"	nogra	"	några	
127	"	12 "	"	"	dek	"	och	

Rattelsort

1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
5	5	5	5
6	6	6	6
7	7	7	7
8	8	8	8
9	9	9	9
10	10	10	10
11	11	11	11
12	12	12	12
13	13	13	13
14	14	14	14
15	15	15	15
16	16	16	16
17	17	17	17
18	18	18	18
19	19	19	19
20	20	20	20
21	21	21	21
22	22	22	22
23	23	23	23
24	24	24	24
25	25	25	25
26	26	26	26
27	27	27	27
28	28	28	28
29	29	29	29
30	30	30	30
31	31	31	31
32	32	32	32
33	33	33	33
34	34	34	34
35	35	35	35
36	36	36	36
37	37	37	37
38	38	38	38
39	39	39	39
40	40	40	40
41	41	41	41
42	42	42	42
43	43	43	43
44	44	44	44
45	45	45	45
46	46	46	46
47	47	47	47
48	48	48	48
49	49	49	49
50	50	50	50

5 MRS 1949

S.H.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

400894333